

MENDELOVA UNIVERZITA V BRNĚ
ZAHRADNICKÁ FAKULTA
ÚSTAV ZAHRADNÍ A KRAJINÁŘSKÉ ARCHITEKTURY

DIPLOMNÍ PROJEKT
REGENERACE VNITŘNÍCH PROSTORŮ BLOKOVÉ ZÁSTAVBY

Vedoucí práce: Doc. Dr. Ing. Dana Wilhelmová

Vypracovala: Bc. Nikola Čadová

Lednice 2016/2017

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Zpracovatelka: **Bc. Nikola Čadová**

Studijní program: Zahradní a krajinářská architektura

Obor: Zahradní a krajinářská architektura

Název tématu: **Diplomní projekt – Regenerace vnitřních prostorů blokové zástavby**

Rozsah práce: Textová část – 40 stran, fotodokumentace, grafické přílohy dle potřeby

Zásady pro vypracování:

1. Soustředte a prostudujte literaturu, projekty a realizace k danému tématu a zpracujte rešerši.
2. Po dohodě s vedoucím DP vyberte z hlediska tématu vhodný modelový objekt a soustředte podklady pro jeho řešení.
3. Analyzujte možnosti modelového území z hlediska tématu DP.
4. Zpracujte diplomní projekt v rozsahu architektonické studie, průkazně řešící funkční, provozní, výtvarné a rekreační aspekty modelového území.
5. Zobecněte výsledky svého návrhu do roviny teoretických východisek pro řešení problematiky regenerace vnitřních prostorů blokové zástavby.

Seznam odborné literatury:

1. HRŮZA, J. – ZAJÍC, J. *Vývoj urbanismu. : II.díl.* 1. vyd. Praha: ČVUT, 1999. 191 s. ISBN 80-01-01549-1.
2. HRŮZA, J. – ZAJÍC, J. *Vývoj urbanismu I.* 1. vyd. Praha: ČVUT, 1997. 115 s. ISBN 80-01-01342-1.
3. REYNOLDS, J S. *Courtyards : aesthetic, social, and thermal delight.* New York: John Wiley & Sons, 2001. 243 s. ISBN 0-471-39884-5.
4. GEHL, J. *Města pro lidi.* Brno: Partnerství, 2012. 261 s. ISBN 978-80-260-2080-6.
5. GEHL, J. *Život mezi budovami : užívání veřejných prostranství.* 1. vyd. Brno: Nadace Partnerství, 2000. 202 s. ISBN 80-85834-79-0.
6. SCHMEIDLER, K. *Sociologie v architektonické a urbanistické tvorbě.* 2. vyd. Brno: Zdeněk Novotný, 2001. 292 s. ISBN 80-238-6582-X.
7. HOLDEN, R. *New landscape design.* London: Laurence King, 2003. 192 s. ISBN 1-85669-290-6.

Datum zadání diplomové práce: prosinec 2014

Termín odevzdání diplomové práce: květen 2016

L. S.

Bc. Nikola Čadová
Autorka práce

doc. Dr. Ing. Dana Wilhelmová
Vedoucí práce

doc. Dr. Ing. Dana Wilhelmová
Vedoucí ústavu

doc. Ing. Robert Pokluda, Ph.D.
Děkan ZF MENDELU

ČESTNÉ PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že jsem práci:

REGENERACE VNITŘNÍCH PROSTORŮ BLOKOVÉ ZÁSTAVBY

vypracovala samostatně a veškeré použité prameny a informace uvádím v seznamu použité literatury. Souhlasím, aby moje práce byla zveřejněna v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách ve znění pozdějších předpisů a v souladu s platnou *Směrnicí o zveřejňování vysokoškolských závěrečných prací*.

Jsem si vědoma, že se na moji práci vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., autorský zákon, a že Mendelova univerzita v Brně má právo na uzavření licenční smlouvy a užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona.

Dále se zavazuji, že si před sepsáním licenční smlouvy o využití díla jinou osobou (subjektem) vyžádám písemné stanovisko univerzity, že předmětná licenční smlouva není v rozporu s oprávněnými zájmy univerzity, a zavazuji se uhradit případný příspěvek na úhradu nákladů spojených se vznikem díla, a to až do jejich skutečné výše.

V Brně dne:

PODĚKOVÁNÍ

Děkuji své vedoucí Diplomové práce, paní doc. Dr. Ing. Daně Wilhelmové, za vedení a kritické připomínky při jejím zpracování, Mgr. Vladimíře Pechánkové za jazykovou korekturu, Mgr. Josefu Bláhovi za stylistickou úpravu práce a ateliéru Typha za cenné informace a konzultace. Poděkování patří i celé mé rodině a přátelům, kteří mě podporovali během studia.

OBSAH

1 ÚVOD	1
2 CÍL PRÁCE	2
3 LITERÁRNÍ PŘEHLED	3
3.1 Definice uvedených pojmů	4
3.2 Historie bytové výstavby	5
3.2.1 Historie brněnským vnitrobloků.....	6
3.3 Obecná charakteristika vnitřních prostorů blokové zástavby	7
3.4 Základní principy regenerace vnitřních prostorů blokové zástavby z architektonického a urbanistického hlediska	9
3.5 Základní principy regenerace vnitřních prostorů blokové zástavby ze sociologického hlediska	13
3.6 Vymezení možností práce s vnitrobloky v legislativě.....	14
3.7 Obecné problémy regenerace vnitřních prostorů blokové zástavby a negativní jevy ...	15
3.8 Příklady úspěšných revitalizací vnitrobloků a současný pohled na jejich stavbu a využití	17
3.8.1 Siedlung Schillerpark.....	18
3.8.2 Charlotte Garden.....	19
3.8.3 Sun City.....	20
3.8.4 Vnitroblok Radhošská	21
3.8.5 Vnitroblok Klostergasse 7-9	22
3.8.6 Vivazz.....	23
4 MATERIÁLY A METODY	24
5 VÝSLEDKY	25
5.1 Vnitrobloky v Brně	26
5.1.1 Vnitrobloky Veveří	27
5.2 Základní údaje o modelovém území	29
5.2.1 Lokalizace	29
5.2.2 Územní plán a ochranné režimy	29
5.3 Historický a urbanistický vývoj území	30
5.4 Přírodní podmínky řešeného území	31
5.4.1 Geologické a pedologické poměry	31
5.4.2 Reliéf, terén, výškové poměry	31
5.4.3 Klimatické poměry	32

5.4.4 Biota území	32
5.5 Demografická analýza	32
5.6 Analýzy současného stavu řešeného území	33
5.6.1 Majetkoprávní vztahy a přístupnost území	33
5.6.2 Provozní analýza	34
5.6.3 Technická infrastruktura	34
5.6.4 Funkce prostoru.....	35
5.6.5 Děje v území	35
5.6.6 Oslunění	36
5.6.7 Analýza povrchů	36
5.6.8 Vybavenost a mobiliář	37
5.6.9 Vizualní vztahy v území	37
5.6.10 Dendrologický průzkum	38
5.6.11 Průzkum mínění obyvatel	38
5.7 Zhodnocení současného stavu řešeného území	39
5.8 Koncept návrhu modelového území	40
5.9 Návrh vnitroblok 1	41
5.10 Návrh vnitroblok 2	45
6 DISKUZE	50
7 ZÁVĚR	51
8 RESUME, KEY WORDS	52
9 SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY A PRAMENŮ	52
10 SEZNAM PLÁNŮ A OBRÁZKŮ POUŽITÝCH V TEXTU	55
11 PŘÍLOHY	56

*Ach, kde jsou ty písničky dvorečkové,
Co nosily pláč nebo smích.
Kam zapadly, nikdo nám nepoví,
I Flašinet už dávno stích´.
(Molavcová, 1999)*

Vnitrobloky. Tajuplné prostory tvořící svůj vlastní mikrosvět skrytý pohledům zvenčí za hradbou domů. Zelené oázy i nevyužívané popelky dnešních měst.

Téma diplomové práce jsem si vybrala, protože v domě s vnitroblokem žiji. Díky tomu každodenně vidím, jaký potenciál tyto zelené klidné prostory v rušném městě mají. Současně si uvědomuji rizika, která jsou s velkými nezastavěnými plochami v lukrativním území spojena.

V centru Brna jsou plochy zeleně zastoupeny z 80% vegetací ve vnitroblocích a z nich celá 1/3 patří statutárnímu městu. (Nadace partnerství, nedatováno, s. 4) Pro Brno představují velký potenciál a možnost, jak v husté zástavbě vytvořit významné plochy zeleně využitelné k rekreačním účelům, a zajistit tak obyvatelům dostatečnou kvalitu bydlení.

Snahou diplomové práce je upozornit na výhody a problémy vnitrobloků, jejich stav, možnosti regenerace a vyhodnotit možná řešení, která budou kompromisem mezi všemi funkcemi a aktivitami moderního města.

Výsledkem práce je studie, která na základě rešerše studovaných podkladů, úspěšných realizací z jiných měst a vlastních analýz prostoru komplexně pojednává dva modelové vnitrobloky v Brně tak, aby byly soudobé, harmonické a uživatelsky přijatelné a přesto v nich zůstal zachován genius loci starých tajemných dvorků.

3.1 DEFINICE ZÁKLADNÍCH POJMŮ

VEŘEJNÝ PROSTOR

Pojem definuje veřejně přístupnou fyzickou část prostředí, kterou je kromě veřejných prostranství například i veřejně přístupný prostor exteriéru města, vnitrobloků i vnitřního prostoru budov. Veřejná přístupnost rovněž vylučuje omezený režim užívání vyjma režimu časového. Zároveň pod tento pojem, nadřazený veřejnému prostranství, spadají i veškeré vztahy, myšlenky a děje v území. Ing. Arch. Akad. Arch. J. Klokočka charakteristiku doplňuje o myšlenku, že veřejný prostor je nosná struktura města, která nabízí reflexe společnosti a je v důležitosti srovnatelná s divadlem či koncertním sálem.

(Melková, 2014, s. 16)

VEŘEJNÉ PROSTRANSTVÍ

V zákoně č. 128/2000 Sb. O obcích jsou veřejná prostranství definována jako: „všechna náměstí, ulice, tržiště, chodníky, veřejná zeleň, parky a další prostory přístupné každému bez omezení, tedy sloužící obecnému užívání, a to bez ohledu na vlastnictví k tomuto prostoru“. Je to fyzická část prostředí jejíž součástí je i jeho vybavenost.

ZÁSTAVBA

Urbanistické označení pro celkový charakter nebo typ zastavění vystihující hustotu. Dělí se na několik typů dle způsobu seskupení staveb vzhledem ke komunikacím a k volným prostranstvím. (Blažiček, Kropáček, 2013, s.456)

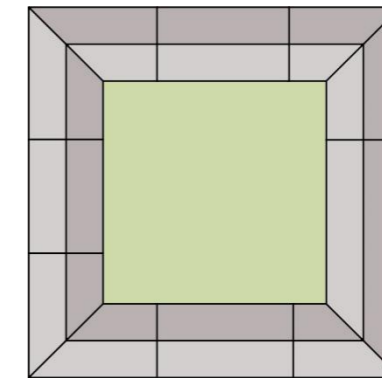
BLOKOVÁ ZÁSTAVBA

Domy navazují na uliční čáru, a vytváří mezi ulicemi uzavřený či otevřený mnohoúhelník – blok. Uvnitř se může nacházet volný prostor – vnitroblok nebo může být vnitřní prostor dále členěn zástavbou. Také jí lze definovat jako část současně zastavěného nebo zastavitelného území tvořenou prostorově souvisejícími stavebními pozemky, popřípadě jediným stavebním pozemkem, vymezená veřejnými prostranstvími nebo veřejnými komunikačními prostory nebo hranicí současně zastavěného či zastavitelného území.

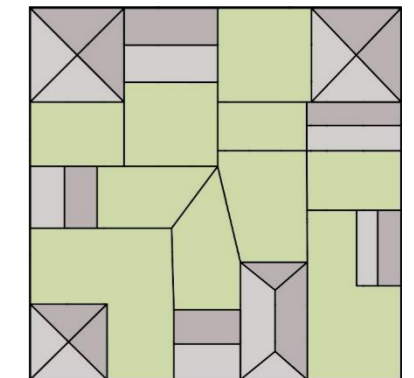
(Maier, 2001)

VNITŘNÍ PROSTOR BLOKOVÉ ZÁSTAVBY – VNITROBLOK

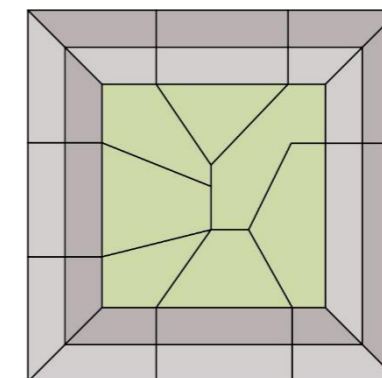
Vnitroblok je plocha uvnitř bytové zástavby, která je úplně nebo z větší části touto výstavbou obklopena a je využívána především obyvateli přilehlých bytových domů. Jedná se o plochu minimálně zastavěnou budovami (do cca 30% celkové plochy) s různým charakterem využití. (Šubr, 1988, s.10)

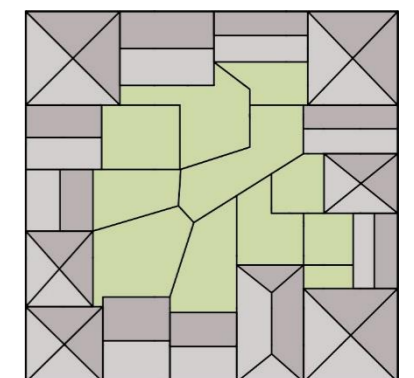
Obr. 1: Blok s neděleným zeleným vnitroblokem

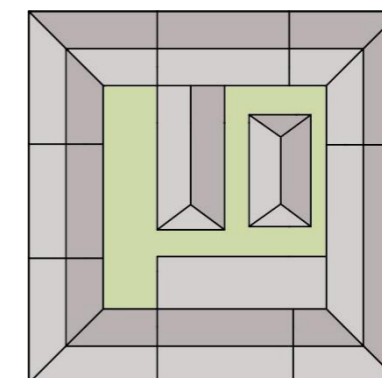
Obr. 2: Rozvolněná zástavba netvoří blok

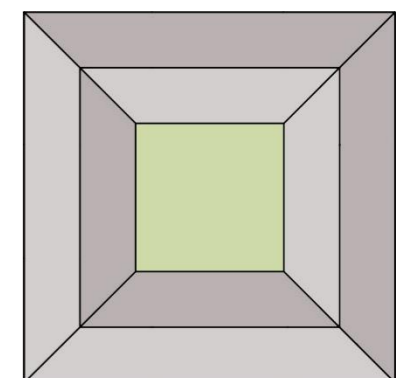
Obr. 3: Blok s děleným zeleným vnitroblokem

Obr. 4: Zástavba rodinných domků tvoří blok s vnitroblokem ze soukromých zahrad

Obr. 5: Blok se zastavěnými dvory, které netvoří vnitroblok

Obr. 6: Dvůr ohraničený jednou budovou nelze považovat za vnitroblok

Nejstarší sídelní útvary vznikaly již 10 tisíc let před naším letopočtem, (Hrůza, Zajíc, 1997, s. 15) ovšem o vnitrobloku, jako takovém, nelze mluvit ještě mnoho tisíc let. Ing. Arch. Hrůza, CSc. Uvádí, že „starověké civilizace vytvořily základní komponenty městských sídel a antika tyto komponenty uspořádala do jednoznačných archetypálních vztahů a soustav tvořících dodnes základ i nejmodernějšího urbanismu“. (Hrůza, Zajíc, 1997, s. 15-52) Za archetyp současného městského bloku s vnitroblokem lze považovat antický blok *insulae*. Bloky byly nepravidelné, stavěné dle terénu a cest nebo byly navrženy na stejně velkých parcelách z typových domů. Typový dům byla budova ze všech čtyř stran uzavřená s atriem – úzkým dvorem uprostřed. Římské stavitelství atriový dům rozšířilo o druhý uzavřený dvůr, sloupovou síň - peristylum. (Koch, 1998, s. 342) Vzhledem k množství obyvatel antického Říma, které se blížilo k milionu, většina obyvatel nežila v jednopatrových domech, ale vícepatrových obydlích, předchůdcích dnešních činžovních domů. (Hrůza, Zajíc, 1997, s. 72-73)

Samostatnou kapitolou jsou předchůdci měst na našem území. Antika zde nemá žádné kořeny a města vznikala na výhodných místech – u řek, brodů a cest – jako rostlé útvary ze seskupených usedlostí a dvorců. (Hrůza, Zajíc, 1997, s. 102) V případě, že se místo osvědčilo, útvary se rozrůstaly a zahušťovaly, čímž vznikala první města. Ve středověku domy navazovaly na uliční síť. Polyfunkční budovy byly využívány i pro výrobu, takže na ně ze zadní strany navazoval dvůr se studnou, sklady, stodolami a hospodářskými objekty nebo zahrada. (Koch, 1998, s. 350) Domy nevytvářely vnitroblok. Měly sice ohraničený dvůr, ale ne vždy ze čtyř stran budovami. Celistvost zástavby vznikala až postupným zahušťováním. (Hrůza, Zajíc, 1997, s. 59)

Typická bloková zástavba s vnitroblokem vznikala od 18. století, ale hlavně ve století 19., kdy začala přestavba měst do dnešní podoby. Nedostatečná kapacita a nevhodné hygienické podmínky donutily města k sanačním úpravám historických jader. Byla snižována hustota zastavění pozemků, domy byly zvyšovány, nevyhovující byly bourány a nahrazovány velkými činžovními budovami. Nové urbanistické plány zahrnovaly vytýčení lépe dimenzovaných větších ulic a také větší stavební parcely, s dostatečným přístupem světla a vzduchu. (Hrůza, Zajíc, 1997, s. 234)

Využití vnitřních prostorů bloků se také měnilo. Funkce hospodářská a výrobní byla nahrazována funkcí obytnou a estetickou, čímž urbanismus reagoval na potřebu lidí kontaktu s přírodou v průmyslem zatížených městech. Vnitřní prostory bloku byly rozděleny na polosoukromé parcely náležící jednotlivým domům. Architekt Pavel Janák uvádí: „Od roku 1900 se prosazuje vždy více princip stavění jen při ulici a zachování volného "dvora", zahrady se pravidlem nezřizují.“ (Janák 1933 in Šubr, 1988, s. 3)

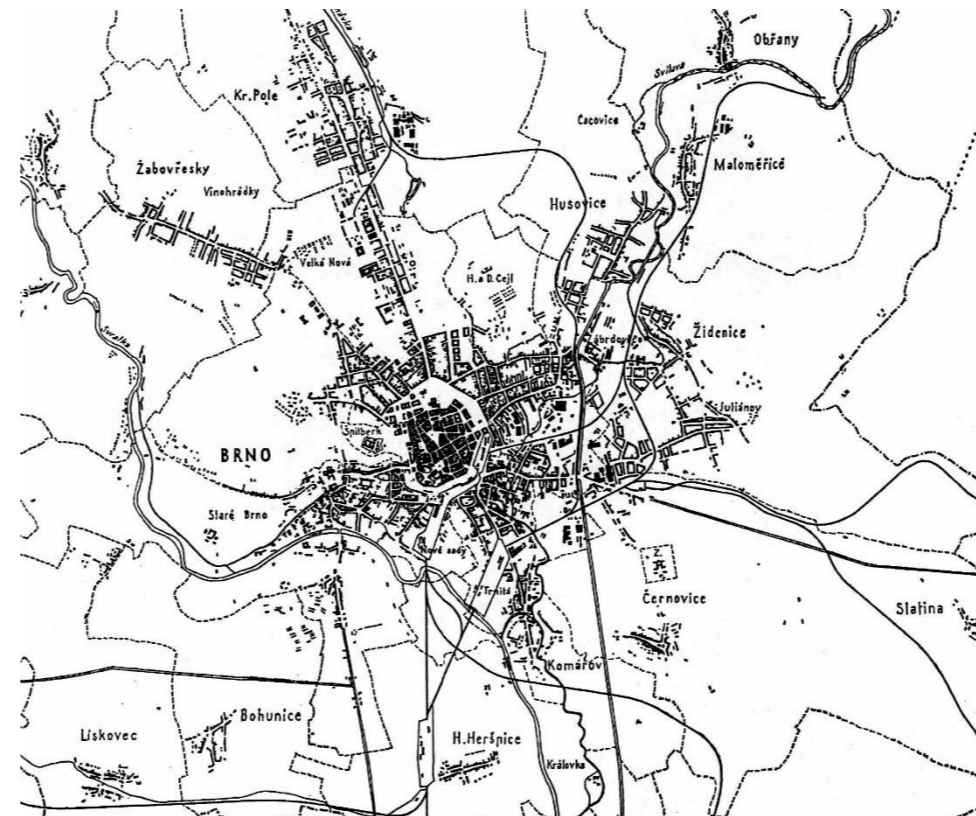
Změnu tradičního systému zastavování měst přinesla až moderní architektura vznikající na počátku 20. století. (Šubr, 1988, s. 3) Nová zástavba a dostavba byla řešena blokovým způsobem, ale změna se odehrála ve vnitřním uspořádání prostoru, který byl stavěn jako veřejný a otevřený. S obdobím architektonické avantgardy a funkcionalismu přišel i naprosto opačný pohled na tradiční městskou zástavbu. V čele s Le Corbusierem architekti hledali a uplatňovali nové sídelní formy a způsoby výstavby. (Hrůza, Zajíc, 1997, s. 277) Blokovou zástavbu považovali za překonanou, nehygienickou s nedostatkem proslunění a provětrání. Bloky otevírali, či úplně rušili a hmoty budov umísťovali volně do prostoru zelených ploch. (Kuča, 2000, s. 154) Nový způsob zástavby se však příliš neosvědčil. K budovám byl sice zajištěn dostatečný přísun světla a vzduchu, ale vytvořila se také určitá anonymita prostorů, pojetí domu, jako samostatného objektu vedlo k tomu, že byl prostor považován za zbytkovou plochu po výstavbě. (Hnilička, 2005, s. 83)

První hlasy obhajující tradiční způsob zastavování měst se začaly ozývat zhruba od 60. let 20. století. (Hnilička, 2005, s. 20) Významnými zastánci tradičního zastavovacího systému jsou bratři Krierové, kteří se ve svých knihách kritizují moderního urbanismus a jeho chyby. V současné době se urbanisté navrací k ověřeným a tradičním způsobům tvorby měst, avšak nově je interpretují. (Hrůza, Zajíc, 1997, s. 335) Postmoderní architektura navazuje na tradiční pojetí bloku a rozvíjí se spíše z architektonického hlediska jednotlivých staveb. (Archwars, 2016, s. 169) Obytné bloky, funkcionalismem odmítané, se ukazují jako výhodný způsob zástavby při organizaci soužití mnoha lidí na omezeném prostoru. Vnitrobloky se stávají klidnými zelenými plochami v místech, kde na bloky navazuje rušná ulice. (Hrůza, Zajíc, 1997, s. 336)

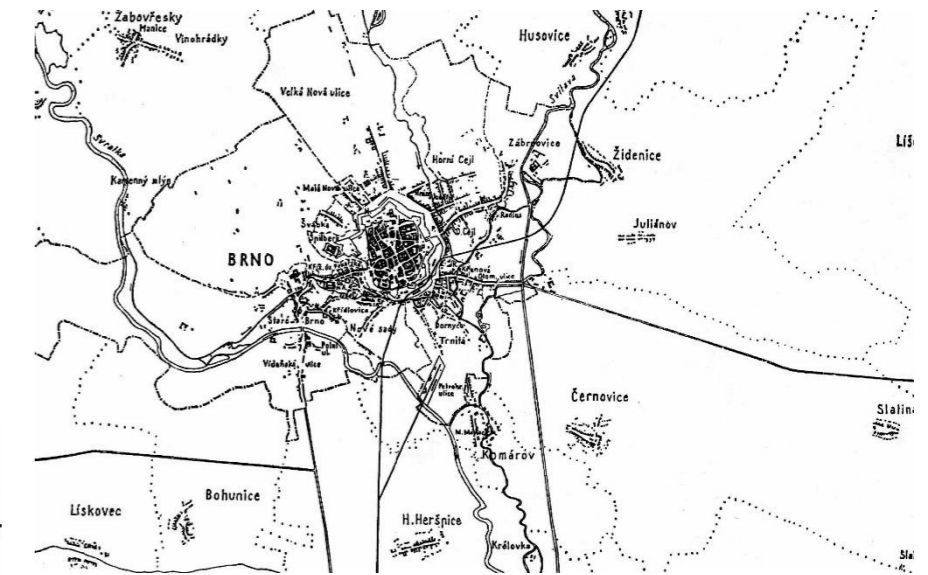
Historie města sahá až do 11. století, kdy bylo Brno shlukem domů podél cest na soutoku Svatky a Svitavy. (Kuča, 2000, s. 15) Při zahušťování města a výstavbě kolem cest vznikaly bloky domů i v jádru opevněného města, ovšem jejich struktura byla neuspořádaná a případné vnitřní dvorky byly malé, soukromé a využívané pro výrobu a hospodářskou činnost. Nelze tedy mluvit o vnitroblocích, jako takových. Ty vznikaly až v polovině 19. století. Bastionové opevnění města bylo zrušeno a předměstská zástavba, několikrát zničená během válečných období, byla obnovena a rozšiřovala se s množstvím dělníků přicházejícím do Brna. Charakteristickým typem zástavby průmyslových předměstí byly pavlačové budovy, které kontrastovaly se starší přízemní zástavbou. (Kuča, 2000, s. 83-90)

S vytvořením brněnské okružní třídy na počátku 19. století byly navrženy i plány rozšíření vnitřního města a jeho úprav. Kolem okružní třídy byly navrženy a vybudovány bloky neorenesančních a neorokokových bloků domů ve stylu vídeňské architektury, propojených veřejnými prostranstvími. Vznikaly nové čtvrti, například reprezentativní Veverí a Lužánky a byla asanována zástavba vnitřního centra města. Tato nová zástavba již tvořila charakteristický blok s polosoukromým vnitroblokem uvnitř. Na rozdíl od centrálního města, kde byly vnitrobloky zastavovány kvůli nedostatku místa a vznikaly spíše dvory a dvorky, jsou tyto prostory navrženy jako nezastavěné a zelené plochy rozdělené maximálně cihlovými zdmi a ploty na pozemky jednotlivých domů. (Kuča, 2000, s. 101-125)

Důležitým momentem pro další výstavbu bylo období první republiky. Po válce bylo třeba vyřešit problémy s nedostatkem bytového fondu a zamezit nekontrolovanému rozvoji v některých městských částech. Také vymaření z područí Rakouska – Uherska přineslo jiný pohled architektů na, do té doby používaný, eklektický styl a dalo vzniknout funkcionalismu. Poválečná obnova města navazovala na funkcionalismus a později socialistický realismus. Ještě v 50 letech se výstavba omezovala na dostavby válkou poničených míst a proluk, čímž navazovala na předchozí blokovou zástavbu, od 50. let převažuje volně uspořádaná výstavba panelových sídlišť. (Kuča, 2000, s. 154-179)

Obr. 8: Vývoj Brněnské aglomerace v roce 1919

Obr. 7: Vývoj Brněnské aglomerace v roce 1850

Obr. 9: Vývoj Brněnské aglomerace v roce 1960

3.3 OBECNÁ CHARAKTERISTIKA VNITŘNÍCH PROSTORŮ BLOKOVÉ ZÁSTAVBY

Definice vnitrobloku je uvedena v předchozí kapitole. Dále je možné nahlížet na prostor z několika rovin.

CHARAKTERISTIKA DLE URBANISTICKÉ STRUKTURY

Na vzhledu okolních budov závisí spousta faktorů týkajících se vnitřního prostoru, jako např. oslunění, provětrávání, mikroklimatické podmínky, přístupnost apod. V základě rozlišujeme 3 typy vnitrobloků dle okolních budov:

UZAVŘENÉ

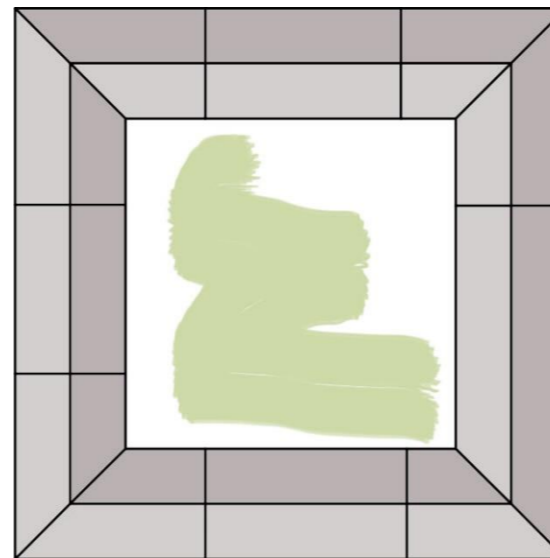
Vnitrobloky zcela obestavené budovami. Přístup je možný právě pouze z těchto budov, proto se jedná o prostory nepřístupné veřejnosti. V těchto prostorech se hůře realizuje údržba, výhodou je intimita a bezpečnost. (Šubr, 1988, s. 23)

ČÁSTEČNĚ OTEVŘENÉ

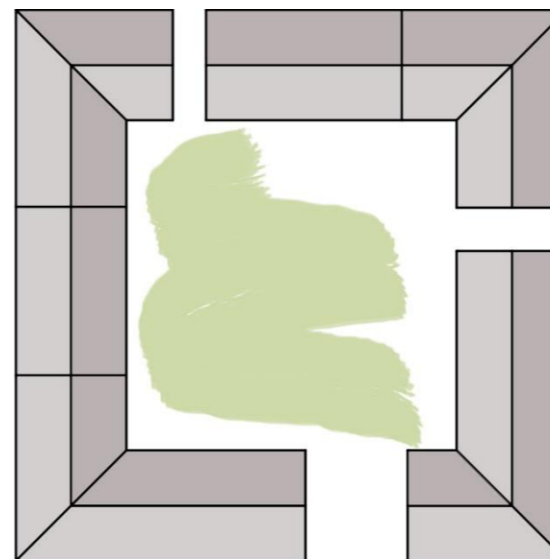
Vnitroblok je přístupný průjezdy skrze budovy nebo díky volnější zástavbě. Většinou je vnitroblok i dopravně obsluhový. Vnitřní prostor může být zcela veřejně přístupný, nebo částečně ohrazený (polosoukromé pozemky domů). Poskytují možnost rekreace pro všechny obyvatele, lepší možnost údržby a mechanizace, na druhou stranu jsou méně bezpečné, soukromé a klidné. (Šubr, 1988, s. 23)

NEÚPLNÉ/OTEVŘENÉ

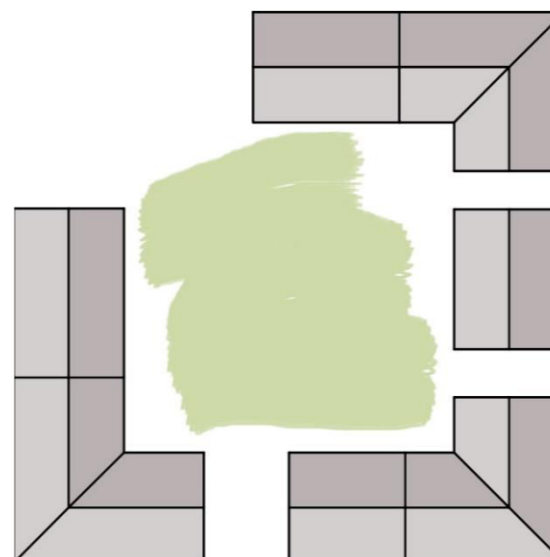
Vnitrobloky jsou otevřené a průchozí, jsou přechodem k volně utvářeným prostorům. Jako takové jsou lépe udržovatelné, mají lepší oslunění a mikroklimatické podmínky a jsou veřejně přístupné. Nevýhodou je nedostatečná intimita a anonymita a často i nekontrolovatelná dopravní situace. (Šubr, 1988, s. 24)

Obr. 10: Uzavřený vnitroblok

Obr. 11: Částečně otevřený vnitroblok

Obr. 12: Neúplný vnitroblok

CHARAKTERISTIKA DLE OBDOBÍ STAVBY

V jednotlivých obdobích se, stejně jako architektura, lišily i vnitřní prostory. Dle období, kdy byla urbanistická struktura postavena dělí Jaroslav Šubr 4 typy městské zástavby:

ZÁSTAVBA HISTORICKÉHO JÁDRA MĚST

Vnitrobloky bývají menší, intenzivně zastavené (až redukované na dvory) s promísením funkcí.

ZÁSTAVBA Z PŘELOMU 19 A 20 STOLETÍ

Pravoúhlé bloky s uzavřenými vnitrobloky dělenými na zahrady jednotlivých domů. Částečně později nevhodně zahušťované.

MEZIVÁLEČNÁ ČINŽOVNÍ ZÁSTAVBA

Částečně či zcela otevřené veřejné vnitrobloky, které nejsou děleny na samostatné pozemky.

SOUVISLÁ ZÁSTAVBA RODINNÝCH DOMŮ

Vnitrobloky rozdělené na jednotlivé zahrady náležící k domům. Tento typ vnitrobloku není pro tuto práci relevantní vzhledem k nemožnosti zpřístupnění pozemků a využívání jich větším počtem lidí. (Šubr, 1988, s. 19)

VNITROBLOKY PANELOVÝCH SÍDLIŠŤ

Tento typ pan Šubr neuvádí, ale je třeba s ním počítat. Jedná se většinou o velký veřejný a volně přístupný prostor obklopený vysokou rozvolněnou zástavbou.

DĚLENÍ DLE ZPŘÍSTUPNĚNÍ PLOCHY

Je třeba rozdělit následující pojmy – majitel vnitrobloku a uživatel vnitrobloku. Přístupnost má většinou návaznost na urbanistickou strukturu bloku. Dle možnosti přístupu lze vnitrobloky dělit následovně:

SOUKROMÉ

Celá parcela patří pouze jednomu majiteli, který má do ní přístup. Jedná se nejčastěji o prostor patřící k soukromému domu, kam má přístup pouze vlastník, ne nájemci.

POLOSOUKROMÉ

Prostor je rozdělený na ohraničené parcely patřící jednotlivým domům. Přístup do něj mají pouze obyvatelé domů. Nejčastější u uzavřených vnitrobloků.

POLOVEŘEJNÉ

Vnitrobloky sloužící nějaké instituci, která v místě sídlí, ale není obyvatelem. Prostor není veřejně přístupný, přesto jeho uživatelé nejsou obyvateli. Např. Využití pro hřiště školky nebo parkoviště úřadu.

VEŘEJNÉ

Především u otevřených vnitrobloků, prostor uvnitř je veřejně přístupný, často i průchodný.

Nejčastěji jsou tyto plochy kombinované, kdy jsou části využívány jako veřejný prostor a části k polosoukromým a soukromým účelům. Toto členění vytváří mozaiku ideální pro rozvoj různých funkcí. (Šubr, 1988, s. 26)

FUNKCE VNITROBLOKU

Blok má jasnou základní funkci, kterou je bydlení. Dále mohou být v bloku zastupovány různým podílem i funkce jiné, které ovlivňují možnosti užívání, uspořádání, hygienické podmínky, apod. Jedná se o funkci obchodní, výrobní či občanskou vybavenost. Tyto funkce bývají umístěny v přízemí či suterénu domu a mohou tak navazovat i na parter vnitrobloku. Polyfunkční prostor je velice populární v centrech měst a žádoucí pro obyvatele, nicméně je třeba organizačně upravit činnost neobytných funkcí tak, aby nerušily základní funkci – bydlení. (Šubr, 1988, s. 20)

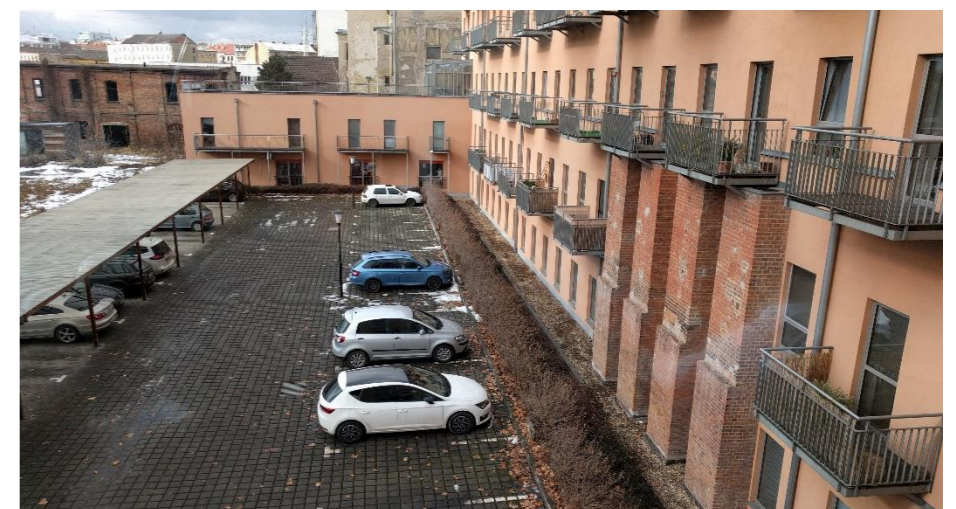
U vnitrobloku byla původní, čistě hospodářská a pracovní funkce postupem času nahrazena funkcí rekreační. I ta se začíná pomalu vytrácet, proto je třeba hledat nová řešení, jak prostor zatraktivnit a tuto jeho funkci udržet. (Zahradníčková, Grimm, 2011, s. 3) V neposlední řadě je třeba se vypořádat i s novou funkcí dopravní, kterou s nedostatkem parkovacích míst ve městě vnitrobloky začaly přebírat.

Obr. 13: Funkce pobytová, vnitroblok Záhřebská, Bratislava, Slovensko

Obr. 14: Funkce rekreační – zahrádkaření, vnitroblok Staňkova, Brno

Obr. 15: Funkce dopravní – doprava v klidu, vnitroblok Zábřdovická, Brno

3.4 ZÁKLADNÍ PRINCIPY REGENERACE VNITROBLOKŮ Z ARCHITEKTONICKÉHO A URBANISTICKÉHO HLEDISKA

Na rozdíl od Le Corbusiera, mnoho architektů nepovažuje blokovou zástavbu za překonanou, ale za nejefektivnější možné a historicky ověřené využití prostoru. Její výhodou je například jasně definovaná hranice mezi veřejným a soukromým prostorem či správná míra různorodosti, proměnlivosti a flexibility v dobře navrženém místě. Pro dosažení ideálního stavu je třeba využít základních charakteristik vnitrobloků a generalizovaných principů regenerace a přizpůsobit je určitému jedinečnému prostoru. (Kloda, 2012)

Základní snahou by mělo být, aby vnitroblok plnil funkci rozšířeného obydlí. Proto je třeba respektovat nejen potřeby obyvatel z hlediska sociálního a provozního, ale i často opomíjená výtvarná hlediska. Optimální vyváženost přírodních a umělých prvků je pro podařenou realizaci nezbytná. Hodnota vnitrobloku je odvozena od jeho schopnosti plnit hospodářské a obytné funkce a také od jeho schopnosti vytvářet pocit sounáležitosti s domovem. Tento pocit výrazně spoluvytváří i výtvarná a estetická úroveň prostředí a variabilita prostorů a kompozic. Je také určována vztahem a kvalitou umělých a přírodních prvků. (Šubr, 1988, s. 53)

Vlastní kompozice obytného vnitrobloku musí na malé ploše řešit složité vztahy jednotlivých, často protichůdných funkcí. Specifické zvláštnosti kompozice vnitrobloku vyplývají především z charakteru zástavby, která je dominantní, přesto však směrem do dvorů nevýrazná, která chrání prostor před negativními vlivy zvenku, ale zároveň umožňuje pohled do prostoru ze všech stran. Jiné řešení bude zvoleno při úpravě vnitrobloku menšího a většího, rozdílně bude pojednán vnitroblok průchozí a soukromý.

ARCHITEKTURA A URBANISMUS BUDOV

Vnitřní strana budov – odvrácená od ulice bývá mnohdy méně zajímavá a jednodušší. Ozvláštnit ji lze využitím stavebních prvků, jako jsou balkony či zimní zahrady, nebo pomocí uměleckých prvků, např. popnutí vegetací, vytvoření uměleckého graffiti apod. Optického zvětšení či prosvětlení prostoru lze docílit využitím světlé barvy na fasádu, pomocí barev lze prostor i opticky protáhnout či zvýšit.

Výšku a uspořádání budov není technicky jinak možné měnit, u již postavených bloků může být jedinou úpravou dostavění proluk či uzavření vnitrobloku pomocí stěn a brán. Nově navržené prostory je vhodné stavět v poměru 2:1 šířky ku výšce. Tím lze docílit příznivých mikroklimatických podmínek uvnitř bloku, hlavně z hlediska oslunění a provětrávání. Při větší výšce budov než je šířka bloku je vhodné orientovat jej ve směru východ- západ. (Šubr, 1988, s. 35-57)

DĚLÍČÍ PRVKY

Velká část vnitrobloků je dělena na několik polosoukromých zahrád náležících k domům. I v případě veřejného prostoru tvoří část zahrádky a je ohraničená. Tyto hranice jsou nejčastěji vymezeny zdmi, zídkami a ploty. Snahou revitalizace by mělo být tyto stavby vizuálně sjednotit a potlačit, přesto však ponechat, protože tyto ohraničené části vytváří přechodovou zónu mezi veřejným a soukromým prostorem.

Obr. 16: Revitalizované pavlače z počátku 19. století, vnitroblok Karoliny Světlé, Praha

Obr. 17: Kombinace balkonů a předzahrádek s volně přístupným parterem, Mnichov, Německo

Obr. 18: Splynutí balkonů moderní výstavby se zeleným vnitroblokem, Mnichov, Německo

DROBNÁ ARCHITEKTURA, VYBAVENÍ A VÝTVARNÉ DÍLO

Ne vždy je žádoucí úplná přehlednost celého prostoru, některé uživatele může naopak odradit. Části vnitrobloku lze skrýt pomocí úprav terénu, zacloněním vegetací nebo vytvořením drobné architektury typu loubí, altán apod. Tyto drobné stavby napomáhají prostor zútulnit a vybavit. Bez vybavenosti prostoru mobiliářem a prvky k rekreaci nelze docílit útulnosti prostoru a jeho využívání. Snahou by mělo být navrhovat prvky tak, aby byl prostor variabilní a polyfunkční. Čím více možností využití s daným vybavením bude, tím více bude využíván.

Výtvarná díla a netradiční mobiliář napomáhají individualitě prostorů, identifikaci a snadné zapamatovatelnosti. Také vytvoření pohody a útulnosti prostoru. Umělecké prvky spojeny s vodou, např. pítka, stříky a bazénky ovlivňují vzdušnou vlhkost v prostoru a napomáhají, spolu s vegetací, tvorbě specifického mikroklimatu. Vzhledem k specifickým světelným podmínkám ve vnitrobloku lze využít světla jako vhodného činitele nejen při navozování pocitu bezpečnosti, ale i pro nasvícení zajímavých prvků a dominant prostoru. (Šubr, 1988, s. 38-58)

Obr. 19: Drobná architektura, vnitroblok Jana Uhra, Brno

Obr. 20: Plastika krávy je možná pozůstatkem masného krámu. Stala se symbolem a jasným znamením navazujícího vnitrobloku – jako děti jsme říkali „jdeme ke krávě“. Vnitroblok Tučkova, Brno

Obr. 21: Socha medvědů u divadla Polárka se také stala jasným identifikačním znakem vnitrobloku. Vnitroblok Tučkova, Brno

Obr. 22: Graffiti ozvláštňující stěnu nenápadného dvora v zastavěném vnitrobloku. Dvůr Václavská, Brno

VEGETACE

Zelené vnitrobloky množstvím a velikostí dřevin mohou leckdy konkurovat parkům. Obzvláště v nepřístupných vnitroblocích je možné nalézt vzrostlé stromy, kterým zdejší mikroklima a nezpevněný povrch svědčí, i když se nachází v centru města.

Zástavba chrání dostatečně vnitřní prostor před venkovními vlivy, proto není třeba vytvářet obvodový zelený plášť. U návrhu kompozice je možné pracovat s liniemi, texturami a barvami a vytvářet ornamenty pro pohled shora. Vysoké budovy a možnost pohledu ze všech stran k tomu přímo svádí. Pro některé z obyvatel může být mnohem zajímavější pozorovat život ve vnitrobloku než se ho přímo účastnit.

Na velikosti řešeného prostoru jsou závislé prvky, které jsou v kompozici využívány. U menších prostorů je lepší využít živých plotů nebo stěn z popínavých rostlin, než stromů, které by prostor neúměrně zastínily. Kompaktní skupiny prostor opticky zmenšují, volně uspořádané výsadby prostor zvětšují. (Šubr, 1988, s. 57) Na využití vegetací závisí mikroklimatické podmínky v území. Vegetace významně snižuje přehřívání v prostoru a zvyšuje vzdušnou vlhkost. Vyšší dřeviny také umožňují vertikální provětrávání. (Quitt, 1973 in Šubr, 1988, s. 35)

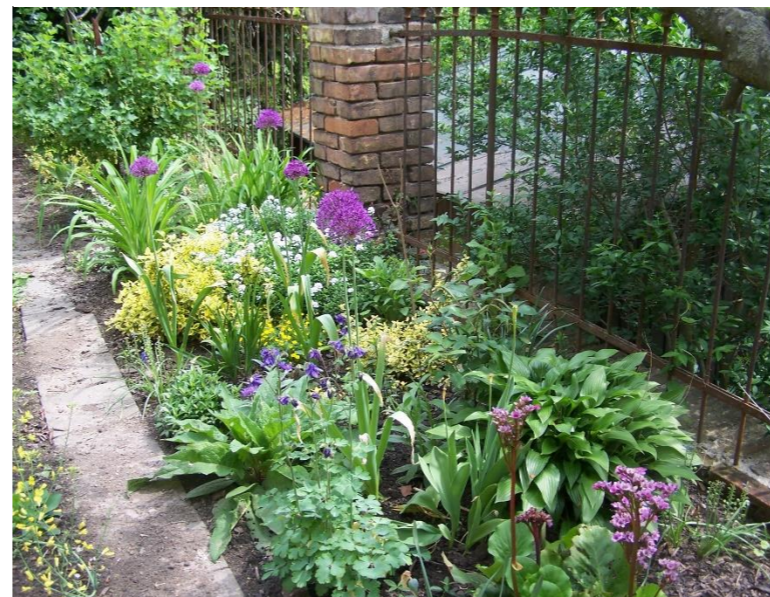
Vegetace ve formě záhonů (okrasné/užitkové) se může stát i náplní a způsobem rekreace ve vnitrobloku. Část obyvatel si zde může kompenzovat chybějící zahrádku u domu a pěstovat zde ovoce a zeleninu. Polyfunkční prostor je základem pro využití větším množstvím obyvatel.

Obr. 23: Vzrostlé stromy tvoří kostru vnitrobloku a plíce města. Obilní trh, Brno

Obr. 24: Zeleninové záhony simulují lidem zahrádku u domu. Vnitroblok Staňkova, Brno

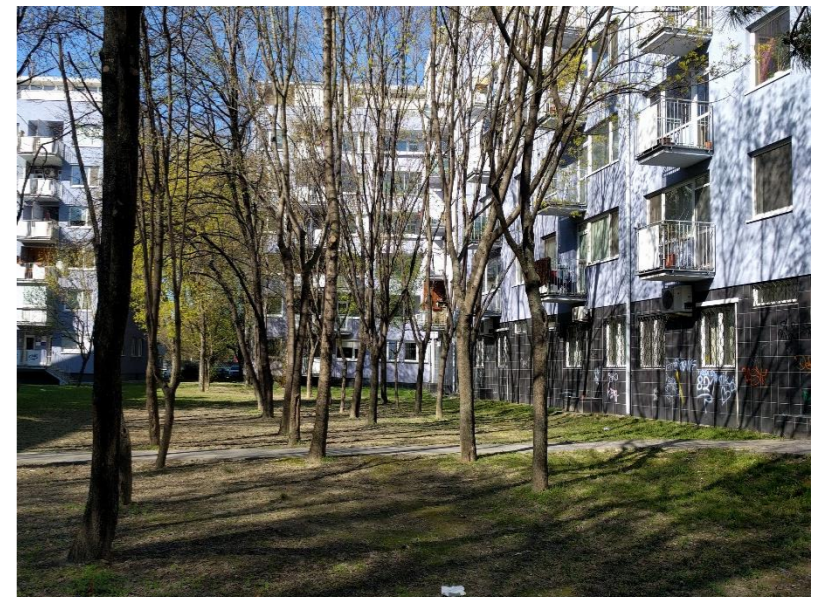
Obr. 25: Okrasné záhony, vnitroblok Obilní trh, Brno

Obr. 26: U zpevněných prostorů lze využít vegetaci v nádobách, Bilbao, Španělsko

Obr. 27: Dělení vnitrobloku na jednotlivé zahrady a jejich různé využití, Obilní trh, Brno

Obr. 28: Takřka lesní porost vnitrobloku v Bratislavě

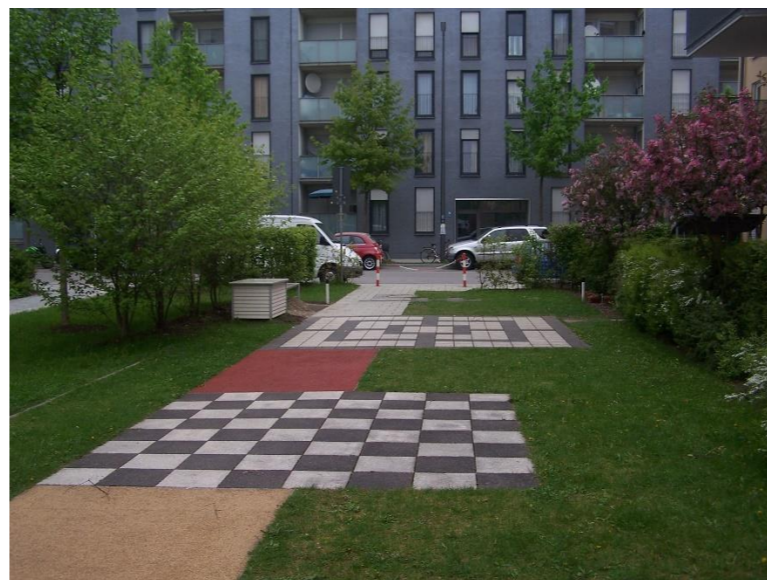
KOMUNIKACE

Komunikace jsou z nadhledu budov okolo vnitrobloku samy svými liniemi a povrchovou úpravou výrazným výtvarným prvkem, proto by měly do prostoru zasahovat citlivě s respektem k celé kompozici. Vybrané materiály by měly ladit s celkovým návrhem a linie by neměly zbytečně tříštit celý prostor. Zpevněné plochy akumulují teplo a vytvářejí tepelné extrémní podmínky. Na druhou stranu v případě absence slunečního svitu mohou příznivě působit výdejem nastrádaného tepla.

Navržené komunikace musí respektovat všechny druhy provozu a jejich přirozené trasy. V případě nelogických vedení budou mít obyvatelé tendence si cestu zkracovat. Všechny domy musí být snadno přístupné, cesty přehledné a bezpečné. Provozní schéma by mělo jasně odlišit klidovou a rušnou zónu a specifikovat funkce prostoru. (Šubr, 1988, s. 39-57)

VYBAVENÍ

Aby byl prostor obytný a využívaný, je třeba jej vyplnit mobiliářem a dalším vybavením k tomuto účelu. Díky uzavřenosti prostoru se nabízí jeho využití pro hru dětí, která zde bude bezpečnější a více hlídaná. Vybavení lze povýšit na umělecké předměty svým vzhledem typické pro určitý prostor a dát tím vnitrobloku jeho charakteristický rys.

Obr. 29: Detail zpevněné plochy sloužící jako herní prvek, Mnichov, Německo

Obr. 30: Detail využití různých materiálů ploch, Mnichov, Německo

Obr. 31: Posezení restaurace sídlící v jednom z domů, Údolní, Brno

Obr. 32: Dětské hřiště, vnitroblok Celní, Brno

Obr. 33: Veřejná knihovnička u posezení ve vnitrobloku Záhřebská, Bratislava, Slovensko

Obr. 34: Pergola s posezením vyrobená obyvateli zahrady pro schůze a relaxaci, vnitroblok Antonínská, Brno

3.5 ZÁKLADNÍ PRINCIPY REGENERACE VNITROBLOKŮ ZE SOCIOLOGICKÉHO HLEDISKA

Při navrhování je vždy třeba dbát na budoucí uživatele. Pouze s jejich pomocí a přijetím vnitrobloku za svůj je možné uchovat přijatelný stav prostoru i v budoucnosti. Významným krokem je zapojení veřejnosti již do plánování revitalizace pomocí participativního plánování. Vzhledem k uzavřenosti prostoru, stálému dohledu a menšímu počtu dotčených obyvatel jsou vnitrobloky ideálními objekty pro zapojení občanů do realizovaného projektu. (Nadace partnerství, nedatováno, s. 4)

V současné době je k rekreaci využíván minimální počet vnitrobloků. Důvodem kromě nedostatku údržby a nevybavenosti může být i stav naší společnosti založený na výkonu, kdy není čas na volnočasové aktivity. Nejedná se pouze o vnitrobloky, ale celkově o veřejný prostor. (Archwars, 2016, s. 27) Avšak doba se pomalu mění a je pravděpodobné, že se se změnou vlastnictví domů a bytů začne měnit i vztah obyvatel k okolí. Nejprve vzniká potřeba upravit dům a později se takováto snaha přesune i do okolního prostoru. (Zahradníčková, Grimm, 2011, s. 2) Zároveň se mění vztah nové generace k práci a odpočinku a přichází do módy snaha o potravinovou soběstačnost a pěstování čerstvých produktů a bylinek. Na všechny tyto trendy by měla regenerace vnitrobloků reagovat.

Předchozí kapitola pojednávala o základních pravidlech architektury a urbanismu, kterých je třeba se při návrhu držet. Nyní je třeba podívat se na prostor i z hlediska uživatele, člověka.

Dle J. Gehla lze aktivity provozované ve veřejném prostoru dělit do tří kategorií:

NEZBYTNÉ

Aktivity spojené s chozením, které nejsou závislé na prostředí a budou probíhat vždy, ať bude prostor vypadat jakkoli.

VOLITELNÉ

Aktivity spojené se zájmem a chutí obyvatel, kam patří například aktivní a pasivní rekreace. Pro tyto aktivity je důležitá kvalita prostoru.

SPOLEČENSKÉ

Aktivity závislé na lidech, pro které je také důležitá kvalita prostoru a zároveň vztahy obyvatel v území. (Gehl, 2000, s. 11-14)

Snahou by mělo být vytvoření místa, kde je možné provozovat všechny tyto aktivity, zároveň však místa nepřepřelácaného a nepředimenzovaného. Každý z obyvatel má o využití místa zcela jiný názor a návrh by měl reflektovat všechny tyto potřeby.

Co se funkcí týče, je vhodnější, když jsou promíseny a prostor není zcela jednostranně definován. V území by neměla vznikat rozsáhlá monofunkční místa a přechody mezi plochami by měly být plynulé. (Maier, 2012, s. 150) Kvalitně navržený prostor je místem svobodným, které ovšem vybízí k obývání, zároveň nepředurčuje pouze k jedné činnosti. (Hnilička, 2005, s. 89)

Dle Hruzy a Zajíce se lidé lépe cítí v prostředí, kde jsou zřetelně vyjádřeny hranice mezi soukromým a veřejným prostorem. (Hruza, Zajíc, 1997, s. 336) Tuto myšlenku potvrzuje větší zájem o rekreaci i údržbu prostoru uzavřeného, kam má přístup menší počet lidí, než prostoru otevřeného a veřejně přístupného, tzv. plochy nikoho, například na sídlištích. V praxi by území mělo být rozděleno na plochy všeho druhu dle přístupnosti – soukromé (byty, vlastní záhony), poloveřejné (chodby domů, komunitní zahrady, místo k rekreaci pro obyvatele) a veřejné (hlavní pěší tahy vnitroblokem, dětská hřiště, sportoviště, posezení). Mezi domem a veřejným prostorem se doporučuje vždy nechávat alespoň část prostoru poloveřejného, jako přechodovou zónu. Velikostně se může lišit od malých předzahrádek až po komunitní zahrady s posezením ve vnitroblocích. Někteří autoři doporučují vnitroblok uzavřít, čímž by prostor obyvatel ještě více přijali za svůj a byl by bezpečnější. (Zahradníčková, Grimm, 2011, s.2) Toto řešení u některých otevřených vnitrobloků není možné z hlediska architektonického ani vhodné z hlediska uživatelského. Vnitroblok by měl být složen z mozaiky různých funkcí, aby byl uživatelsky zajímavý, a v případě plného uzavření by se stal nedostupný ostatním obyvatelům města.

Po přístupnosti a náplni vnitrobloku je třeba dbát na trasování a vybavení. Chodci dávají přednost přímým trasám, jinak mají tendence si cesty zkracovat. (Gehl, 2000, s. 139) Vzhledem k rekreační funkci by prostor měl být zklidněnou zónou dopravy, ale dopravní obslužnost by měla být zajištěna. Z výzkumu z r. 1987 mezi obyvateli vnitrobloků v Brně a Olomouci vyplývá, že více než polovina uživatelů by prostor viděla nejraději opticky a funkčně rozdělený na více oddělení dle zájmu obyvatel a vybavení uzpůsobené těmto oddělením s důrazem na rekreační využití. (Vaculová, 1987 in Šubr, 1988, s. 47)

Pokud je vnitroblok dobře navržen, má potenciál stát se náhradou parku, bezpečným hřištěm, biocentrem, zahradou ve městě i místem setkávání a rekreace. Napomáhá pozitivním sociálním jevům, jako je soudržnost obyvatel, integrace, mezilidským a mezigeneračním kontaktům. (Zahradníčková, Grimm, 2011, s. 2)

VYMEZENÍ MOŽNOSTÍ PRÁCE S VNITROBLOKY V LEGISLATIVĚ

Stavební zákon (183/2006 Sb.) se k vnitroblokům okrajově vyjadřuje skrze specifikaci výstavby ve vyhlášce č. 268/2009 Sb. O technických požadavcích na stavby a ve vyhlášce č. 501/2006 Sb. O obecných požadavcích na využívání území. Vyhláška č. 268/2009 Sb. říká pouze, že stavba musí být navržena tak, aby plnila požadavky na zdravé životní podmínky a životní prostředí a splňovala parametry normou dané na osvětlení a proslunění. Vyhláška č. 501/2006 Sb. blíže specifikuje, jakým způsobem lze využít plochy bydlení, plochy rekreace a plochy veřejných prostranství. Protože není vnitroblok definován jako samostatný prostor, lze jej považovat za součást staveb, na které se vztahují požadavky na plochy bydlení. Zákon přímo říká, že „Součástí plochy bydlení mohou být pozemky dalších staveb a zařízení, které nesnižují kvalitu prostředí a pohodu bydlení ve vymezené ploše, jsou slučitelné s bydlením a slouží zejména obyvatelům v takto vymezené ploše“. (Stavební zákon a vyhlášky, 2015, s.198) Dále požadavky na vymezení pozemků a umístování staveb na nich nařizují, aby u vsakování dešťových vod na pozemcích staveb pro bydlení bylo splněno, že poměr výměry pozemku schopný vsakovat dešťovou vodu k celé výměře pozemku byl 0,3. (Stavební zákon a vyhlášky, 2015, s.202) Blíže se zákon k vnitřním prostorům nevyjadřuje.

V případě vnitrobloků spadajících do území v ochranném režimu památkové péče zde působí i zákon o Památkové péči a změny v nich jsou jím dále regulovány. Předmětem ochrany je zde pak dochovaná urbanistická a architektonická struktura a zákon kontroluje úpravy parcelace (hustotu, tvar a její změny) a půdorysné struktury zástavby včetně vnitřní hmotové skladby.

Územní a regulační plán mohou zástavbu a její vnitřní prostory dále upravovat. Významným regulativem je koeficient zastavitelnosti pozemku, který udává, kolik procent pozemku je možné zastavět. Do zastavěné plochy se dle stavebního zákona nepočítají plochy chodníků a komunikací.

V Brně v současné době platí územní plán z roku 1994 a je zpracováván nový územní plán. Vnitrobloky v ÚP nejsou brány jako samostatné zelené plochy, ale jejich využití koresponduje s budovou, ke které patří, což je většinou funkce bydlení či občanská vybavenost. Díky tomu mohou mít jednotlivé pozemky v rámci vnitrobloku rozdílnou funkci a s tím spojené rozdílné možnosti využití. Např. definice ploch bydlení dle ÚP říká, že „pokud budovy v této ploše tvoří blokovou strukturu, požaduje se využití vnitrobloku pouze pro každodenní rekreaci zde bydlících obyvatel, tj. především pro zeleň a hřiště. S tímto požadavkem se nevylučuje možnost umístění podzemních garáží pod terénem vnitrobloku za podmínky, že příjezd do těchto garáží nezhorší pohodu bydlení a nadzemní část vnitrobloku bude využívána jak je výše požadováno“. Plochy občanské vybavenosti naopak stavby povrchových parkovišť povolené mají. (ÚP města Brna, 1994)

V roce 2014 byla vydána a ostře napadena Aktualizace ÚPmB, která navrhovala rozšíření možností využití vnitrobloků, ve kterých by tak mohla vznikat další zástavba, či povrchová parkoviště. Tato aktualizace byla v roce 2015 zrušena, proto se Brno opět řídí původním územním plánem. (Aktualizace ÚPmB, 2014)

Odbor územního plánování a rozvoje města Brna se v roce 2009 začal zabývat projekty revitalizací vnitrobloků s cílem nalézt optimální postupy pro jejich efektivnější využívání. Zpracoval dva pilotní projekty (Šumavská a Rybářská) a vytvořil obecné zásady pro revitalizaci dalších takovýchto objektů. Oproti metodikám práce s veřejnými prostory a vnitrobloky např. v Praze jsou tyto zásady zpracovány poměrně povrchně.

3.7 OBECNÉ PROBLÉMY REGENERACE VNITROBLOKŮ A NEGATIVNÍ JEVY

Výstavba a oprava blokové zástavby s volným vnitřním vnitroblokem má spoustu výhod, ale i úskalí. Některé problémy nelze ovlivnit, např. problémy dané morfologií a přírodními podmínkami, hůře se také zasahuje do uspořádání budov, majetkových vztahů a rozvodů sítí. (Zahradnicková, Grimm, 2011, s. 3) Většinu ostatních problémů lze řešit pomocí úpravy prostoru a osvěty lidí. K tomu napomáhají manuály tvorby veřejných prostorů a veřejná projednávání s participací obyvatel.

Problémy lze vymezit do následujících kategorií:

NEVHODNÉ PŘÍRODNÍ PODMÍNKY

Např. nevhodná svahovitost pozemku, pedologické poměry, orientace ke světovým stranám.

Nelze řešit příčinu, ale je možné vytěžit ze stávajícího stavu to nejlepší. Např. různorodý terén ubere prostoru na fádnosti a přidá na dynamice, špatné podloží lze řešit pěstováním rostlin v nádobách a nevhodné orientaci přizpůsobit navržený rostlinný materiál. Revitalizace by se přírodním podmínkám měla přizpůsobit a využít jejich rozdílnosti.

PROBLÉMY URBANISTICKÉ A ARCHITEKTONICKÉ

Jedná se o problémy spjaté s okolními budovami, např. nevhodná velikost a tvar bloku, vztah výšky a šířky, nedostatečné oslunění.

Částečně je lze ovlivnit, např. zastavěním vnitrobloku, čímž se parter zvedne a prostor bude působit jiným dojmem. Vnitroblok by pak byl střešní zahradou. Příkladem může být revitalizovaný vnitroblok ve Widnau, kdy je první nadzemní podlaží věnováno občanské vybavenosti a na střeše má umístěnou samotnou zahradu. (Wilhelmová, Damec, 2015, s. 141) Současná legislativa však nepovoluje stoprocentní zastavění pozemku. Finančně je taková investice do již vytvořeného prostoru velmi nejistá, rentabilní by snad mohla být v případě využití zastavěného přízemí ke komerčním účelům (parkoviště, restaurace apod.)

PROBLÉMY TECHNICKÉ

Do této kategorie lze zahrnout veškeré problémy týkající se dostupnosti, obslužnosti, sítí a dopravy.

Současným největším problémem vnitrobloků je doprava, a to především doprava v klidu – odstavování vozidel a parkování. Při vysokém zastavění center měst chybí dostatečná kapacita odstavných ploch a zároveň je ve městech stále více aut. Zástavba není dimenzovaná na současný stupeň motorizace a v případě, že se budeme snažit dopravu z vnitrobloku vytlačit, nebo jí zde významně potlačit, je třeba najít vhodnou alternativu v docházkové vzdálenosti, kde je možné auta umístit. Ulevit centřům měst by měla celková koncepce dopravy v kombinaci s dostupnou MHD a odstavnými parkovišti. Další možností je budování podzemních garáží ve vnitroblocích, ovšem toto řešení je finančně náročné. Významným krokem je úprava stavebního zákona pro nově stavěné budovy, která stavby podmiňuje vytvořením dostateku parkovacích míst v rámci budov.

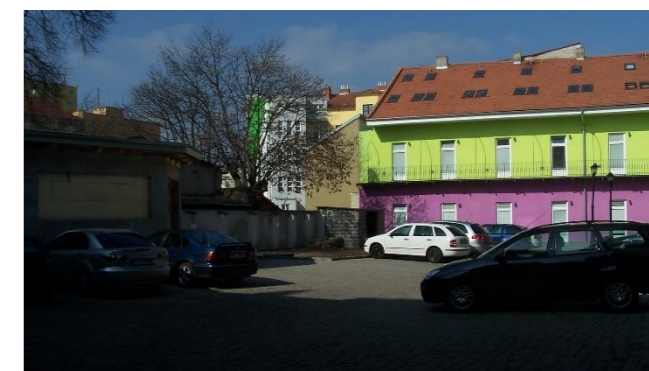
Inženýrské sítě jsou obvykle vedeny v uličním prostoru pod chodníky či vozovkami. Není tomu tak u vnitrobloků, kde často nejsou vedeny v soustředěných koridorech, ale chaoticky a nahodile. Přeložky sítí jsou drahou záležitostí a chaotické vedení tras neponechává mnoho prostoru pro větší úpravy samotného prostoru. (Šubr, 1988, s. 27-28)

Obr. 35: Zastavění části vnitrobloku supermarketem a garážemi, Bayerova, Brno

Obr. 36: Trafostanice. Jejich umístění je často náhodné. Vnitroblok Čápkova, Brno

Obr. 37: Nevhodná rekonstrukce historického domu, dvůr Václavská, Brno

Obr. 38: Chaotické zastavění prostoru přístřešky a budovami, vnitroblok Zahradnická, Brno

PROBLÉMY SOCIÁLNÍ A UŽIVATELSKÉ

V této kategorii lze vymezit veškeré vztahy mezi obyvateli a návštěvníky, hlavně pak majetkoprávní vztahy, otázka bezpečnosti a údržby a zájmu o prostor.

Dnešní lidé jsou ve svých požadavcích na ostatní stále více sobečtí. Projevuje se zde tzv. NIMBY syndrom (not in my backyard), který charakterizuje negativní postoj lidí k jakékoliv změně a novému využití v jejich okolí. (McAvoy, 1999) Z volně přístupných prostorů mizí vybavení a mobiliář, aby tam nikdo nechodil a nerušil klid starousedlíků. Postavit v ohraničeném území dětské hřiště je problém, protože jsou malí návštěvníci hlasití a ruší by obyvatelé. V noci se tam chodí schovávat lidé bez domova a party opilé omladiny, které kromě rušení devastují co se dá a prostor se stává nebezpečným. Vegetace je rušivá, protože stíní a láká pejskaře, kteří po sobě neuklízí. Pro obyvatele přilehlých domů je nejlepším řešením nedělat nic a ponechat vnitroblok k parkování. A to je špatně. Proto je potřeba neustále s místními mluvit, ukazovat povedená řešení a dobré příklady a dokazovat, že izolovanost není vhodným řešením. Přesto lze napomoci hladšímu kompromisu.

Multifunkčnosti prostoru lze docílit vhodným výběrem jednotlivých funkcí. Např. hřiště školky by nemělo vadit ve vnitrobloku, kde převládá obytná funkce na rozdíl od místa, kde jsou budovy převážně kancelářské. Problémem už může být zahrádka restaurace, která by zase neměla vadit kancelářským objektům.

Pro docílení bezpečnosti u volně přístupného vnitrobloku lze upravit návštěvní řád výstavbou bran a branek, vnitroblok lze snadno otevřít veřejnosti skrze domovní průjezdy. Zde záleží na uspořádání jednotlivých objektů v bloku a jejich propojenosti.

PROBLÉMY SPOJENÉ S FINANCOVÁNÍM A UDRŽITELNOSTÍ

Kategorie, do které patří veškerá finanční stránka věci, údržba a možnosti využití.

Revitalizace a následná údržba prostorů vyžaduje velké finanční výdaje, které musí být majitel ochoten investovat. Zároveň je na majitele lukrativních ploch v centrech měst vyvíjen velký tlak. (Sennett, Kratochvíl, 2012, s. 52)

Obr. 39: Různé ploty a zídky i v rámci uzavřeného vnitrobloku. Gorkého, Brno

Obr. 40: Nechtěné dětské hřiště. Obyvatelé nemají zájem do prostoru cokoli vkládat. Veletržní, Brno

Obr. 41: Kompenzace nedostatečného vybavení vnitrobloku. Čápkova, Brno

Obr. 42: Chybí zájem o prostor a snaha jej využít. Vnitroblok Dřevařská, Brno

Obr. 43: Nepořádek a černé skládky v místě, kde nejsou vidět. Vnitroblok Slovákova, Brno

3.8 PŘÍKLADY SOUČASNÝCH REALIZACÍ A REVITALIZACÍ VNITROBLOKŮ A SOUČASNÝ POHLED NA JEJICH STAVBU A VYUŽITÍ

Všechny trendy a módy v životě lidí se neustále mění a v cyklech vrací. Jinak tomu není ani u architektury. Čím více možností člověk získával a zkoušel, tím více se bloková zástavba jevila jako nejvýhodnější způsob městské zástavby. (Archwars, 1016, s. 9)

Je nesmyslné slepě kopírovat minulost, ale je dobré se poučit z fungujících způsobů a rozvíjet je dál. Spousta měst Evropy začala své dvory revitalizovat a otevírat světu. Díky propojení vznikly v Salzburku nové pěší zóny vedeny přes zeleň vnitrobloků, které propojují stávající tahy a přidávají do prostoru možnost rekreace v kvalitně navržených prostorech. I některé nově navržené bytové komplexy jsou navrženy na principech bloku. Příkladem může být obytný blok ARSTA ve Stockholmu, který má kruhový tvar s otevřeným prostorem uvnitř. Obyvatelé si pochvalují takto vytvořené sociální vazby i přehlednost uzavřeného prostoru. (Wilhelmová, Damec, 2015, s. 141-143)

Diplomová práce představuje deset různých realizací z tuzemska i ciziny, které různými způsoby inspirovaly autorku práce.

3.8.1

SIEDLUNG SCHILLERPARK

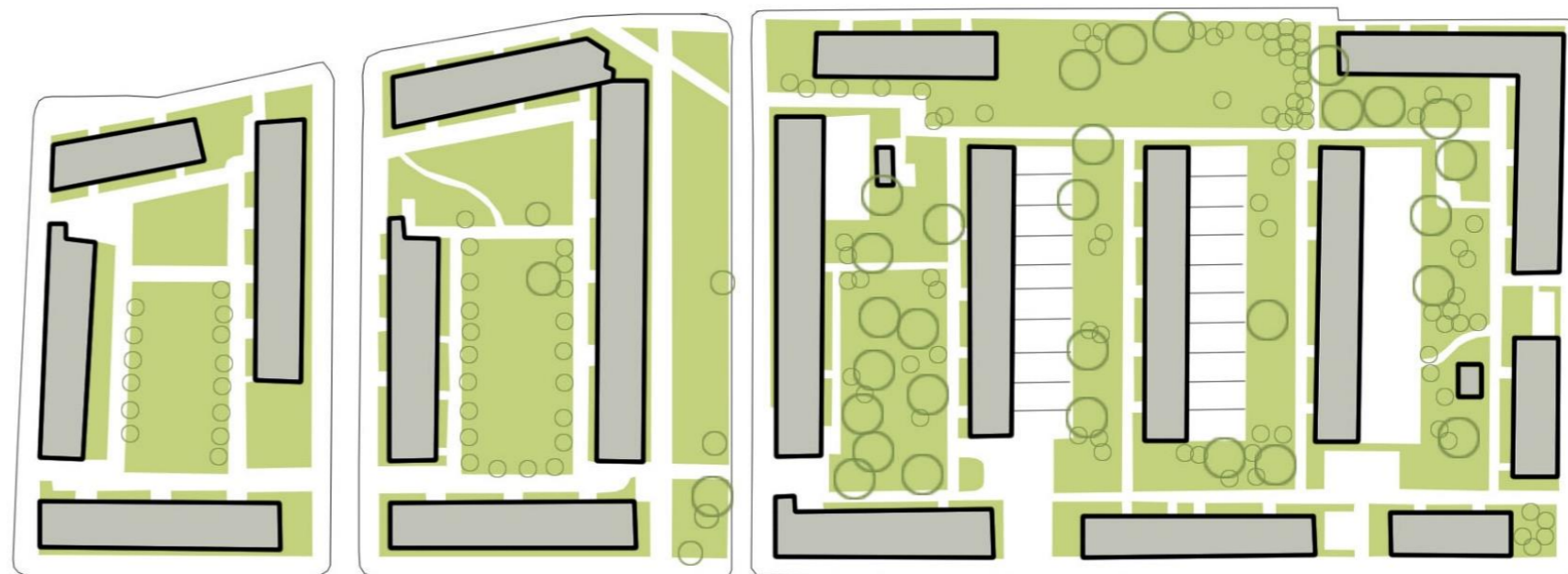
Lokalizace: Berlín, Německo
Projekt: Bruno Taut (architektura)
Novostavba či revitalizace: Revitalizace
Přístupnost: Veřejně přístupný
Rok: 1924-1930

CHARAKTERISTIKA

Jedná se o obytný komplex se soustavou polootevřených vnitrobloků s velkými plochami zeleně. Soustava čtyřpodlažních budov je považována za první městský bytový komplex. Dvory byly navrženy jako rezidenční s parkovou úpravou a dětským hřištěm. Po druhé světové válce byla část objektů zničena a znovu dostavena. Celý objekt včetně dvorů byl v devadesátých letech revitalizován. Celý komplex je ještě s dalšími pěti modernistickými sídlišti na seznamu UNESCO, proto je u vnitrobloků zachována jejich původní podoba. (Archwars, 2016, s. 177) Jedná se o čtyři polootevřené vnitrobloky s komunikacemi vedenými podél budov. Dva vnitrobloky mají formální úpravu s obdélníkovým sníženým zatravněným bazénem s řadou dřevin po okrajích. Tyto prostory byly navrženy pro přehlednou hru dětí. Zbylé dva objekty jsou vyplněny vegetací, která je prostoupěna úzkými pěšinkami. Část je soukromého charakteru využívána jako zahrady. (Landesdenkmalamt Berlin, 2005)

INSPIRACE

Tento objekt si díky svému slavnému zakladateli a umístění v seznamu Unesco zachoval svůj původní vzhled a je z něj patrné, jak je nadčasový. Inspirativní je využití volného prostoru na který je odevšad vidět pro děti i oddělení ploch veřejných a soukromých v objektu. Protože se vnitrobloky berou jako celistvý komplex, může být jejich využití a vybavenost různorodá. Domnívám se, že takto by se mělo nahlížet i na blokovou zástavbu celých čtvrtí i v našich městech.

Obr. 44: Schéma umístění vnitrobloků v rámci komplexu

Obr. 45-48: Fotografie z komplexu

3.8.2

CHARLOTTE GARDEN

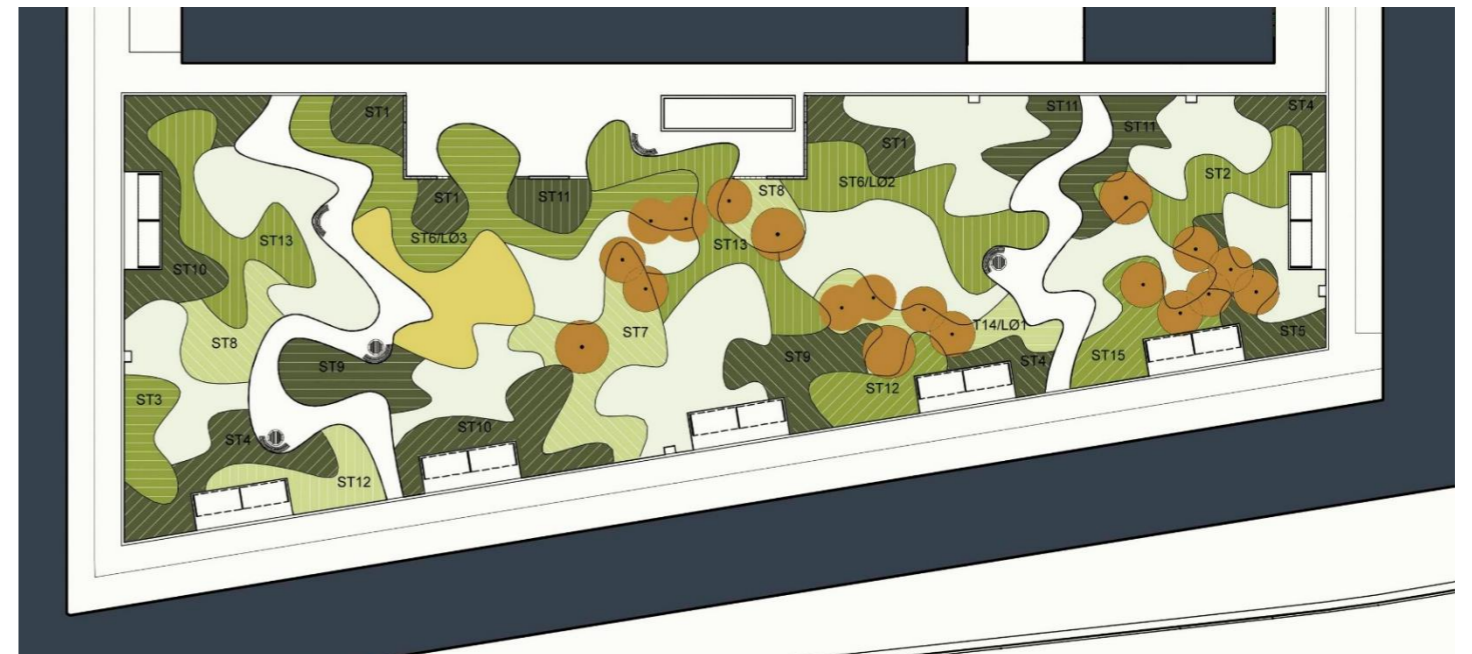
Lokalizace:	Kodaň, Dánsko
Projekt:	SLA
Autorský tým:	Stig L. Andersson, Hanne Bruun Møller, Lars Nybye Sørensen
Novostavba či rekonstrukce:	Novostavba
Přístupnost:	Veřejně přístupný
Rok:	2004

CHARAKTERISTIKA

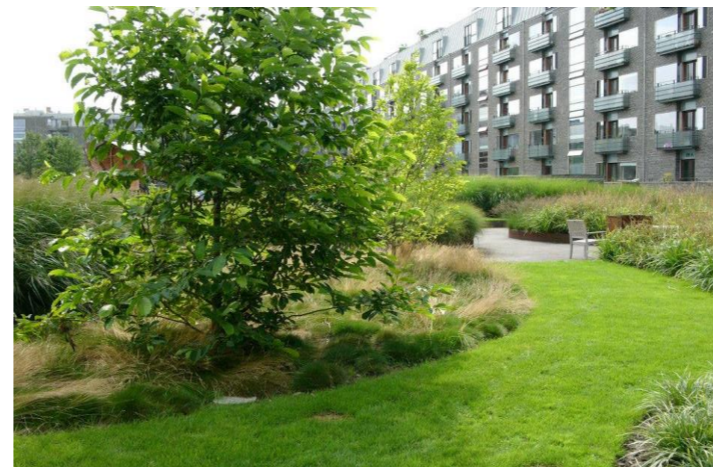
Částečně otevřený vnitroblok s volnou přístupností. Centrální část je ozeleněná a řešená vegetací v organických tvarech a výrazně barevných monokulturách, které navozují zajímavý pohled shora. Kolem centrální části je chodník určený k provozu a přístupu k domům. Součástí vnitrobloku je dětské hřiště. Realizace byla v roce 2005 nominována na cenu Mies van der Rohe. (Landezine, 2010)

INSPIRACE

Zde je práce s vegetačními prvky zcela opačná, než je tomu u vnitrobloku Vivazz. Vnitroblok je výrazně koncipován pro pohled shora a je tomu uzpůsobena veškerá vegetace. Samotná zákoutí působí intimnějším dojmem, než je tomu u předchozí realizace. Prostor je také více vybaven pro různé typy rekreačního využití. Veškeré detaily jsou pečlivě dovedeny k dokonalosti a ladí k navrhovanému celku. Například dětské hřiště je atypické, vytvořené přímo pro tento prostor se kterým tvarově i materiállově souzní.

Obr. 49: Schématické zobrazení vnitrobloku

Obr. 50-53: Fotografie z vnitrobloku

3.8.3

SUN CITY

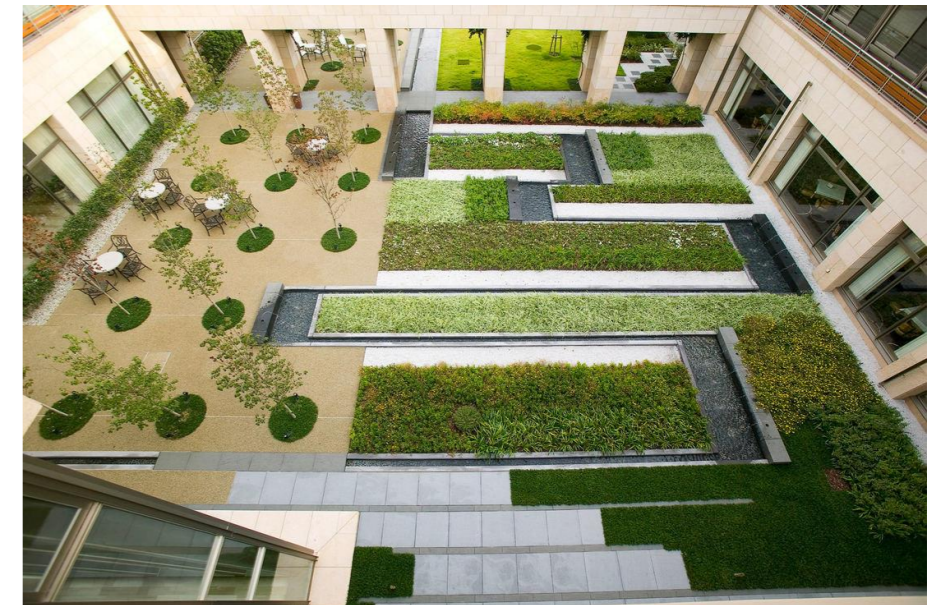
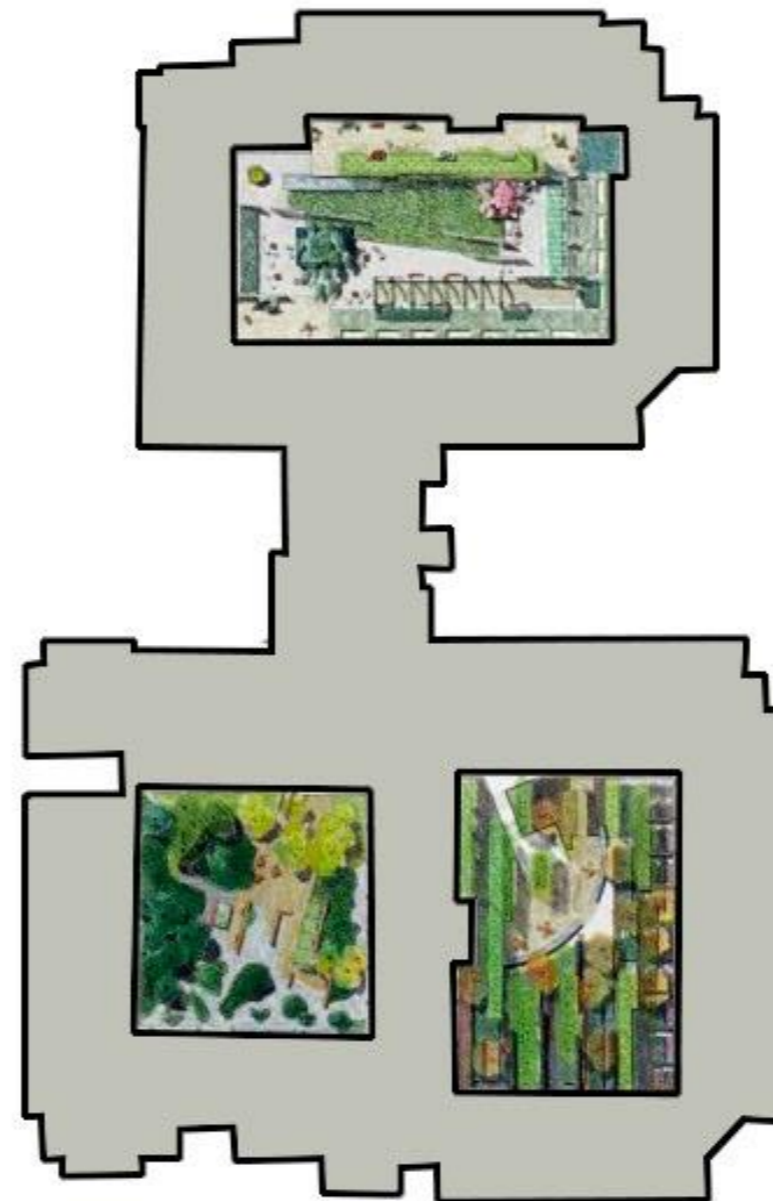
Lokalizace: Takarazuka, Japonsko
Projekt: SWA
Novostavba či revitalizace: Novostavba
Přístupnost: Soukromý
Rok: 2004

CHARAKTERISTIKA

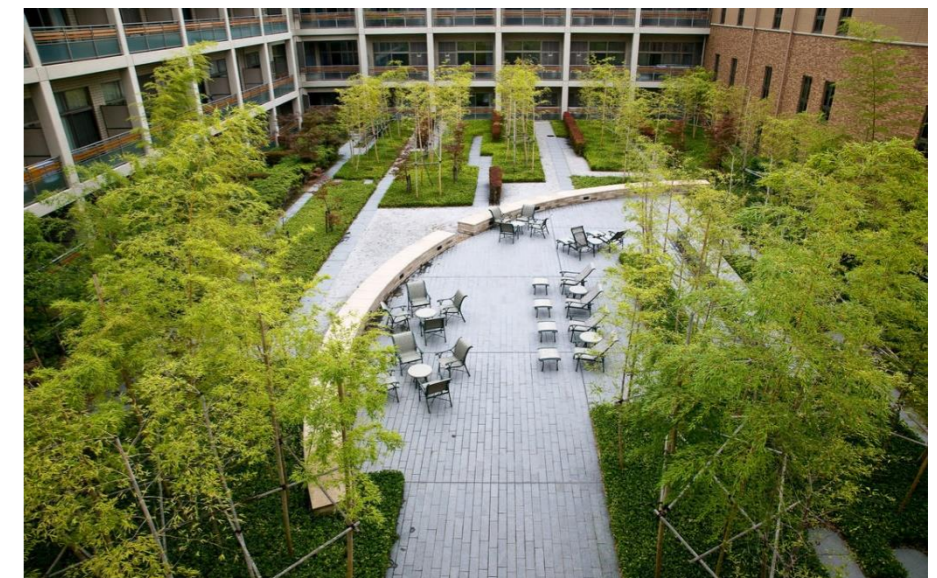
Jedná se celkem o tři uzavřené dvory soukromého domova důchodců. Každý z nich je tematicky zaměřený na jinou část japonské kultury. Dvory jsou pojaty bezbariérově, ale členitě aby vznikly intimnější oddělené prostory. Velký prostor je věnován záhonům s okrasnými travinami a rastrům stromů. Výrazným použitým prvkem je zde i voda. Dvory jsou zajímavé i při pohledu shora. (Swagroup, 2004)

INSPIRACE

Nejedná se o vnitrobloky, ale spíše o dvory soukromého objektu. Přesto je lze zmínit protože svým vzhledem a nastolenou intimitou prostředí jsou dobrou inspirací pro tvorbu vnitrobloků. Dvory jsou inspirovány japonskými tradicemi – ať už v použití materiálů, vody v křivkách nebo rostlin. Snahou je potlačit charakter instituce a vytvořit malebnou rezidenční zahradu.

Obr. 54: Schéma umístění dvorů v rámci objektu

Obr. 55-58: Fotografie dvorů

3.8.4

VNITROBLOK RADHOŠŤSKÁ

Lokalizace: Praha, Česká republika
Autorský tým: Eva Vízková, Jan Červený
Novostavba či revitalizace: revitalizace
Přístupnost: Veřejně přístupný (omezený režim přístupnosti)
Rok: 2004

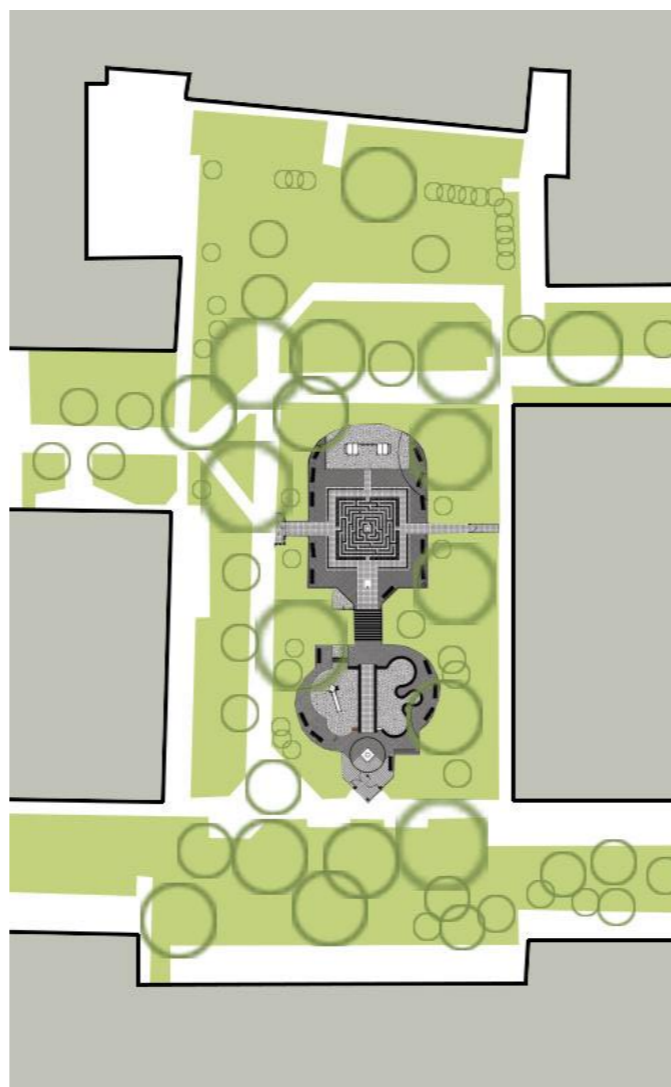
CHARAKTERISTIKA

Jedná se o otevřený vnitroblok v intenzivní zástavbě. Vzhledem k revitalizaci je zde snaha zachovat co nejvíce z původních dřevin a zakomponovat protichůdné zájmy místních obyvatel. Na ploše vzniklo velké dětské hřiště, které je nenásilně zakomponováno do okolí. Vnitroblok je členěn na několik úrovní pomocí teras propojených schodištěm. Vnitroblok skýtá i herní prvky pro starší děti, odpočinková místa a klidová zákoutí pro seniory a místa pro venčení psů. Herní prvky jsou nenásilně začleněny do prostoru, aby nevznikl dojem jednoho velkého dětského hřiště.

Součástí revitalizace byla obnova vegetačních prvků. Záměrem bylo vytvořit především přehledný prostor s výraznými liniemi dřevin podél cest. (Stavbaweb, nedatováno)

INSPIRACE

Pražský vnitroblok je po revitalizaci výborně využitý, v území supluje park. Díky omezenému režimu přístupnosti je pozitivně vnímán i obyvateli okolních domů a vybavení není vystaveno poškozování. Vysoká míra ozelenění a atraktivní dětské hřiště z vnitrobloku vytváří oblíbené místo rekreace.

Obr. 59: Schematické zobrazení vnitrobloku

Obr. 60-62: Fotografie vnitrobloku

3.8.5

VNITROBLOK KLOSTERGASSE 7-9

Lokalizace: Lipsko, Německo
Projekt: Fagus
Autorský tým: Dirk Seelemann, Gabriele Seelemann
Novostavba či rekonstrukce: Rekonstrukce
Přístupnost: Polosoukromý
Rok: 2009

CHARAKTERISTIKA

Malý uzavřený vnitroblok nacházející se na nově postavených garážích. Návrh je založen na využití více výškových úrovní a výběru kvalitního materiálu. Do současného řešení jsou zakomponovány i původní prvky jako např. městské hradby. Rostlinný materiál je navržen s ohledem na vrstvené podloží a malou vrstvu substrátu a mobiliář je zároveň praktickým vyústěním průduchů z garáží. Realizace získala cenu Sächsischer Garten und Landschaftsbaupreis v roce 2010. (Fagus, nedatováno) (Braun, Uffelen, 2014, s. 110-111)

INSPIRACE

Jedná se o maličký prostor, který je bezesbytku a nápaditě využit. Inspirativní je zasazení podzemních garáží, protože parkování v centrech měst začíná být stále větším problémem. Zde jsou garáže neviditelné a realizace dokazuje, že je možné na nich vystavět plnohodnotnou kompozici.

Obr. 63: Schématické zobrazení vnitrobloku

Obr. 64-67: Fotografie vnitrobloku

3.8.6

VIVAZZ

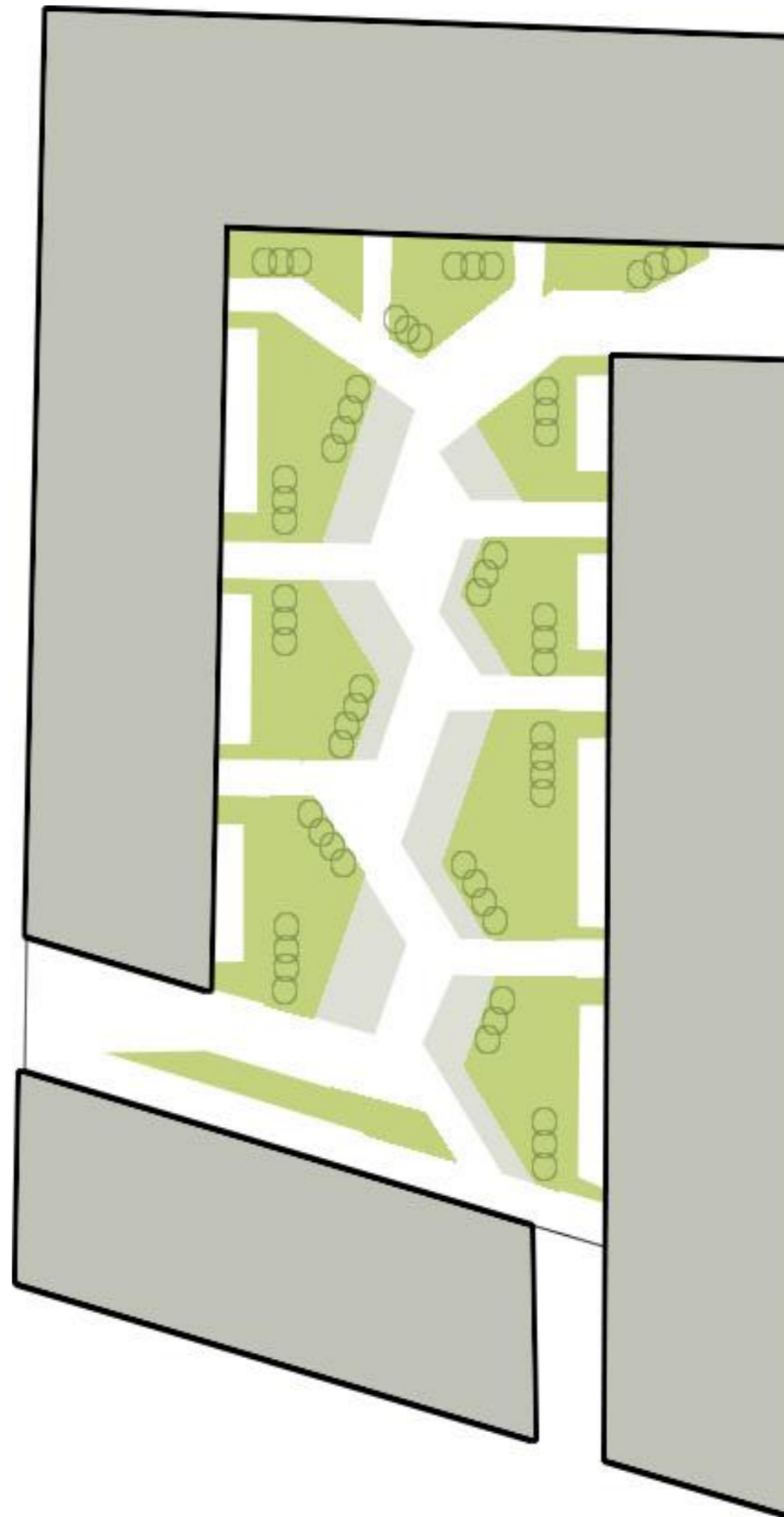
Lokalizace: Mieres, Španělsko
Projekt: Zigzag Arquitectura
Autorský tým: Bernardo Angelini, David Casino
Novostavba či revitalizace: Novostavba
Přístupnost: Veřejně přístupný
Rok: 2010

CHARAKTERISTIKA

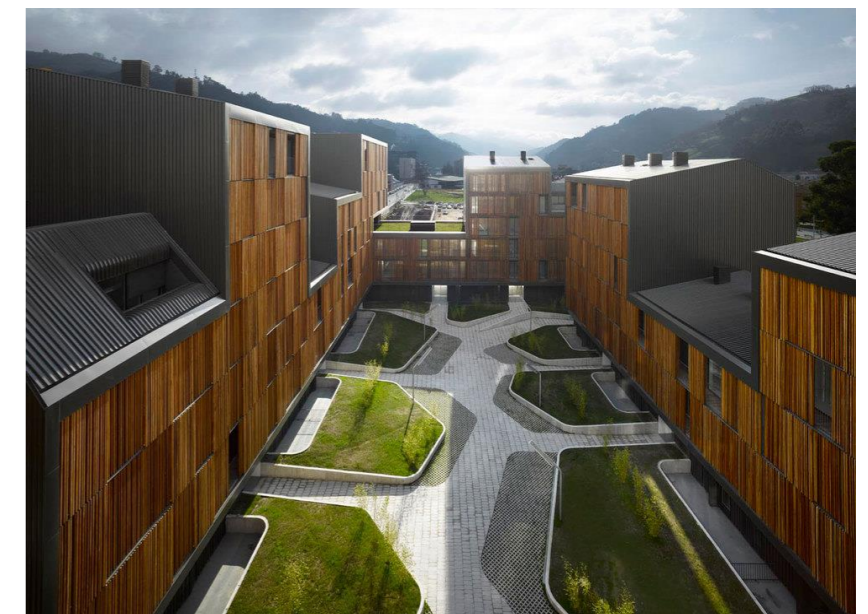
Jedná se o soubor 131 sociálních bytů s částečně otevřeným vnitroblokem. Vnitroblok evokuje okolní krajinu Mieres, její louky a kopce. Výšková členitost budov a průhledy napomáhají proslunění a provětrávání vnitřních prostorů a zároveň otevírají z vnitrobloku pohled do krajiny. Zahradně upravené části jsou vyvýšeny nad terén společných prostorů a tím vytváří zákoutí k osobnímu využití oddělenému od veřejných komunikací. Komplex získal cenu za architekturu na XI bienále architektury a urbanismu ve Španělsku. (Divisare, 2011)

INSPIRACE

Hlavní inspirací pro autorku byla práce s prostorem a rozdělení a jasné odlišení prostorů dle přístupnosti. Hlavní centrální část je volně přístupná veřejnosti a na ní nenásilně navazují oddělené soukromé zahrady. Bariérou mezi prostory není plot, ale pásy vegetace. Celá kompozice je výrazně tvořena pro pohled shora, který je v prostoru vnitrobloku významný, přesto by neměl být jediný určující.

Obr. 68: Schématické zobrazení vnitrobloku

Obr. 69-71: Fotografie vnitrobloku

První část práce je zpracovaná jako rešerše. Většina zdrojů k práci je psaná v českém jazyce, protože téma je velmi dobře zpracované včetně několika metodik práce s veřejnými prostory pro města. K vnitrobloku by se mělo přistupovat jako ke kterémukoliv veřejnému prostoru v centru města. Literární přehled nastiňuje základní informace k vnitroblokům, jejich charakteristiku, problémy a způsoby práce s nimi. Součástí je i přehled revitalizací a nových návrhů obdobných prostorů.

LITERÁRNÍ REŠERŠE

1. Tvorba kostry práce – obsahu
2. Shromáždění dostupných materiálů a informačních zdrojů zabývajících se tématem. Za zvláštní zmínku stojí seriál „Z pražských dvorků“, který mapuje pražské vnitrobloky a ukazuje jejich využití i zájem obyvatel.
3. Výběr referenčních objektů – snahou bylo vybrat co nejrůznorodější objekty, které budou inspirativní pro návrhovou část. Jejich společným znakem je charakter odpovídající vnitrobloku. Část z objektů je nově navržena i s vnitřním prostorem, u části se jedná o revitalizaci vnitřního prostoru.
4. Roztřídění získaných informací do skupin po tématech
5. Sestavení textu

NÁVRH

VÝBĚR MODELOVÉHO ÚZEMÍ

Vybrané území se snaží splnit následující podmínky: jedná se o minimálně dva různé vnitrobloky, které jsou blízké, v sousedství nebo na sebe navazují, jsou veřejně přístupné a v majetku města. Snahou bylo také vybrat

území nerekonstruované a reflektující všechny současné problémy podobných prostorů.

TEXTOVÉ A GRAFICKÉ PODKLADY K ÚZEMÍ

Shromáždění veškerých podkladů důležitých pro bližší analýzu primární a sekundární územní struktury. Jedná se především o texty zabývající se historií území, obrázky a staré fotografie a mapy týkající se podloží, srážek, teploty apod. Zdrojem katastrálních a ortofoto map je server www.cuzk.cz a jeho GIS portál, velké množství podkladů je i z map Seznamu. Schwarzplan města Brna je stažen ze stránek Schwarzplan EU. Největším zdrojem starých fotografií je internetová encyklopedie města Brna. Autorka také navštívila ústav pro územní plánování a stavební úřad, aby pochopila práci s vnitrobloky v Brně.

ANALÝZY V TERÉNU, DOTAZNÍKY PRO OBYVATELE

Terénní průzkum autorky práce převedený do grafických výstupů byl zpracován podle vizuálního hodnocení aktuálního stavu během roku 2015-2017. Otázky u dotazníku pro obyvatele byly zvoleny autorkou vzhledem k povaze práce a charakteristice vnitrobloků. Jejich celé znění je uvedeno v příloze č. 1. Pro hodnocení dřevin byla využita metodika hodnocení dřevin pro potřeby památkové péče – Šimek, Pejchal 2012. Z informací získaných v terénu byla vytvořena rešerše převedená v grafické výstupy (mapy).

Grafický výstup k analýzám řešeného území byl vytvořen pomocí programů AutoCAD 2014 a Adobe Photoshop CS6.

NÁVRH

Pro vytvoření návrhu nového stavu bylo využito poznatků z teoretické části práce i analýz provedených v území. Návrh byl vytvářen pomocí programů Auto CAD 2014, Sketchup 2017, Lumion 6.0 a Adobe Photoshop CS6. Situace jsou doplněny ptačími pohledy, řezy a vizualizacemi.

Návrhová řešení byla zkontrolována s ústavem pro územní plánování a stavebním úřadem. Konstrukce podzemních garáží byla zkontrolována se statikem.

5

VÝSLEDKY

V rámci Evropské agentury pro životní prostředí vznikl program, který dokáže analyzovat dle určitých parametrů každý kus zkoumané půdy a zařadit jej do kategorií. Na základě tohoto programu vznikl tzv. Urban Atlas, soubor geografických dat pro celou Evropu. Data vyhodnocená pro Brno říkají, že podíl parkové zeleně vzhledem k rozloze města činí 2,10%. Po zahrnutí příměstských lesů v katastrálním území se podíl zeleně zvýší na 60,63%, což Brno řadí na celkové 5. místo mezi třinácti analyzovanými městy České republiky.

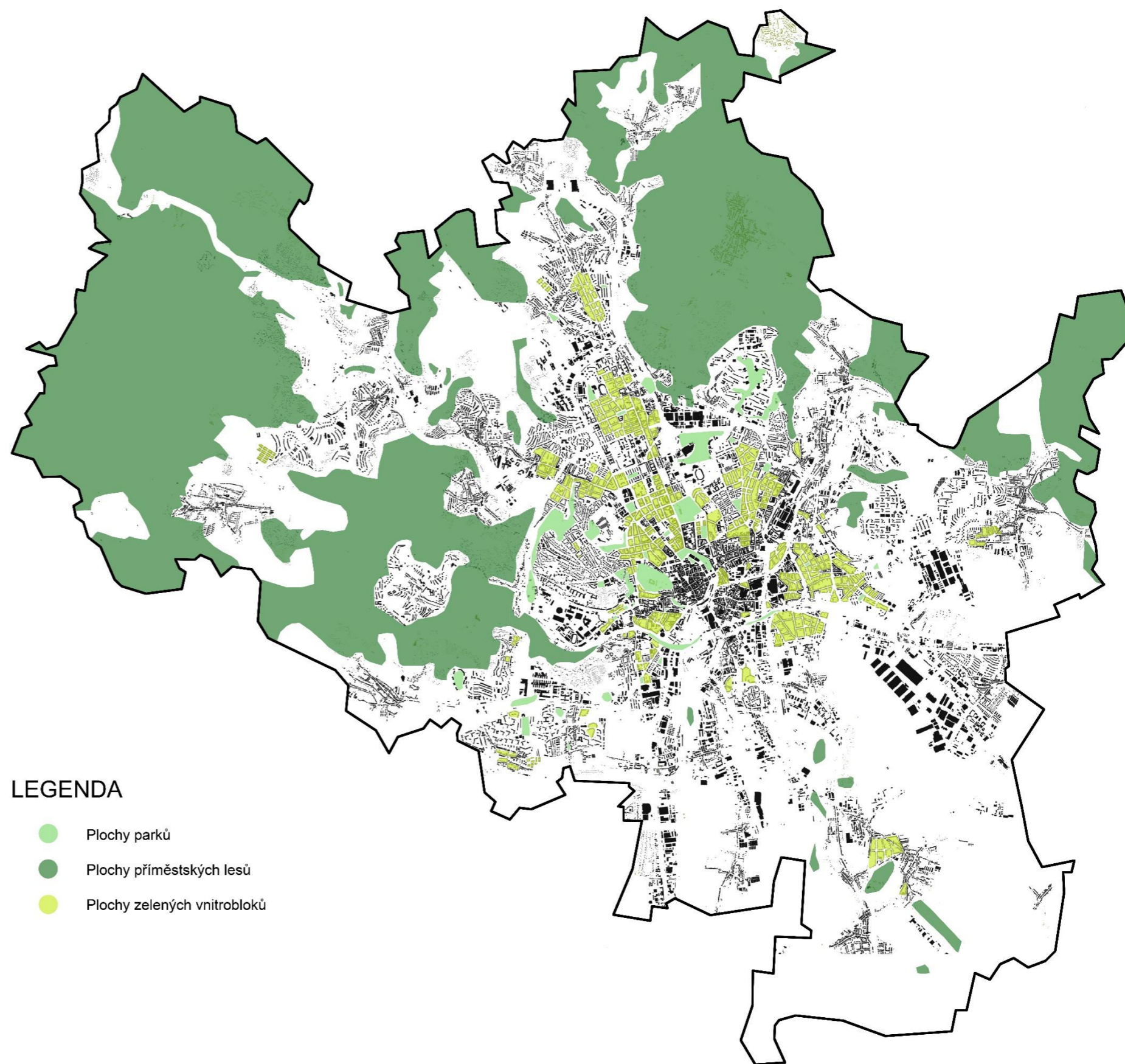
Jak uvádí Martin Ander: Podle čísel Brno moc zeleně nevypadá, ale mapy nezahnují zelené vnitrobloky a stromořadí kolem ulic, přitom síla Brna je právě v nich. (Český rozhlas, nedatováno)

Podle nadace Partnerství v centru Brna 80% ploch tvoří vnitrobloky. (Nadace partnerství, nedatováno, s. 4) Tyto zelené plíce ulevují městu od smogu a v letních dnech jej napomáhají ochlazovat. Využití vnitrobloků také vede ke zkvalitnění bydlení pro rezidenty i návštěvníky.

Brno je členěno na několik městských částí, které se dále dělí do 48 katastrálních území. Vzhledem k různé době vzniku lze každé z území charakterizovat určitým typem výstavby. Blokova zástavba s volnými vnitrobloky je typická pro katastrální území Veveří, Staré Brno, Královo Pole, Řečkovice a větší část Židenic Husovic a Černých polí.

(UIR, nedatováno)

Pro návrh byly zvoleny dva sousedící vnitrobloky v KÚ Veveří, území v centru města Brna typickém blokovou zástavbou s vnitrobloky.

LEGENDA

- Plochy parků
- Plochy příměstských lesů
- Plochy zelených vnitrobloků

Obr. 72: Schématické zobrazení zelených ploch v rámci Brna

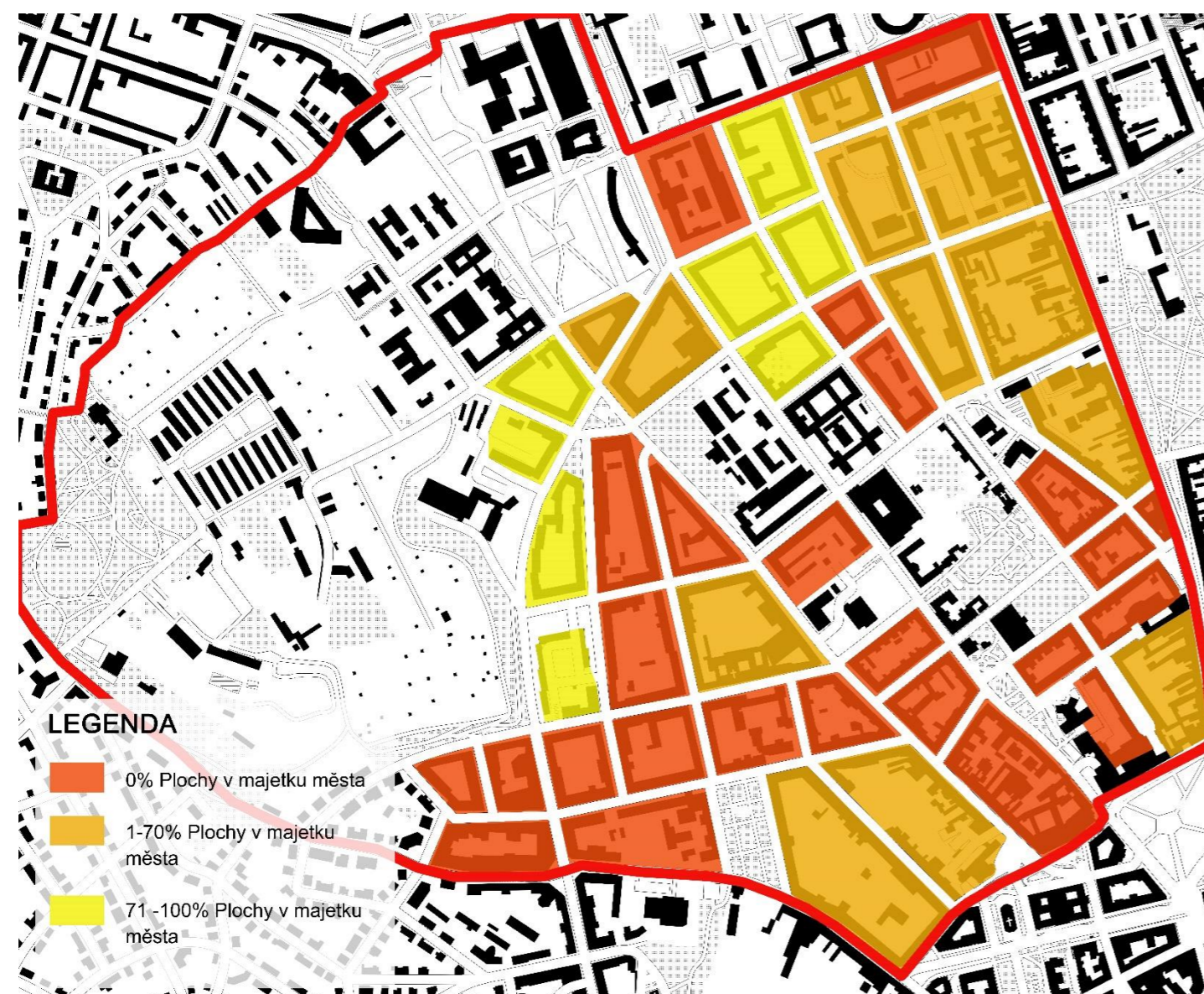
Katastrální území Veverí je typické blokovou zástavbou se zelenými vnitrobloky. Celkem čítá 45 bloků se zeleným vnitroblokem. Z nich je 18% ve vlastnictví města Brna, 27% částečně ve vlastnictví města (část pozemků, méně než polovina) a 55% v soukromém či polosoukromém vlastnictví jednotlivých domů.

Dle přístupnosti je pouze 5 vnitrobloků veřejně přístupných, 9 vnitrobloků částečně veřejně přístupných – jedná se především o části patřící k veřejným institucím jako jsou školy, úřady a nemocnice. Zbylých 31 vnitrobloků je nepřístupných, a to i některé, kde pozemky patří městu.

Takovým případem je například vnitroblok mezi ulicemi Tučkova, Kotlářská, Kounicova a Zahradníková, který si autorka z dětství pamatuje jako veřejně přístupný a využívaný dětmi ze ZŠ Kotlářská. V tomto vnitrobloku se nachází velké zpevněné hřiště. Dalším podobným prostorem je vnitroblok u divadla Polárka (mezi ulicemi Tučkova, Hrnčířská, Botanická a Zahradníková), který byl charakteristický vzrostlými sakurami a mohutnými keři. Oba vnitrobloky jsou v současnosti uzavřené. Jedním z důvodů může být údržba. Z teoretické části, analýz i osobní zkušenosti vychází, že čím menší přístup lidí do plochy je, tím větší je zájem obyvatel o její údržbu.

Při ortofoto pohledu na čtvrť je patrné, že veřejně přístupné vnitrobloky více trpí na přítomnost dopravy a s ní souvisejících zpevněných ploch. Polosoukromé plochy jsou více využívány k rekreaci, jak je vidět z udržované zeleně, záhonů a zahrádek a množství bazénů a posezení. (Mapy.cz, nedatováno)

Mnoho lidí si i v dnešní uspěchané době hýčká své zahrádky v centru města skryté nevídaným pohledům, proto když se člověk do uzavřeného vnitrobloku dostane, je mnohdy překvapen krásou, velikostí a klidem takovýchto zahrad.

Obr. 73: Schématické zobrazení majetkových vztahů vnitrobloků katastrálního území Veverí

Obr. 74: Schématické zobrazení přístupnosti vnitrobloků katastrálního území Veverí

Obr. 75: Fotodokumentace části zelených vnitroblohů Veveří

5.2

ZÁKLADNÍ ÚDAJE O MODELOVÉM ÚZEMÍ

5.2.1

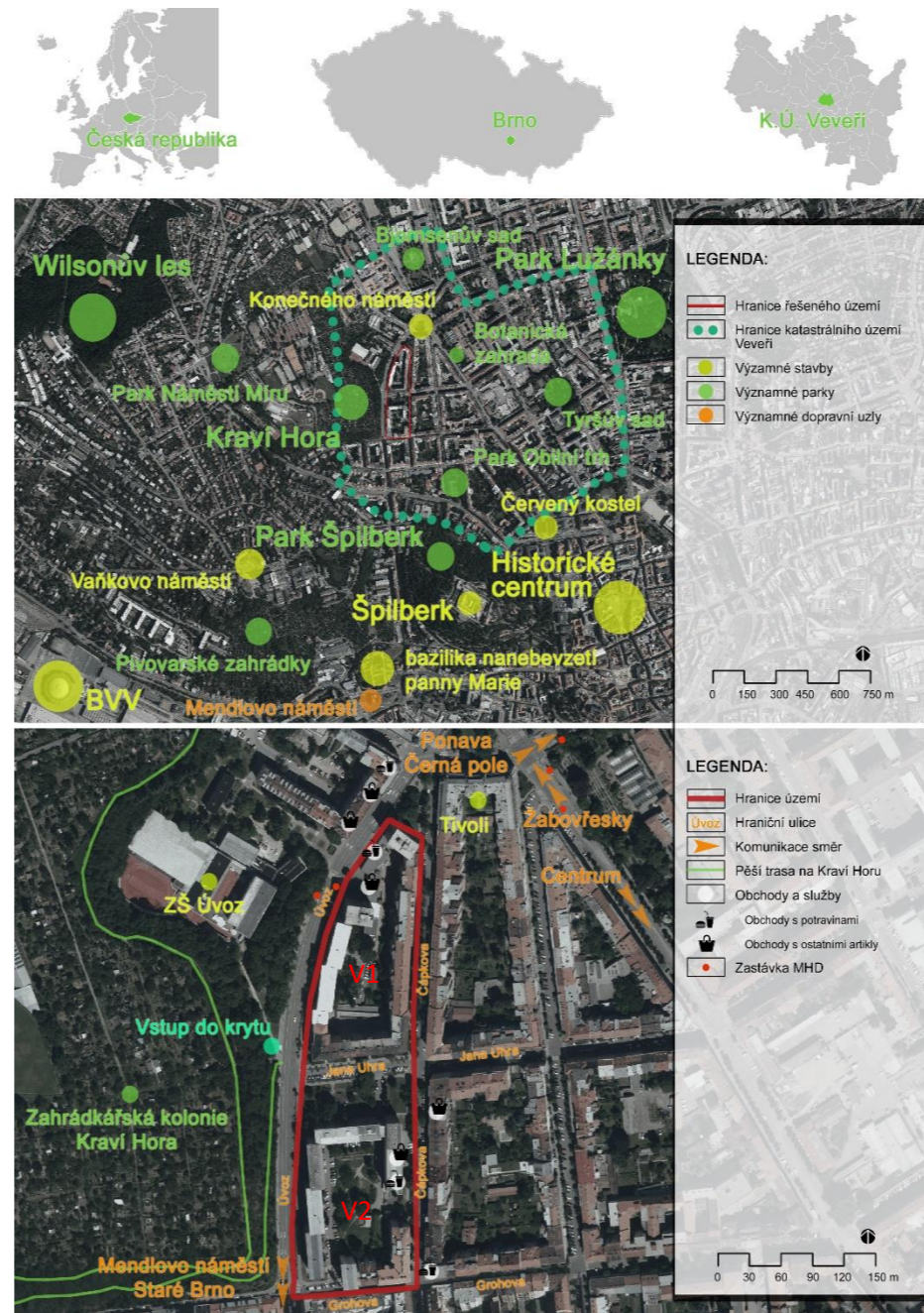
LOKALIZACE

Modelové území se nachází na území města Brna v katastrálním území Veveří. Jedná se o dva vnitrobloky o rozloze 11 137 m². Toto území je ohraničeno ulicemi Úvoz, Čápkova a Grohova a protíná je ulice Jana Uhra. Na západní straně území leží jeden z významných brněnských vrchů, Kraví Hora, na severu území navazuje na významné, architektonicky hodnotné Konečné náměstí.

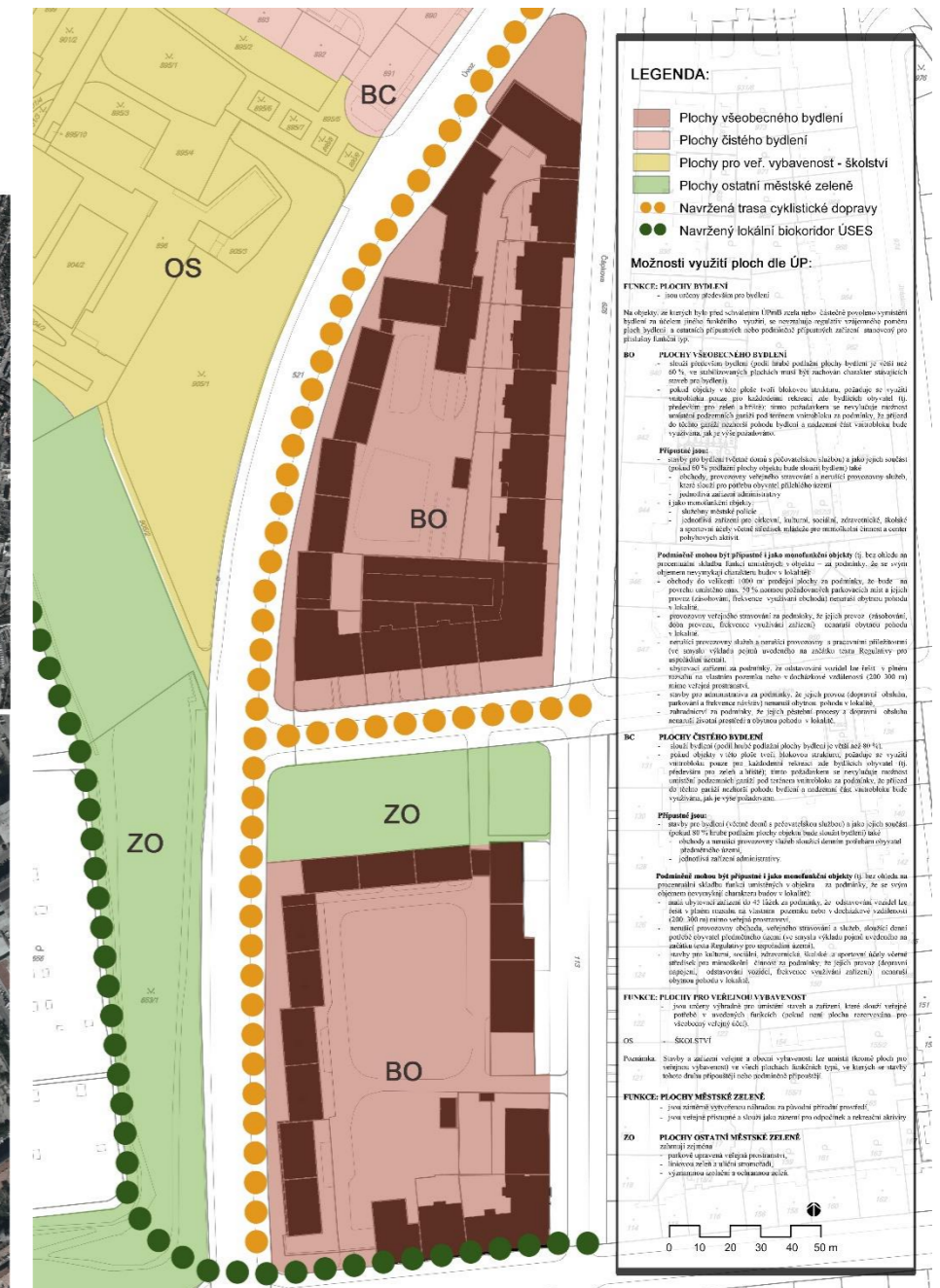
5.2.2

ÚZEMNÍ PLÁN A OCHRANNÉ REŽIMY

Řešené území spadá do ploch všeobecného bydlení, a to včetně ploch vnitrobloků. Dle územního plánu, pokud tyto plochy tvoří blokovou strukturu, vnitroblok musí být využit k rekreaci obyvatel, především pro zeď a hřiště. Přípustná je stavba podzemních garáží způsobem, který neovlivní rekreační charakter nadzemní části. Dětské hřiště mezi vnitrobloky a západní část okolí (Kraví hora) spadají pod plochy městské zeleně. Ulicí Jana Uhra prochází navrhovaný biokoridor ÚSES. (Územní plán města Brna, 1994) ÚP vylučuje v plochách bydlení stavbu nadzemních odstavných stání, přesto jsou v návrhu použity. Podrobnosti se nachází v kapitole Diskuze.

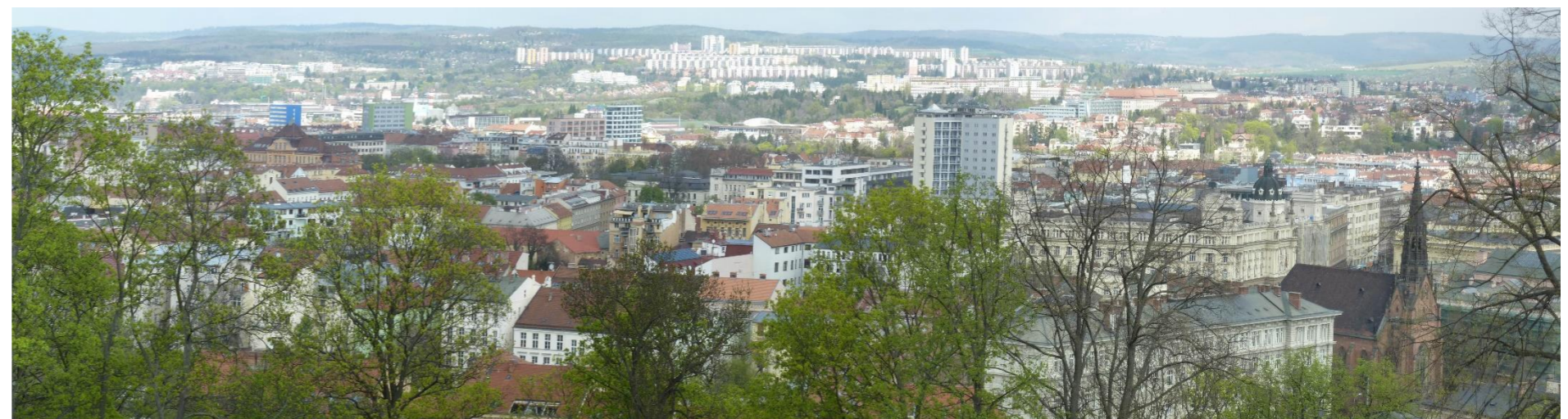
Obr. 76: Zobrazení širších vztahů a lokalizace řešeného území

Obr. 77: Mapa využití území dle územního plánu města Brna

Obr. 78: Pohled na Špilberk a katastrální území Veveří z dronu

Obr. 79: Pohled na katastrální území Veveří z hradeb Špilberku

Řešené území spadá do předměstské zástavby města Brna, které bylo sporadicky osídleno již ve středověku, převážně hospodářskými usedlostmi. Nejbližší větší předměstskou zástavbou bylo předměstí Švábka (kolem dnešní ulice Údolní) a předměstí Hartlůvka postavené podél Malé nové ulice (dnešní Veverí). (Kuča, 2000, s.40-42) Význam obou předměstí během dalších století rostl nebo ustával, podle válečné situace. Během válek byla neopevňovaná předměstí pravidelně ničena a poté znovu stavěna. Částečně byla zbořena při stavbě bastionového opevnění města.

Zástavba se rozvíjela pouze podél ulice s dlouhými pozemky za domy využívanými jako pole a hospodářské zázemí. Karel Kuča uvádí, že území mezi Švábkou a Malou novou ulicí nebylo osídlováno kvůli rozsáhlým bažinám, které tam byly až do 18. století. (Kuča, 2000, s.70-83) Minimálně na úbočí Kraví hory v té době ale vznikaly cihelny s na ně navazujícím osídlením, nejstarší Svatotomášská cihelna dokonce v území mezi dnešními ulicemi Grohova, Gorkého a Úvoz. (Baarová, nedatováno) Kromě cihelen, které dodávaly materiál do celého Brna, a stále více se zahušťujících budov vesnického typu, se oblast začala významně rozvíjet až na konci 19. století. S odstraněním opevnění a spojením předměstí s městem se začala rozvíjet i tato území. Byla vytýčena nová reprezentativní čtvrť Veverí začala vznikat zástavba Jiráskovy ulice až k reprezentativnímu Konečnému náměstí. (Kuča, 2000, s. 109-155)

Na konci 19. století byla sice započata výstavba, ale stále ještě neexistovala ulice Úvoz a ulice Čápkova byla pouze pěšinou. (Kuča, 2000, s. 587) Ještě ve 40 letech 20. století nebyla proražena celá ulice Úvoz až ke Konečnému náměstí ani postaveny bloky domů, které ji dnes lemují. Před válkou ulice Grohova končila rostlou skálou vyběhající z Kraví hory. Zástavba končila levou stranou dnešní ulice Čápkova (při pohledu od Konečného náměstí) asi 200 metrů od náměstí. Zbylé domy levé strany ulice Čápkova a pravé strany vznikly až ve 30 letech 20. století. Jak vzpomíná pamětník pan Appel, na řešeném území byl plácek, kde se dobře hrála kopaná. „Plácek končil cihlovou zidkou aspoň šest metrů vysokou a za ní už byla pevná půda, která byla směrem ke Starému Brnu využívána k pěstování zeleniny.“ (Appel, nedatováno) Během druhé světové války byla pozastavena výstavba budov a jediná stavba, která v území vznikla byl podzemní kryt pod Kraví Horou ústící naproti ulici Jana Uhra.

(Svoboda, nedatováno) Výstavba byla obnovena až v 60 letech 20. století, kdy byla dokončena ulice Úvoz, seřiznuta Kraví Hora a obestavěny nové ulice.

Rozestavěné bloky domů byly uzavřeny budovami již s hladkými průčelími a plochými střechami, které nenavazují na uliční čáru. (Dušek, nedatováno)

Obr. 80: 1960 – Stavba ulice Úvoz a obytné zástavby (2. vnitroblok)

Obr. 81: 1959 – Stavba ulice Úvoz a obytné zástavby (1. vnitroblok)

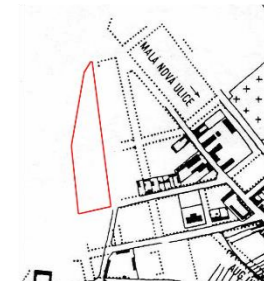
Obr. 82: 1958 – Stavba bloku mezi ulicemi Úvoz a Čápkova (1. vnitroblok)

Obr. 83: Schéma období výstavby jednotlivých domů řešeného území

Obr. 84: 1764-1768

Obr. 85: 1879

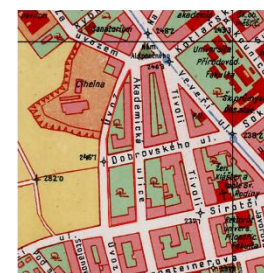
Obr. 86: 1909

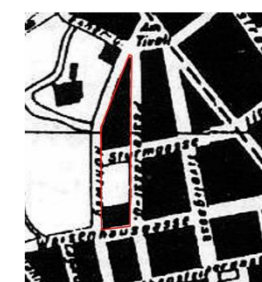
Obr. 87: 1914

Obr. 88: 1926

Obr. 89: 1937

Obr. 90: 1943

Obr. 91: 1954-1982

5.4 PŘÍRODNÍ PODMÍNKY

5.4.1 GEOLOGICKÉ A PEDOLOGICKÉ PODMÍNKY

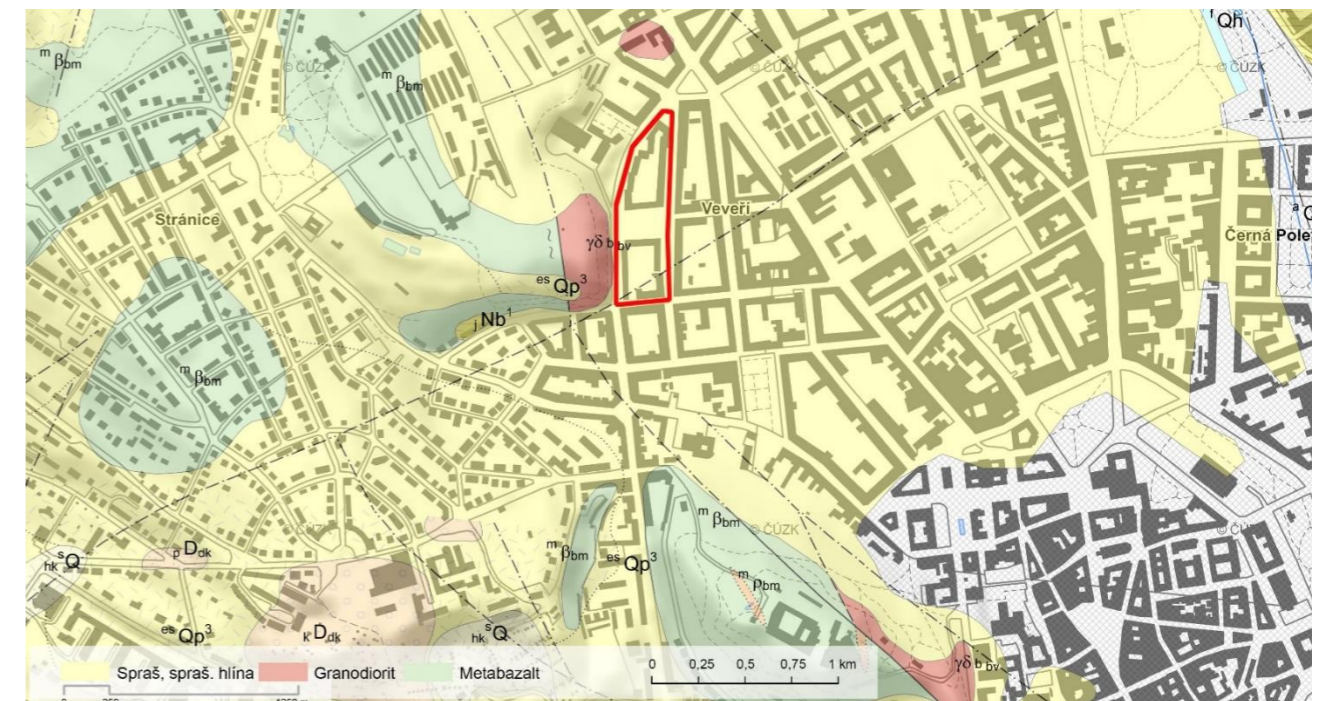
Brno se před asi 600 miliony roky nacházelo u severního okraje Gondwany a vytvářelo mikrokontinent Brunovistulikum, Původní horniny jsou dnes převážně překryty mladšími horninami a na povrch vystupuje jen jejich část známá jako brněnský masiv. Současné názory geologů vypovídají o tom, že horniny jsou pozůstatkem kdysi aktivních sopek. Jejich stáří se odhaduje až na 725 milionů roků. Jedná se především o diabasy. Na rohu ulice Grohova a Úvozu se nachází skalní výběžek, který zde zůstal po stavbě obytných domů a kde si je lze snadno prohlédnout. (Česká geologická služba, 2014)

Na současné podobě Brněnského podloží se podílely i mladší geologické procesy, především pohyby spojené s velkým vrásněním Alp a Karpat, kdy došlo k vytvoření rozsáhlé brněnské kotliny, která byla zaplavena mořem, na jehož dně vznikla mocná vrstva usazenin. Ty vytvořily až několik desítek metrů mocné závěje usazeniny spraše, využívané v okolních cihelnách. (Gabzdyl, Baarová, nedatováno)

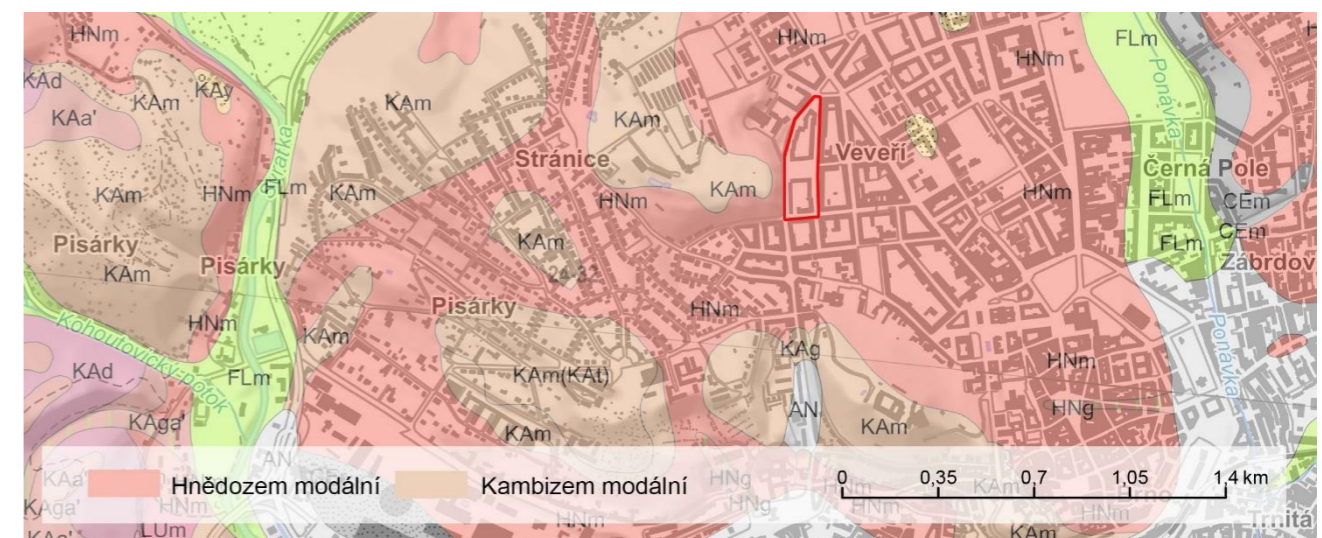
Pedologickým podložím řešeného území je hnědozem modální, na kterou na Kraví hoře navazuje výběžek kambizemě modální, který ale do území nezasahuje. Vzhledem k velkým půdním změnám při výstavbě ulice Úvoz a okolní zástavby se zde budou nacházet i antropozemě. (Česká geologická služba, 2014)

5.4.2 RELIÉF, TERÉN A VÝŠKOVÉ POMĚRY

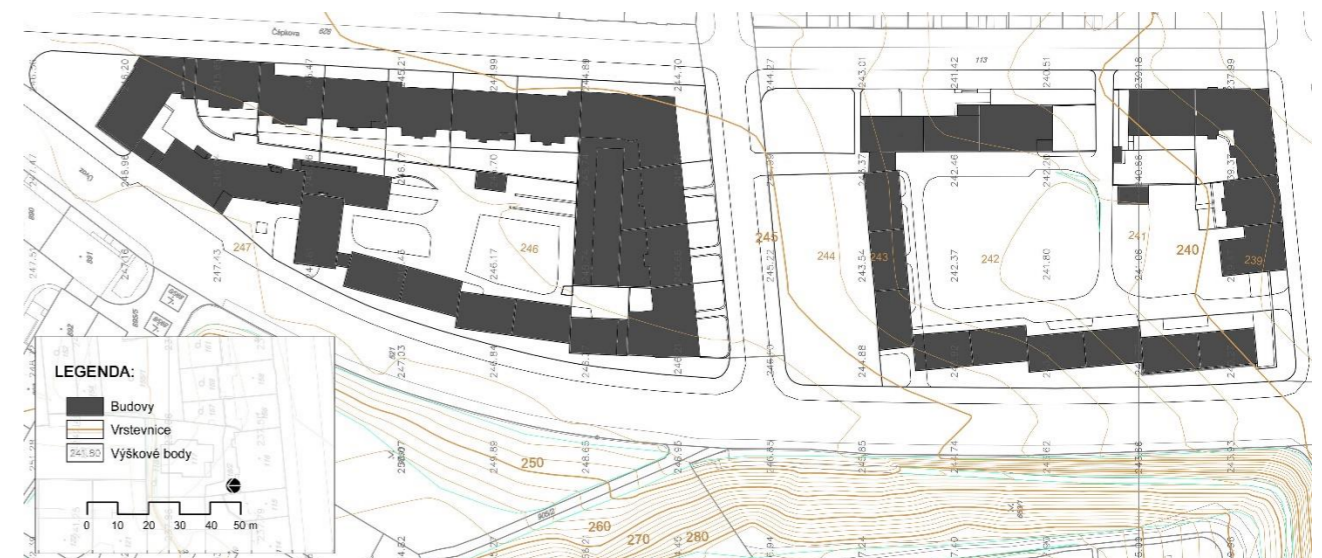
Území je výškově členité, nachází se zde výběžek Kraví hory, jednoho z významných brněnských kopců. Díky stavbám zde vzniklo velmi ostré úbočí které dosahuje výšky 280 m n. m. v nejvyšším místě a na necelých padesáti metrech klesá na výšku 245 m n. m. Terén v řešeném území klesá směrem k jihu a mírně i k východu a celkové převýšení činí 8,5 m.

Obr. 92: Výřez z geologické mapy Brna s vyznačeným řešeným územím

Obr. 93: Výřez z pedologické mapy Brna s vyznačeným řešeným územím

Obr. 94: Terén řešeného území a blízkého okolí

5.4.3

KLIMATICKÉ POMĚRY

Brno spadá dle Quitta do oblasti T2, charakterizované jako teplý, mírně suchý region. Průměrná roční teplota činí 8 – 10 °C. Průměrný roční úhrn srážek činí 500 – 600 mm. (Culek, 2013, s. 124)

5.4.4

BIOTA ÚZEMÍ

Území spadá dle Culka do Brněnského bioregionu ležícího na východě hercynské podprovincie. V území převažuje 3. vegetační stupeň (dubovo-bukový) s významným zastoupením 2., bukovo-dubového stupně. Potenciální vegetace v nižších polohách odpovídá hercynským dubohabřinám (*Melampyro nemorosi-Carpinetum betuli*). Ve vyšších polohách jsou hojnější bučiny (nejrozšířenější je *Melico uniflorae-Fagetum sylvaticae*).

Fauna regionu je silně ovlivněna brněnskou aglomerací, projevující se sekundární změnou a synantropním výskytem rozšíření různých druhů (např. kuny skalní a poštolky obecné). Většinu ochuzené fauny představují lesní druhy, zástupci panonského prvku (ještěrka zelená, pestroskvrnka březnová aj.). (Culek, 2013, s. 126-127)

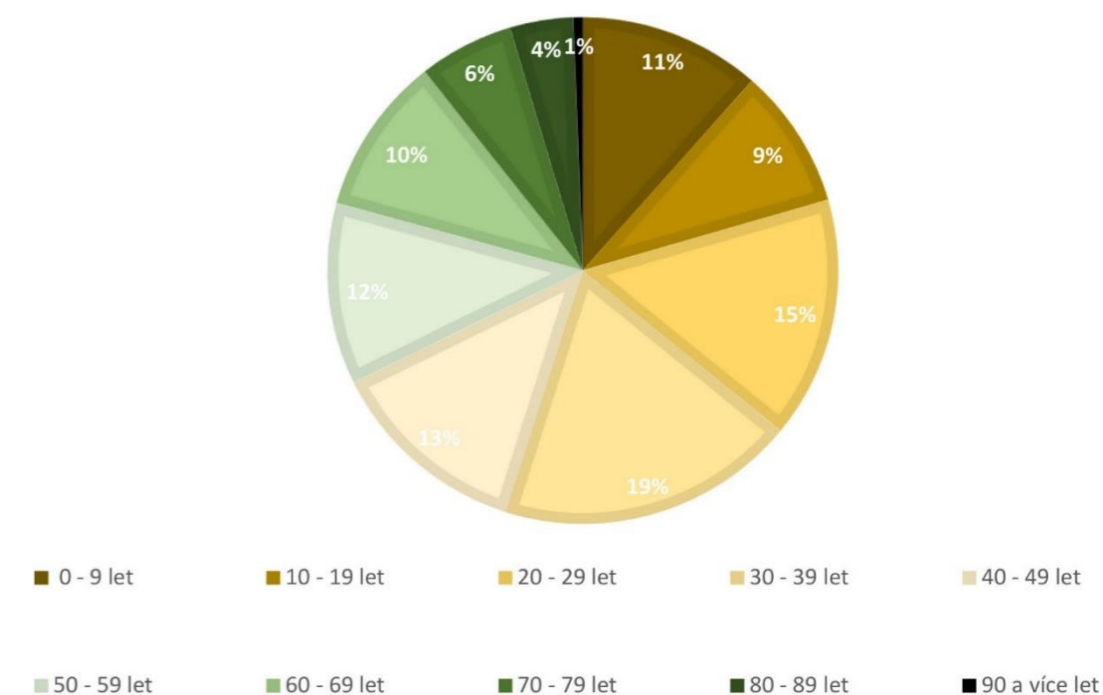
5.5

DEMOGRAFICKÉ PODMÍNKY

Při posledním sčítání obyvatel uskutečněném v roce 2015 mělo Brno celkem 377 028 obyvatel. (ČSÚ, 2015) Bližší informace k dělení obyvatel dle věku a pohlaví je možné získat z roku 2011 pouze pro celé Brno – střed. To zahrnuje 89 581 obyvatel z nichž 46 288 tvoří muži a 43 293 ženy. Věkové rozdělení ukazuje, že 20,5% obyvatel tvoří děti do 19-ti let, 34,4% osoby ve věku 20-39 let, 34,5% osoby ve věku 40-69 let a 10,6% osoby starší 70-ti let. (MČ Brno střed, 2011)

Dle počtu majitelů bytů a osob uvedených na zvoncích je možné počítat s 500 obyvateli pro každý vnitroblok. Vnitroblok 1 disponuje 351 byty, druhý vnitroblok 317 byty. Při výpočtech s procentuálním zastoupením jednotlivých věkových skupin v městské části Brno – střed by na 1 vnitroblok vycházelo průměrně 102 osob do věku 19-ti let, 345 osob ve věku 20-69 let a 53 osob starších 70-ti let.

VĚKOVÉ SLOŽENÍ OBYVATEL MČ BRNO - STŘED

Obr. 95: Graf věkového složení obyvatel Brna - střed

5.6

ANALÝZY SOUČASNÉHO STAVU ŘEŠENÉHO ÚZEMÍ

5.6.1 MAJETKOPRÁVNÍ VZTAHY A PŘÍSTUPNOST ÚZEMÍ

Bloková zástavba v území je v majetku občanů a společenství vlastníků, popř. jedné soukromé osoby. Není tomu tak u vnitrobloků – ty jsou z velké části majetkem statutárního města Brna. K některým z domů náleží i malé pozemky – zahrádky v prostoru vnitrobloků, které jsou polosoukromého rázu pouze pro užívání obyvatel. Tyto prostory jsou ohraničené a nepřístupné.

Obr. 96: Schéma rozdělení prostorů dle přístupnosti a majetku

Vnitroblok 1

- 906**
Neděla Stanislav, Kotlářská 789/35a, Veveří, 60200 Brno
- 907**
Neděla Stanislav, Kotlářská 789/35a, Veveří, 60200 Brno
- 908**
Neděla Stanislav, Kotlářská 789/35a, Veveří, 60200 Brno
- 909**
Neděla Stanislav, Kotlářská 789/35a, Veveří, 60200 Brno
- 926/5**
Statutární město Brno, Dominikánské náměstí 196/1, Brno-město, 60200 Brno
- 927**
Statutární město Brno, Dominikánské náměstí 196/1, Brno-město, 60200 Brno
- 925**
27 osob, obyvatelé + další
- 926/1**
Statutární město Brno, Dominikánské náměstí 196/1, Brno-město, 60200 Brno
- 926/6**
E.ON Distribuce, a.s., F. A. Gerstnera 2151/6, České Budějovice 7, 37001 České Budějovice
- 912**
Statutární město Brno, Dominikánské náměstí 196/1, Brno-město, 60200 Brno
- 910**
Neděla Stanislav, Kotlářská 789/35a, Veveří, 60200 Brno 1/2
Sojka Zdeněk Doc.Ing., CSc., č. p. 136, 67901 Voděrády 1/2
- 911**
Neděla Stanislav, Kotlářská 789/35a, Veveří, 60200 Brno 1/2
Sojka Zdeněk Doc.Ing., CSc., č. p. 136, 67901 Voděrády 1/2
- 913**
Neděla Stanislav, Kotlářská 789/35a, Veveří, 60200 Brno 1/2
Sojka Zdeněk Doc.Ing., CSc., č. p. 136, 67901 Voděrády 1/2
- 914**
19 osob
- 926/4**
Statutární město Brno, Dominikánské náměstí 196/1, Brno-město, 60200 Brno
- 915**
Celkem 25 lidí
- 920**
Statutární město Brno, Dominikánské náměstí 196/1, Brno-město, 60200 Brno
- 919/1**
Statutární město Brno, Dominikánské náměstí 196/1, Brno-město, 60200 Brno
- 919/2**
Celkem 93 lidí – pravděpodobně majitelé domu 921
- 916**
bytové družstvo "Tivoli", Čápkova 46/43, Veveří, 60200 Brno
- 918**
BOMET SK, s.r.o., ič 45637717, Bellova 2018/85, 83101 Bratislava, Slovensko

- 926/3**
Statutární město Brno, Dominikánské náměstí 196/1, Brno-město, 60200 Brno
- 917/1**
Statutární město Brno, Dominikánské náměstí 196/1, Brno-město, 60200 Brno
- 917/3**
Statutární město Brno, Dominikánské náměstí 196/1, Brno-město, 60200 Brno
- 917/2**
Statutární město Brno, Dominikánské náměstí 196/1, Brno-město, 60200 Brno

Vnitroblok 2

- 106/1**
Statutární město Brno, Dominikánské náměstí 196/1, Brno-město, 60200 Brno
- 106/2**
Statutární město Brno, Dominikánské náměstí 196/1, Brno-město, 60200 Brno
- 106/3**
Statutární město Brno, Dominikánské náměstí 196/1, Brno-město, 60200 Brno
- 101/1**
Statutární město Brno, Dominikánské náměstí 196/1, Brno-město, 60200 Brno
- 102/1**
Statutární město Brno, Dominikánské náměstí 196/1, Brno-město, 60200 Brno
- 102/3, 102/4, 102/7, 102/9, 102/11, 102/13**
Statutární město Brno, Dominikánské náměstí 196/1, Brno-město, 60200 Brno
- 102/16**
Statutární město Brno, Dominikánské náměstí 196/1, Brno-město, 60200 Brno
- 102/19**
E.ON Distribuce, a.s., F. A. Gerstnera 2151/6, České Budějovice 7, 37001 České Budějovice
- 111/1, 111/2, 111/3**
Celkem 37 osob
- 112**
Sojka Zdeněk Doc.Ing., CSc., č. p. 136, 67901 Voděrády
- 93**
Gebhardtová Eva MUDr., Husova 230/14, Staré Město, 11000 Praha 1 1/2
Neumannová Zora Mgr., Burešova 615/6, Veveří, 60200 Brno 1/2
- 102/2 + 101/2**
Celkem 44 osob
- 109**
Celkem 47 osob + město Brno + Židovská obec Brno

5.6.2

PROVOZNÍ ANALÝZA

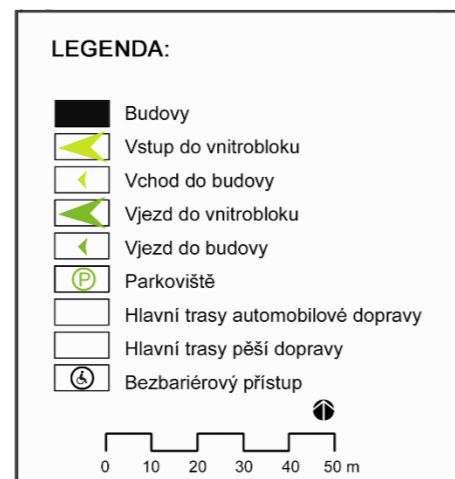
První vnitroblok je přístupný přes čtyři průchody a jeden průjezd skrze domy. Zajímavostí je, že budovy z ulice Úvoz mají vstupy pouze ze strany vnitrobloku, je proto nutné jej vždy projít. Budovy orientované do ulic Jana Uhra a Čápkova jsou přístupné z obou stran, přičemž hlavní vchod je vždy z ulice. Přístupy v severní části vnitrobloku se používají jako významná a frekventovaná zkratka mezi ulicemi Úvoz a Čápkova. Průjezd je označen zákazem vjezdu mimo obyvatele prostoru, ovšem není dodržován a jeho dodržení je hůře vymahatelné. Druhý vnitroblok má čtyři přístupy – průchod a průjezd skrze domy a vchod a vjezd skrze mezery v zástavbě. Opět některé budovy, a to domy orientované do Ulice Úvoz, Jana Uhra a Čápkova mají vchody p

ouze ze strany vnitrobloku. Domy v ulici Grohova jsou přístupné z obou stran s hlavním vstupem z ulice. Vnitroblok křižují vyšlapané pěšiny, které si zkracují cestu podél nelogicky vedených zpevněných cest. Vnitřní prostor lze také obkroužit automobilem. Průjezdy jsou označeny zákazem vjezdu mimo obyvatele prostoru, ovšem nejsou dodržovány.

5.6.3

TECHNICKÁ INFRASTRUKTURA

Oba vnitrobloky mají problém s nelogickým a nesystematickým vedením inženýrských sítí. V případě realizace návrhu by byla potřeba několika přeložek. V obou vnitroblocích je umístěna trafostanice k nimž centrální částí prostoru vede několik elektrických podzemních kabelů. Středem druhého vnitrobloku je vedeno i teplovodní potrubí. Oba vnitrobloky disponují elektrickým okruhem s veřejným osvětlením.

Obr. 97: Provozní analýza

Obr. 98: Analýza inženýrských sítí

5.6.4

FUNKCE PROSTORU

Hlavní funkcí budov je funkce obytná. V prvním vnitrobloku se nachází i budovy obchodní, restaurace a několik soukromých lékařů. Druhý vnitroblok je také obytný s několika obchody v parteru směrem do ulice Čápkova. Vzhledem k své přístupnosti i pro motorovou dopravu ve vnitrobloku převládá dopravní funkce. Zelené části mají hygienickou a částečně i rekreační funkci, k plnému využití chybí ale vybavení a mobiliář. Poloveřejné části vnitrobloků jsou na tom lépe, zde dopravní funkce chybí a přebírá jí funkce estetická a rekreační.

5.6.5

DĚJE V ÚZEMÍ

Obytný vnitroblok ani zdaleka nesplňuje svoji primární funkci. Nejčastějšími ději v území je parkování aut, následuje venčení psů a pouze minimálně se zde lidé zdržují a rekreují. K bližšímu setrvání nevybízí ani atraktivní vzhled prostoru ani lákavý program.

Obr. 99-102: Činnosti ve vnitroblocích: Parkování, zahrádkaření, rekreace, hra dětí

Obr. 103: Grafické znázornění analýz funkcí a dějů v území

5.6.6

OSLUNĚNÍ

Vzhledem k uzavřenosti prostorů je důležité zmínit i oslunění v jednotlivých fázích dne a roku. Oba vnitrobloky jsou orientovány sever – jih, takže vždy jedna strana zástavby stíní do vnitřního prostoru.

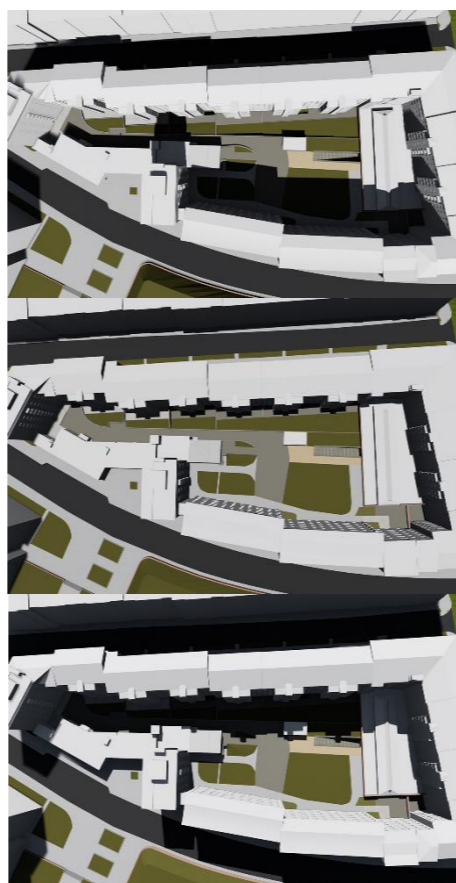
U prvního vnitrobloku dosahují stavby průměrně sedmi pater, v nejužším místě trojúhelníku je levá část budov nižší. Kromě úzkého prostoru uprostřed, kde jsou umístěny po obou stranách vysoké budovy, není u vnitrobloku problém s úplným zastíněním místa.

U druhého vnitrobloku dosahují stavby opět průměrně sedmi pater, zástavba však není výškově členitá. I díky větší šířce bloku zde není problém s osluněním.

5.6.7

ANALÝZA POVRCHŮ

Povrchy v řešeném území jsou roztržité a nejednotné. Celková zpevněná plocha tvoří 2 511 m² u prvního vnitrobloku a 3 141 m² u druhého vnitrobloku. Nezpevněné plochy jsou u prvního vnitrobloku zastoupeny 1 886 m² a 3 299 m² u vnitrobloku druhého. Největší podíl na nezpevněných plochách tvoří trávník, u zpevněných ploch asfalt a beton. Zpevněné povrchy jsou ve špatném stavu, je na nich vidět poničení počasím i nadměrnou zátěží. Vedení pěších zpevněných cest je nelogické.

Obr. 104 -109: Simulace oslunění vnitrobloků ráno, v poledne a večer

Obr. 110: Grafické zobrazení analýzy povrchů

5.6.8

VYBAVENOST A MOBILIÁŘ

Co se týče mobiliáře, vnitrobloky jsou vybaveny minimálně. Důvodem je především obava obyvatel aby se ve vybavených prostorech nezdržovali lidé po nocích a nevznikaly patologické jevy. Možnost posezení skýtá pouze druhý vnitroblok a to na jedné jediné lavičce. Oba prostory disponují popelnicemi i na tříděný odpad a velkým množstvím starých klepačů na koberce a sušáků na prádlo. V druhém vnitrobloku jsou některé využity k laické tvorbě herních prvků, které ovšem místní děti využívají. Mezi vnitrobloky je umístěno dětské hřiště.

5.6.9

VIZUÁLNÍ VZTAHY V ÚZEMÍ

Vzhledem k uzavřenosti prostorů jsou hlavní pohledy mimo něj orientovány na průchody, průjezdy a mezery mezi zástavbou. Přimo v území je několik negativních vizuálních vazeb na nevzhledná místa či budovy a objekty v nevyhovujícím stavu.

Obr. 111: Grafické zobrazení vybavenosti vnitrobloků

Obr. 112: Grafické zobrazení vizuálních vztahů v území

Dendrologický průzkum byl zpracován na podzim roku 2016. V rámci něj byly vyhodnoceny především dřevinné vegetační prvky. Atributy hodnocení byly základní identifikační, dendrometrické a popisné. Na základě měřených a vizuálních poznatků byly hodnoceny atributy kvalitativní, a to vitalita, věkové stádium a sadovnická hodnota či dendrologický potenciál u složených vegetačních prvků.

V prvním vnitrobloku bylo hodnoceno 34 stromů, 5 soliterních keřů a 10 keřových skupin. V řešeném území převažují jedinci čtvrtého věkového stádia – dospělí, kteří jsou nositelé stávající kompozice. U sadovnické hodnoty převažuje hodnota 3, což celou kompozici řadí k vysokému dendrologickému potenciálu s přímým vlivem na aktuální kompozici. Keřové skupiny jsou v horším stavu, převažuje sadovnická hodnota 4. V kompozici chybí mladší jedinci. Velké množství dřevin je kvůli nedostatku prostoru úzkého habitu s příliš vysoko položeným těžištěm. Za významné stromy lze považovat *Quercus petraea* a *Fraxinus excelsior* – dva jedince s pořadovými čísly S20 a S21. Dřeviny byly vysázeny nahodile, pokud zde byl nějaký architektonický záměr, již není patrný. Taxony jsou také vybírány nesystematicky, nachází se zde velké množství jehličnatých dřevin, ovocné dřeviny a okrasné keře.

Ve druhém vnitrobloku bylo hodnoceno 32 stromů, 6 soliterních keřů, 13 keřových skupin a 1 stromořadí. Opět převažují jedinci čtvrtého věkového stádia se sadovnickou hodnotou 3, což celou kompozici řadí k vysokému dendrologickému potenciálu s přímým vlivem na aktuální kompozici. Keřové skupiny jsou v horším stavu, nejčastěji poničené řezem, část z nich je tvořena náletovou vegetací. Jako nejvýznamnější bylo vyhodnoceno stromořadí *Acer platanoides* nacházející se v severní části vnitrobloku a *Aesculus hippocastanum* s pořadovým číslem S28. Dřeviny jsou vysázeny podél cest, v centrálním prostoru je nahrazují keřové skupiny, které lemují pěší tahy. V centrální části se nachází větší množství trnovníků (*Robinia pseudoaccacia*), které mohly být původně náletovými dřevinami, v současné době jsou kosterními dřevinami vnitrobloku.

Tabulky k hodnocení dendrologického potenciálu vnitrobloků jsou umístěny v příloze č. 2.

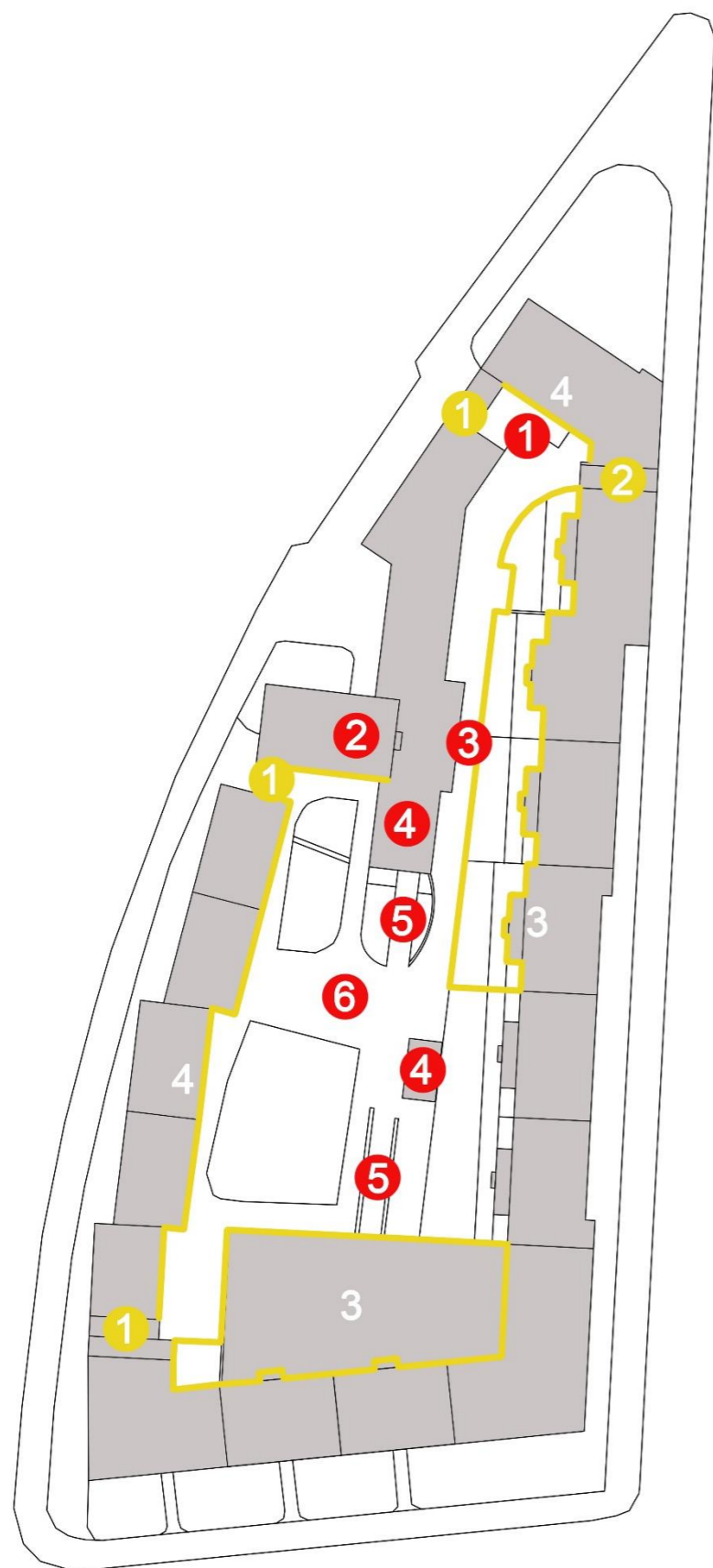
Obr. 113: Grafické zobrazení hodnocení dendrologického potenciálu

Formou dotazníků a samostatných otázek byl zjištěn názor obyvatel na vnitrobloky. Pro reálnou úpravu těchto prostorů by bylo třeba zhotovit participační proces, který je velmi důležitý pro budoucí vztah obyvatel k prostorům. Celé znění dotazníku pro obyvatele je v příloze č. 1.

V prvním vnitrobloku dotazovaní největší problém vidí v parkování, které je nedostatečné a parkují zde i cizí osoby. V místě se nachází i několik odstavených vraků, které zde zavazí dlouhodobě. Obyvatelé mají dále strach procházet vnitroblokem po setmění, protože úzký průchod není dostatečně osvětlený a uživatelsky přívětivý. Dokonce zde byla přepadena paní. O ozelenění prostoru nemají zájem dokud se nevyřeší parkování, přesto je z některých opečovávaných záhonů vidět zájem některých obyvatel o věc. Proti uzavření vnitrobloku by občané nic nenamítali, dokonce již kdysi uzavřen byl a město posléze závory a mříže odstranilo.

Ve druhém vnitrobloku vidí občané jako největší problém údržbu prostoru. Bojí se jakéhokoliv vybavení a mobiliáře s vidinou patologických jevů a nepořádku. I v tomto vnitrobloku je vidět zájem některých obyvatel o zeřeň v podobě udržovaných záhonů u domů a dětských prolézaček vyrobených z lan a starých klepačů na koberce. Snahy obyvatel o vysazení nových keřů byly zmařeny městem, které je vytrhalo. Vnitroblok je více využíván, přesto většina obyvatel pouze prochází nebo jde vyvenčit psa.

ZHODNOCENÍ SOUČASNÉHO STAVU ŘEŠENÉHO ÚZEMÍ

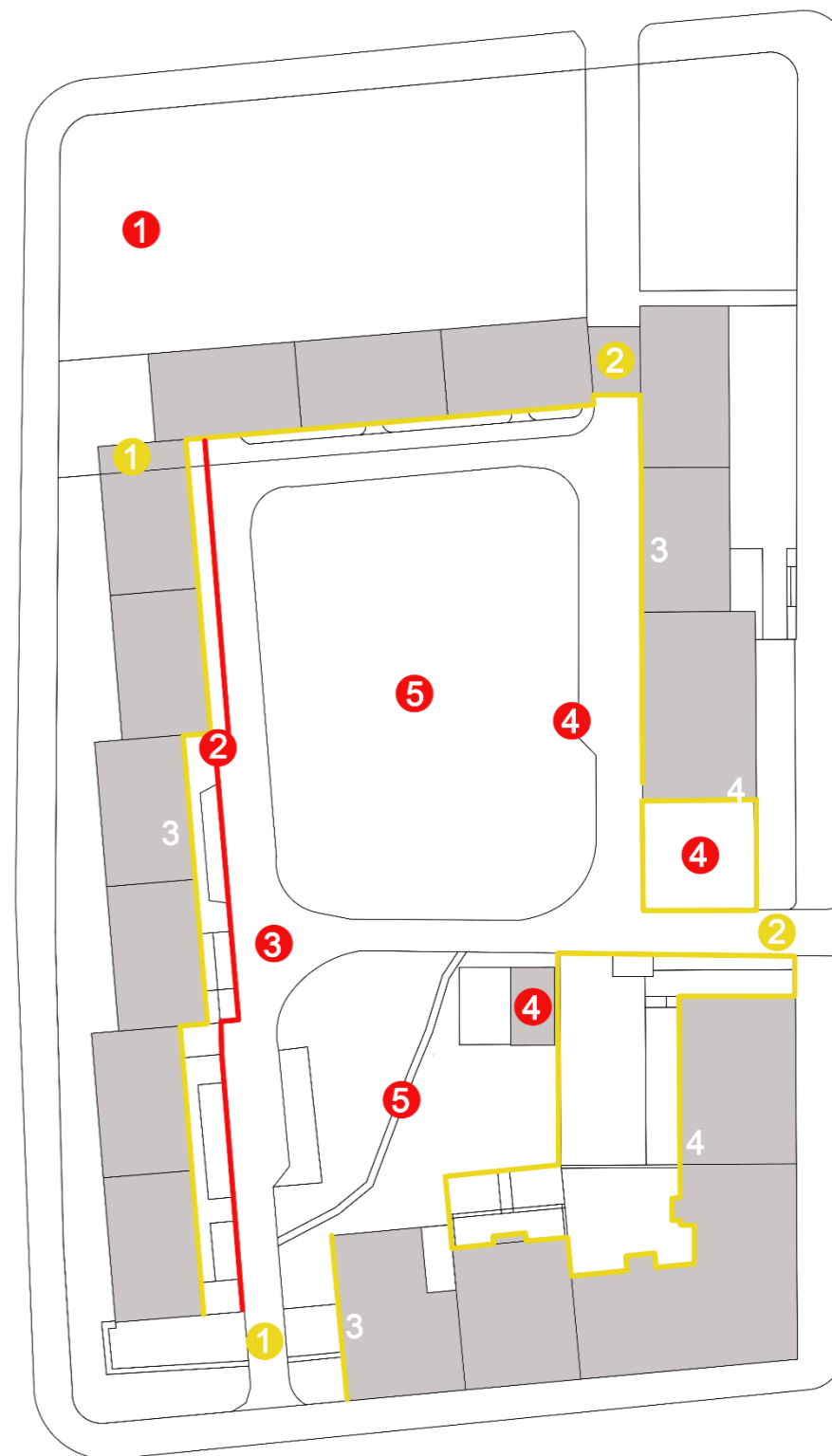
Obr. 114: Problémová mapa vnitroblok 1

První vnitroblok trojúhelníkového tvaru je poměrně úzký s vysokou zástavbou. Hlavním problémem je nevyřešené parkování a přítomnost nevzhledných a nevyužívaných staveb. Naprosto zde chybí mobiliář a vybavení. Pro návrh je limitní i umístění vchodů a vjezdů a přístup k budovám pouze ze strany vnitrobloku. Tento přístup musí být zachován i pro dopravu a záchranné složky. Limitou jsou i soukromé zahrádky, které mají jasně vymezené hranice. Výhodou pro další návrh jsou vchody do prostoru skrze budovy a jejich snadná možnost uzavření a velké množství vzrostlých dřevin ve vyhovujícím stavu. Dále lze za pozitivní považovat snahu obyvatel o zkrášlení vnitrobloku a jejich péči o zahrádky a záhony ve veřejné části.

Druhý vnitroblok obdélníkového tvaru je širší, není zde problém s osluněním ani se zástavbou. Opět je problémem parkování a přítomnost několika nevzhledných míst. Dalším problémem je přístup do některých z domů, který je možný pouze po terasách se schody a tvoří bariéru v pohybu. Limitní je opět umístění vjezdů a vchodů k domům, ke kterým musí zůstat možnost přístupu dopravou a umístění soukromých pozemků – zahrad.

LEGENDA	
●	Problémy
1	Nevzhledný vstup
2	Vysoká budova - oslunění
3	Úzký prostor na průchod
4	Nevzhledná budova
5	Nájezdy k soukromým pozemkům na veřejném prostranství
6	Parkování
●	Limity
1	Vstup
2	Vjezd
3	Soukromé pozemky
4	Vstupy do domů pouze z vnitrobloku

LEGENDA	
●	Problémy
1	Nevhodně umístěné dětské hřiště
2	Bariéra v přístupu
3	Parkování
4	Nevzhledné místo
5	Nelogické vedení zpev. cest
●	Limity
1	Vstup
2	Vjezd
3	Vstupy do domů pouze z vnitrobloku
4	Soukromé pozemky

Obr. 115: Problémová mapa vnitroblok 2

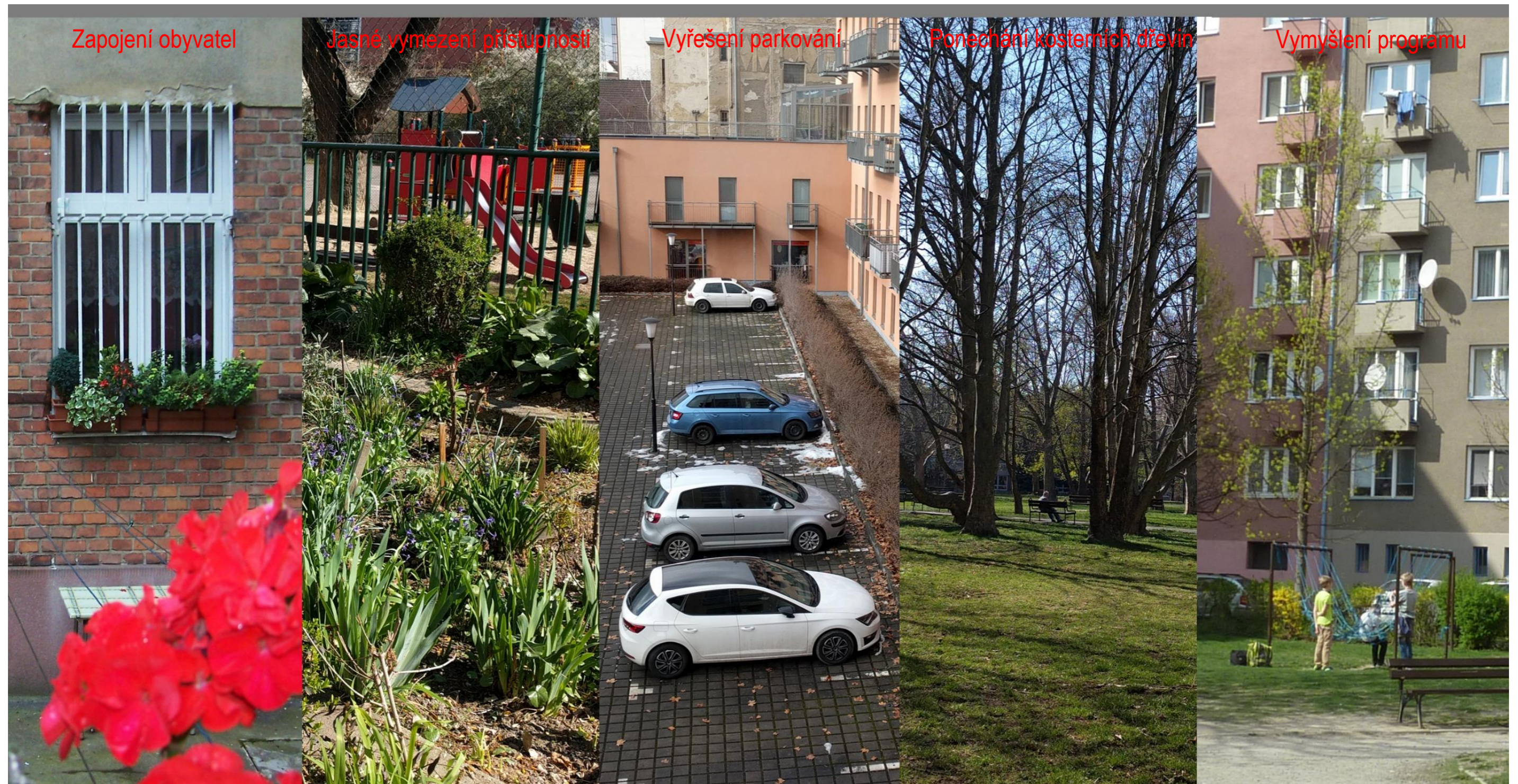
5.8 KONCEPT NÁVRHU MODELOVÉHO ÚZEMÍ

Vzhledem ke dvěma modelovým plochám bylo snahou pojmout každý z vnitrobloků zcela jinak, aby bylo ukázáno co nejvíce možností využití a způsobů práce s nimi.

Jeden z vnitrobloků jsem chtěla pojmout jako veřejný, přístupný a atraktivnější, co se vybavení týče, druhý jako soukromý, využívaný pouze obyvateli okolních domů. U takto vedených vnitrobloků v okolí je vidět i mnohem lepší údržba a vybavenost.

U obou prostorů byly hledány způsoby, jak vyřešit parkování, aby odstavné plochy zabraly co nejméně prostoru, a zároveň jich bylo co nejvíce. I od jejich umístění se odvíjela podoba navrhovaného stavu. Dalším podkladem bylo současné vedení cest pro pěší a vyšlapaných pěšin.

Snahou bylo zachovat co nejvíce původních dřevin, které budou tvořit základ nové kompozici. V okolí byly analyzovány možnosti rekreace a byl vymyšlen program, který oba prostory naplní.

První vnitroblok je navržen jako prostor polosoukromý, uzavřený veřejnosti a více přírodního charakteru. V centrální části je asanována budova bývalé kotelny, která je v současnosti využívána jako parkoviště a patří městu. Odstraněn je i její nesmyslně dlouhý nájezd pro auta a také nájezd k soukromým garážím, které disponují vjezdem z ulice Čápkova a tento nevyužívají. Tím se uvolnil dostatečný prostor pro srdce vnitrobloku, které je pojato jako zelený stinný prostor s kvetoucími keři přívětivý pro hmyz a ptactvo. Centrální část vnitrobloku je uzavřená bránami, přes které se dostanou pouze obyvatelé přilehlých domů. Pasport původních a navržených ploch je uveden v příloze č 3.

V prostoru byla navržena odstavňá stání pro 40 aut. Vzhledem k zavádění rezidenčního parkování v Brně – kdy rezidenti s platnou kartou budou moci vjet do centra, ale nebudou mít jisté místo, by bylo zajímavé vytvořit pro obyvatele možnost pronajmout si tato stání přímo na své auto (SPZ). Cena by byla vyšší, než je tomu u rezidenčního parkování, ale měli by jisté místo a jednodušeji by se hlídaly případné vjezdy cizích osob. Utržené peníze by byly použity na výstavbu celého systému a na jeho údržbu.

U polosoukromých zahrad návrh ctí hranice pozemků, ale jsou také pozměněny. U každé zahrady návrh počítá se zpevněnou plochou pro posezení, přístupem do centrální části vnitrobloku a záhony využitelnými pro pěstování okrasných květin nebo zeleniny. Od zbytku prostoru jsou odděleny cihlovými zídkami (jako parafráze na původní cihelny), ploty a pásy keřů.

Centrální část je navržena jako pobytová s kovovou pergolou a posezením. Pergola je vybavena extenzivní střešní zahradou, která je určena pro pohled shora. V místě se nachází i pískoviště pro nejmenší děti. Směrem k jihu jsou stávající stromy doplněny o další dřeviny včetně keřů a vytváří tak intimnější prostor s lavičkou a pítkem pro ptáky. Možnost posezení pro obyvatele, kteří mají zájem o pasivnější způsob rekreace.

U vchodů do vnitrobloku jsou navrženy tzv. vítací stromy, dřeviny, které jsou výrazné svým barevným květem. Snahou je nástupní prostor ozvláštnit aby byl atraktivní a lákavý a evokoval obyvatelům vstup z nepříjemné ulice do zeleného ráje. Ve veřejně přístupné části je navrženo malé posezení – venkovní zahrádka pro přilehlou restauraci, která má současnou zahrádku směřovanou do rušné ulice Úvoz.

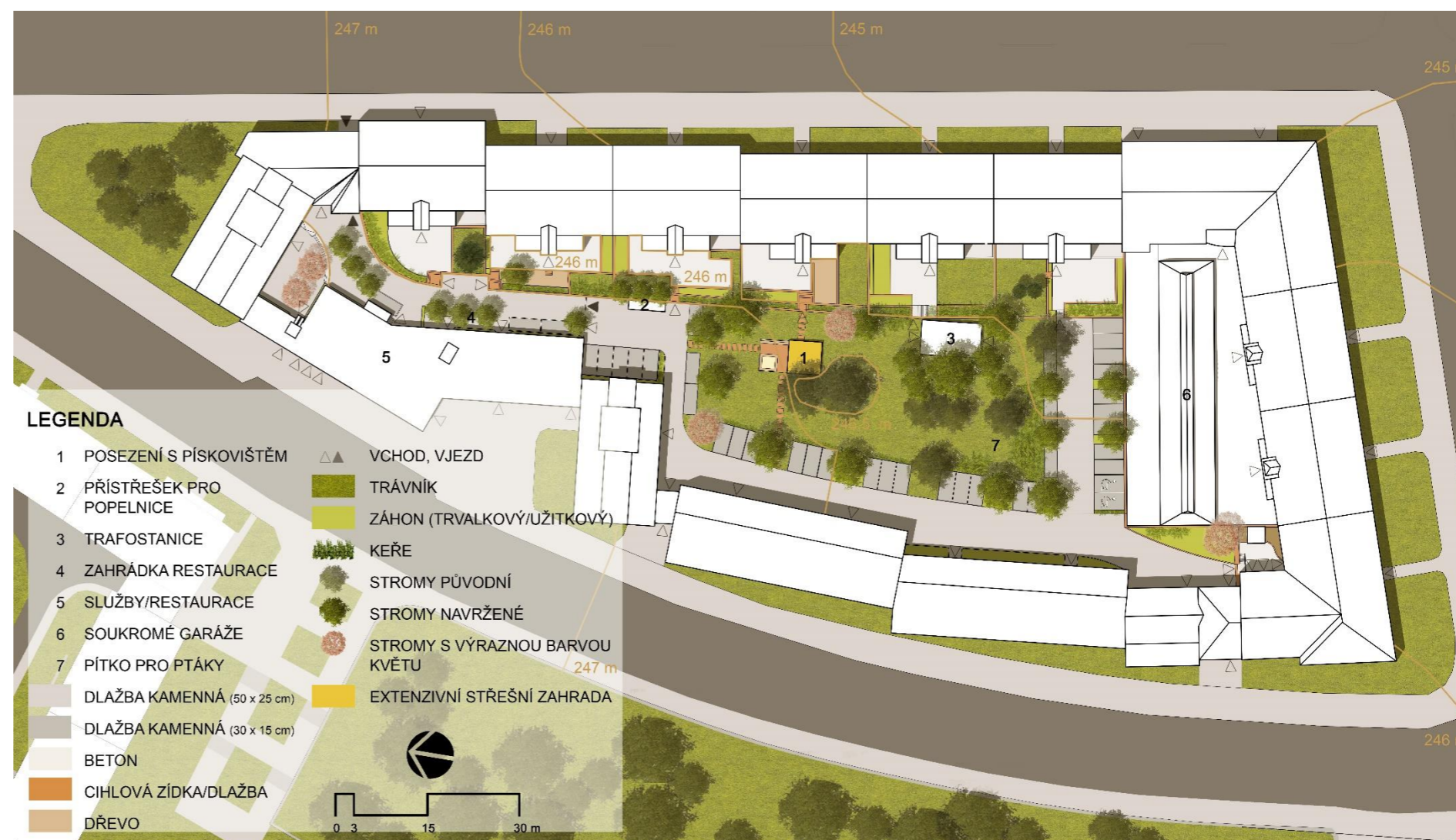
Situace v měřítku 1:300 je připnutá na zadní straně desek.

Obr. 116: Ptačí pohled na vnitroblok 1 z jižní strany

Obr. 117: Ptačí pohled na vnitroblok 1 ze severní strany

Obr. 118: Celková situace navrhovaného prostoru vnitrobloku 1. Kopie situace v měřítku 1:300 je připnutá na zadní straně desek práce

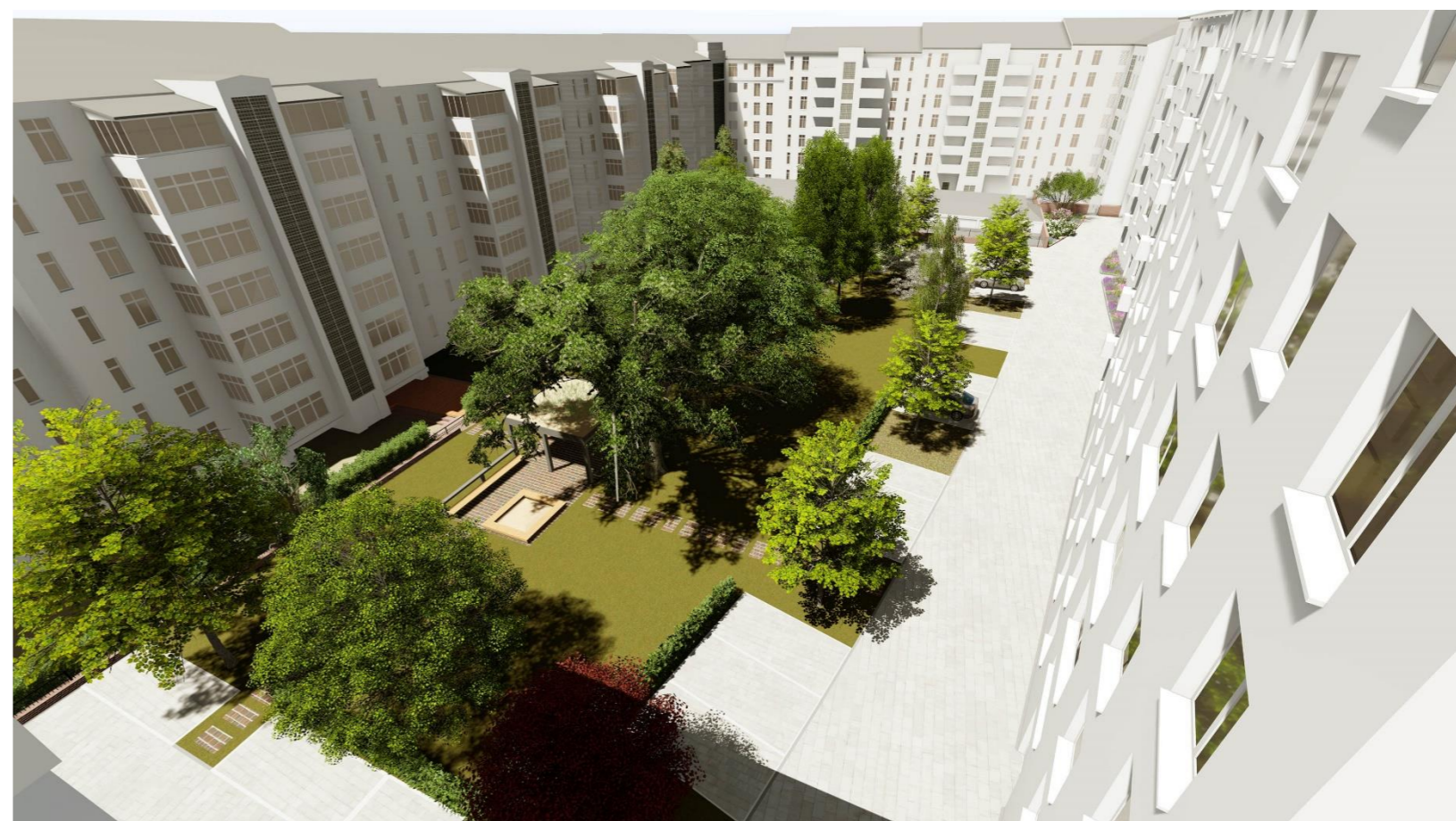
CENTRÁLNÍ ČÁST

Obr. 119: Vizualizace 1, pohled na stinné posezení k pasivní rekreaci s kvetoucími keři a pítkem pro ptáky

Obr. 120: Vizualizace 2, pohled od jednoho z vchodů do vnitrobloku s vítacím stromem v popředí (*Prunus cerasifera* 'Nigra') a pergolou v pozadí

Obr. 121: Ptačí pohled na centrální prostor ze západní strany

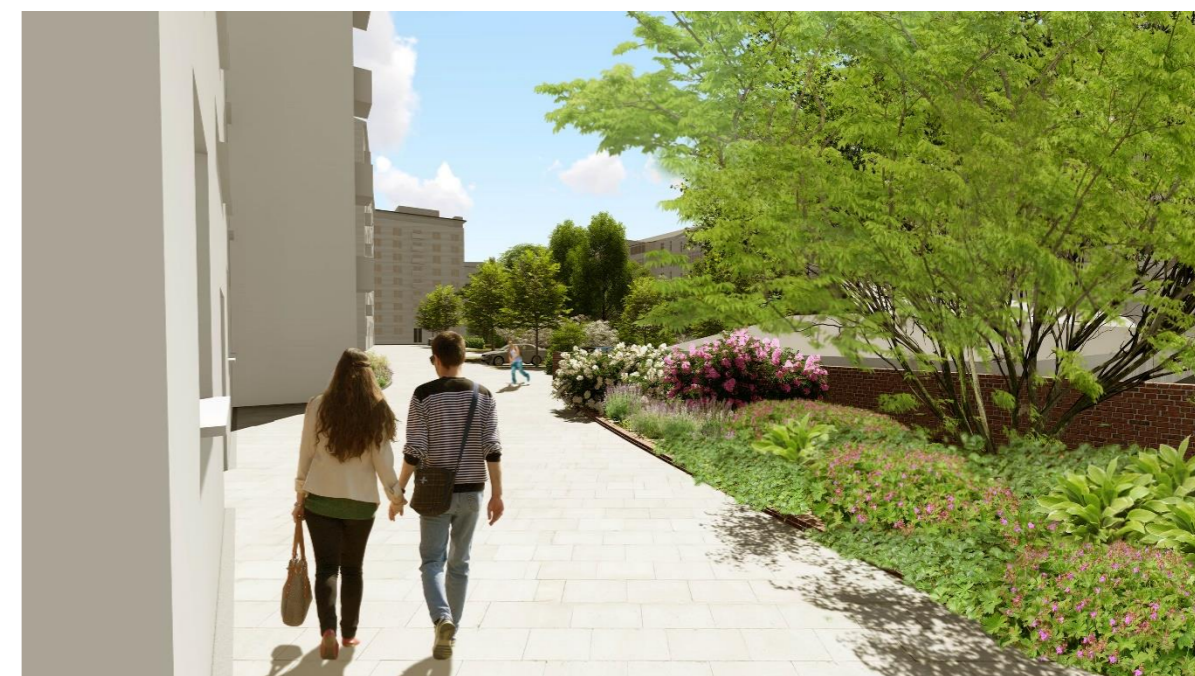

Obr. 122: Vizualizace 3, pohled na místo k aktivní rekreaci, posezení s pergolou a pískovištěm

OKRAJOVÉ ČÁSTI VNITROBLOKU

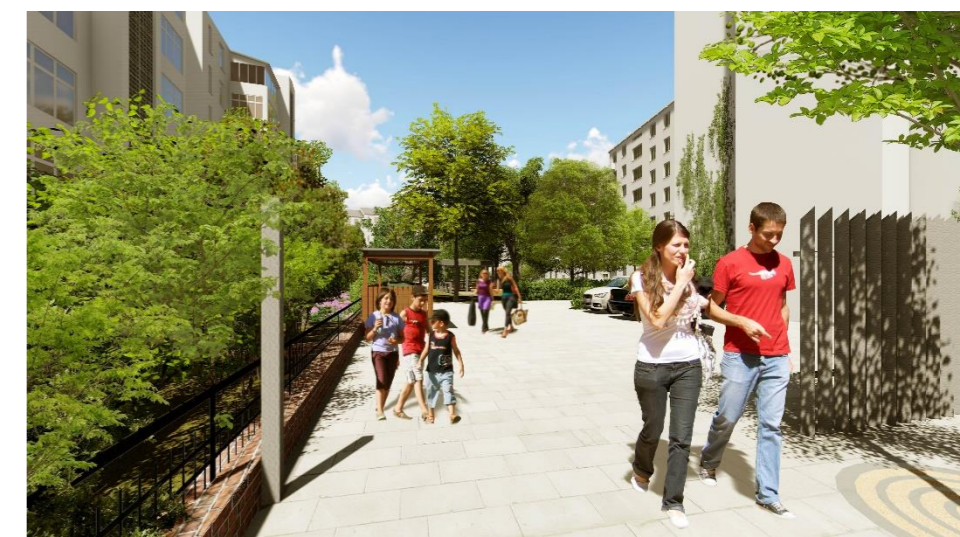
Obr. 123: Vizualizace 4, pohled na letní zahrádku restaurace

Obr. 125: Vizualizace 6, pohled od jednoho ze vstupů do vnitrobloku s vítacím stromem (*Amelanchier lamarckii*) a okrasným záhonem

Obr. 124: Vizualizace 5, pohled na polosoukromou zahradu jednoho z domů. Pohled na zeď trafostanice je vyřešen pomocí nasprejovaných siluet kmenů, které při vhodném pohledu tvoří základ korun stromů stojících za budovou

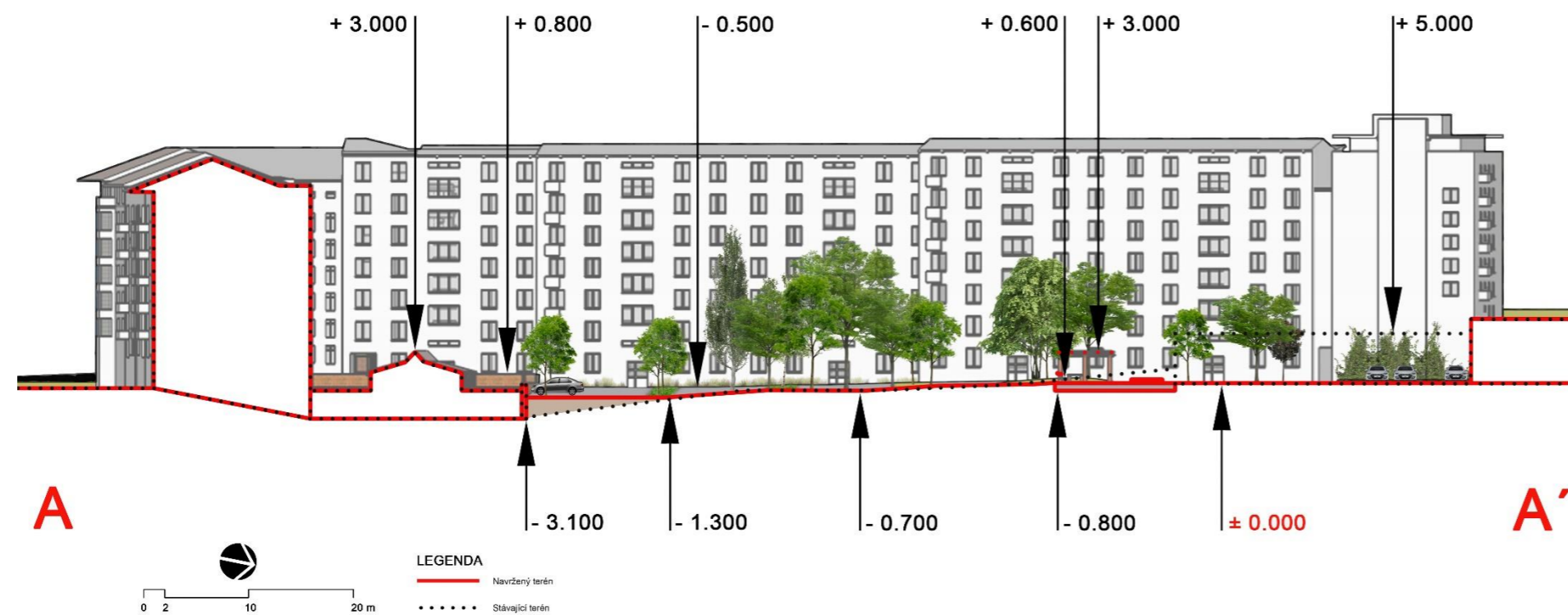

Obr. 126: Vizualizace 7, pohled na bránu uzavírající část vnitrobloku a nově navržené parkoviště s širší cestou na místě bývalé kotelny

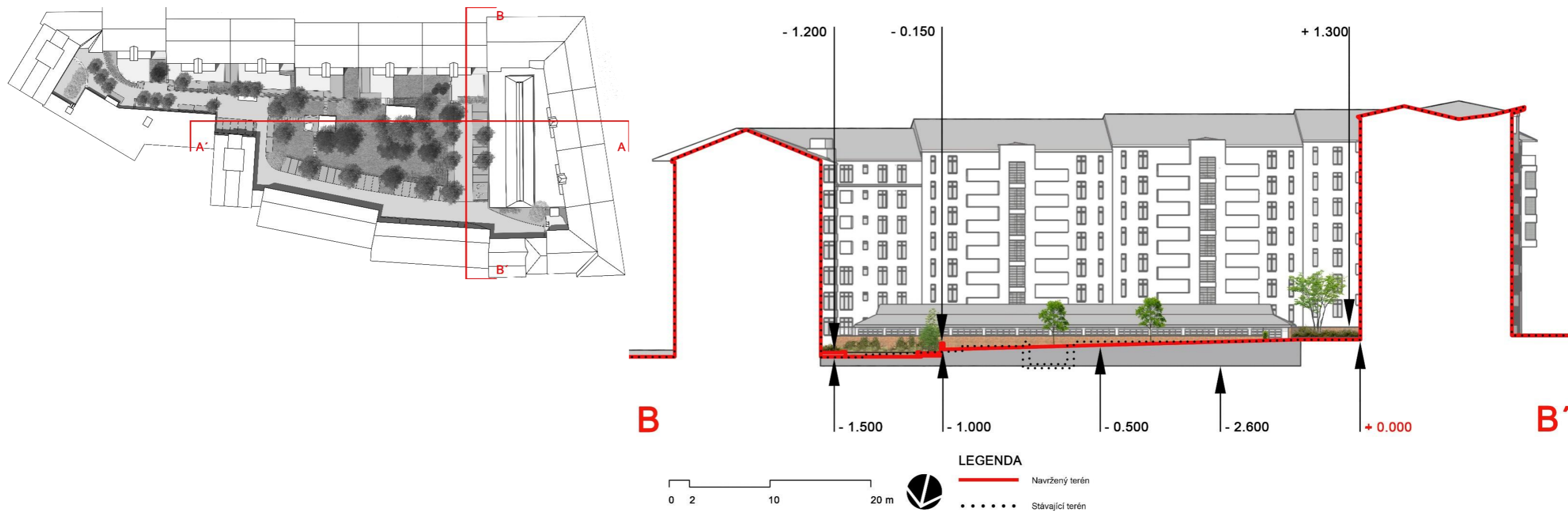

Obr. 127: Vizualizace 8, pohled na největší zpevněnou plochu v území – narkoviště

ŘEZOPOHLEDY VNITROBLOKU 1

Obr. 128: Podélný řezopohled, na řezopohledu je patrná změna terénu a odstranění nevyhovujících budov a nájzdů

Obr. 129: Příčný řezopohled, na řezopohledu je patrné mírné naklonění terénu směrem k východní straně vnitrobloku a odstranění původního nájzdu do soukromých garáží

5.10

NÁVRH VNITROBLOK 2

Vnitroblok je koncipován jako veřejně přístupný s omezeným režimem – na noc se bude uzavírat, čímž se docílí lepší ochrany před hlukem a poškozováním majetku. Vzhled prostoru se odvíjí od vedení cest, které kopíruje vyšlapané pěšiny. Podloží celého vnitrobloku na západní straně bylo zdviženo, čímž se vytvořila dlouhá rampa a prostor získal na bezbariérovosti přístupů do domů.

V území jsou umístěny podzemní garáže pro 53 a 11 odstavných stání mimo ně. Ty by byly primárně určeny pro obyvatele vnitrobloku se stejným režimem, jaký je navržen pro vnitroblok 1. Pro návštěvníky je možné zřídit parkoviště na sever od zástavby, kde se v dnešní době nachází dětské hřiště. Zde by mohlo být až 66 dalších míst při zachování většiny stávajících dřevin.

Prostor je vybaven několika lavičkami, dětským hřištěm a venkovní posilovnou. Dětské hřiště je z části umístěno na střeše podzemních garáží. Jeho tvar vychází z tvarosloví okolních budov a celá konstrukce je vyrobena z laminátu, na který je navrstvena směs recyklovaných pryžových granulátů a PUR pojiva. Kromě kruhových otvorů použitelných k prolézání hřiště nabízí lezeckou stěnu, klasické houpačky, houpačku – hnízdo, pérovací houpačky, tabule na kreslení, síť a koryto na vodu s pumpou. Vše je umístěno na podkladu z písku, aby byly dodrženy velikosti a hloubka dopadových ploch. Kolem hřiště je terén zvýšený a modelovaný do tvaru malých kopečků, které zvětšují kořenový prostor pro vysazené stromy. V zimě mohou sloužit k dětským hrám. Rodičům je zde nabídnuto posezení na několika lavičkách s výhledem na hřiště a blízkostí vodního prvku ochlazujícího okolí, dále se čtyřmi kruhovými sedacími lavičkami z poloprůhledného plastu, které v noci prostor osvětlují. Venkovní posilovna je umístěna do jihovýchodního rohu území mimo hlavní trasy pohybu. Od polosoukromých zahrad je oddělena bariérou keřů a stromů. Stromy a okolní zástavba v místě vytváří cenný stín. Posilovna disponuje třemi venkovními stroji na posilování zad, nohou a břišních svalů. Doplněna je o posezení.

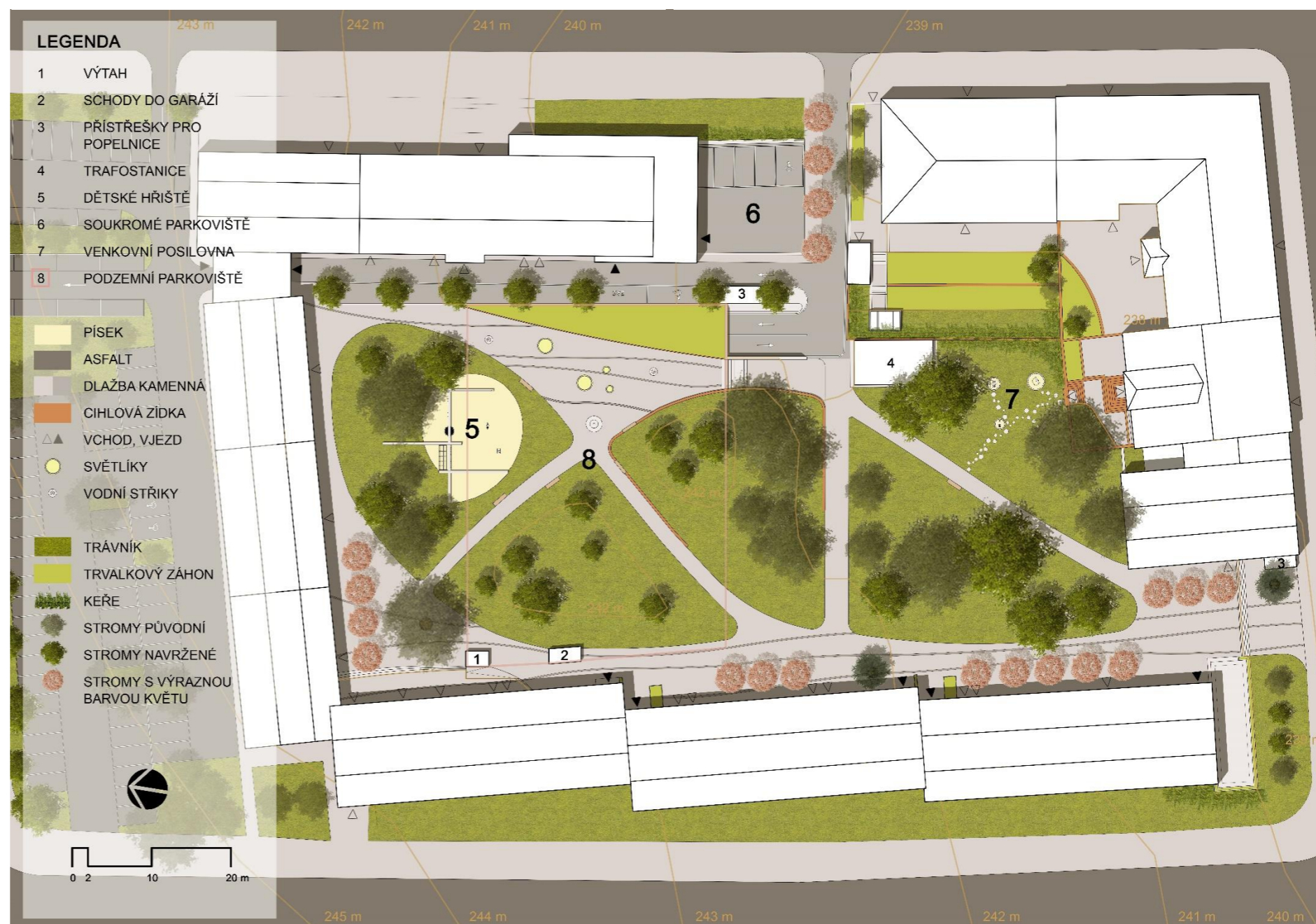
U polosoukromých zahrad byly ctěny hranice pozemků, vnitřní prostor však byl opět navržen. Každá ze zahrad disponuje zpevněnou plochou pro posezení a plochami záhonů na okrasné nebo užitkové výsadby. V případě, že byla zahrada dobře udržovaná byla pouze doplněna novými prvky vybavenosti. Pasport ploch je uveden v příloze č. 4.

Obr. 130: Ptačí pohled na vnitroblok 2 ze severovýchodní strany

Obr. 131: Ptačí pohled na vnitroblok 2 jihovýchodní strany

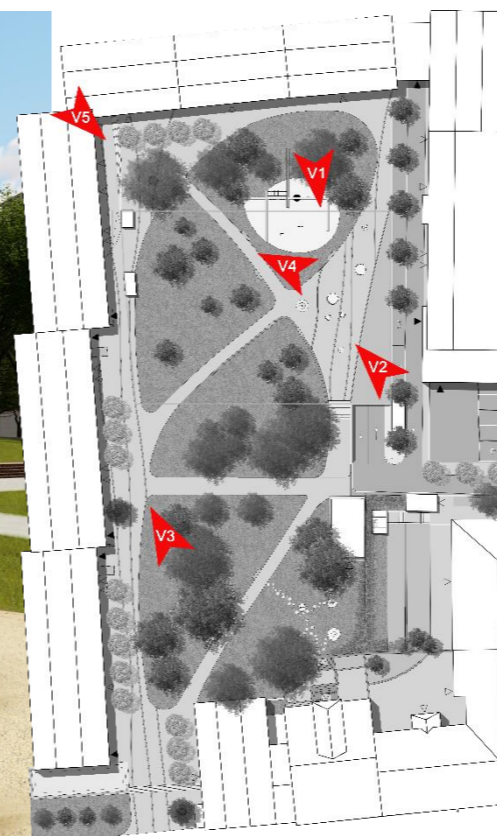

Obr. 132: Celková situace navrhovaného prostoru vnitrobloku 2. Kopie situace v měřítku 1:200 je připnutá na zadní straně desek práce

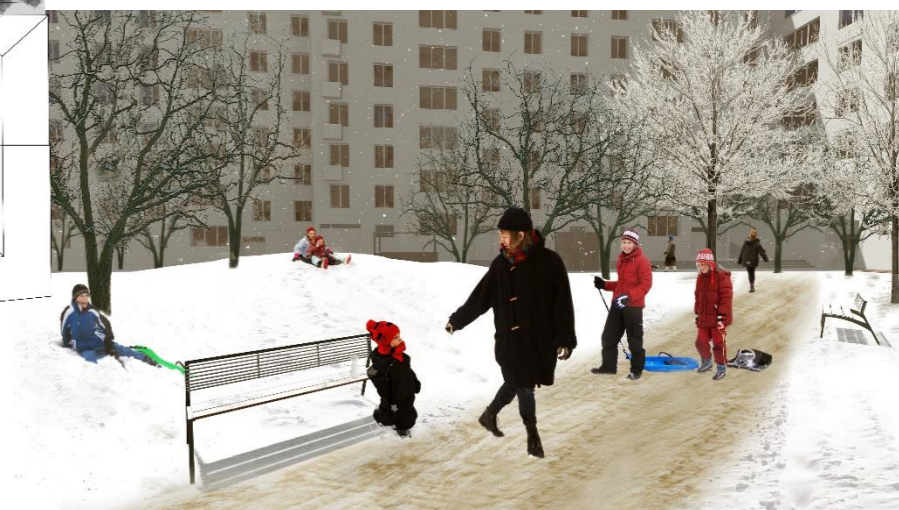
SEVERNÍ ČÁST VNITROBLOKU A HŘIŠTĚ

Obr. 133: Vizualizace 1, pohled od dětského hřiště směrem ke zpevněné ploše s posezením a vodními prvky

Obr. 135: Vizualizace 3, pohled do předprostoru budov, kde byly zrušeny terasy se schody a vstup se stal bezbariérovým

Obr. 136: Vizualizace 4, zimní pohled směrem od hřiště. Využití navržených kopečků ke hrám nejen v teplém období

Obr. 134: Vizualizace 2, pohled ba dětské hřiště ze zpevněné plochy. V popředí lze vidět kulaté plastové sedací prvky, použitelné i jako hrací prvky. Ty jsou atraktivní pro děti a v noci osvětlují prostor

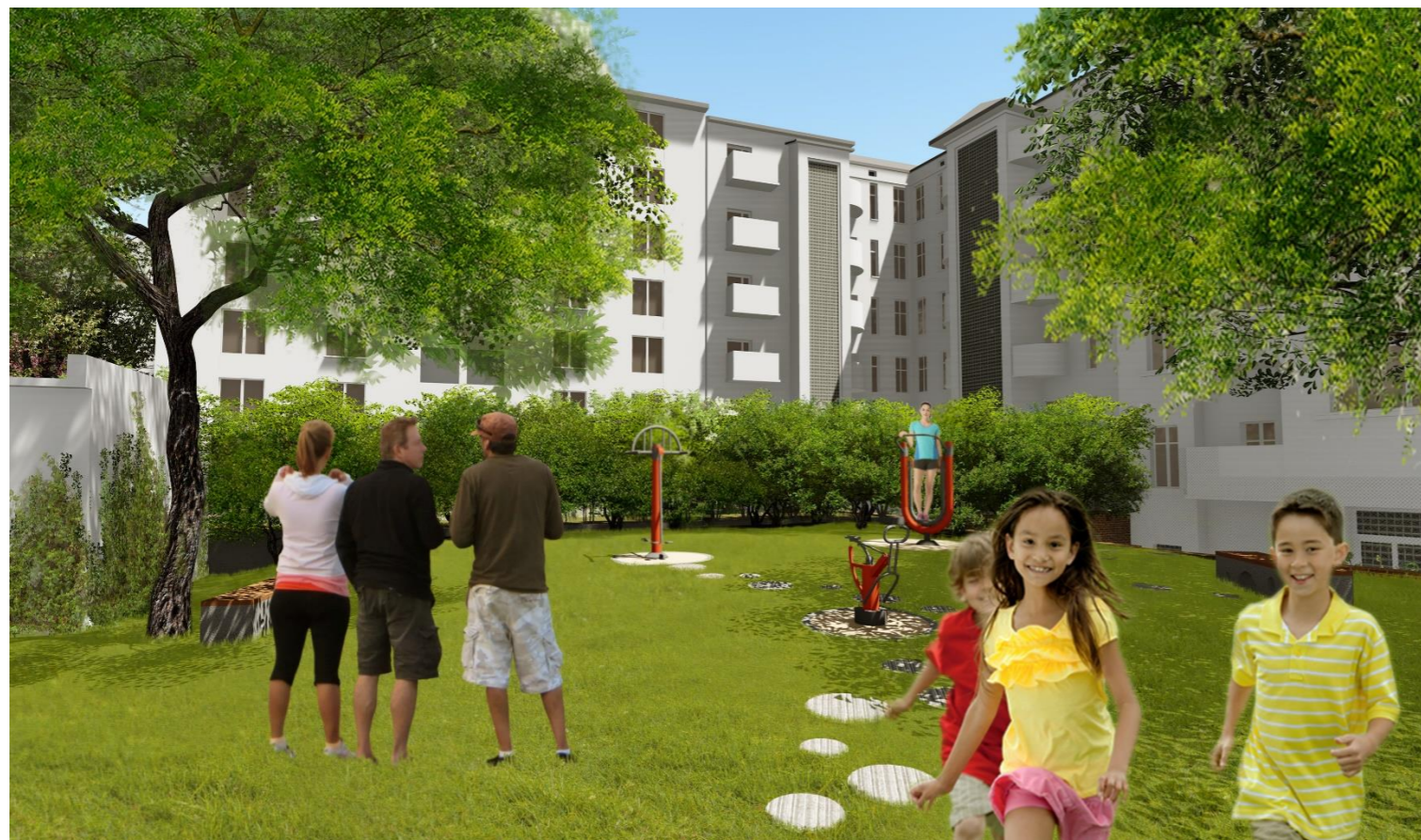

Obr. 137: Vizualizace 5, pohled od jednoho ze vstupů na zvýšenou terasu se schody, vítací stromy a květinové záhony před domy.

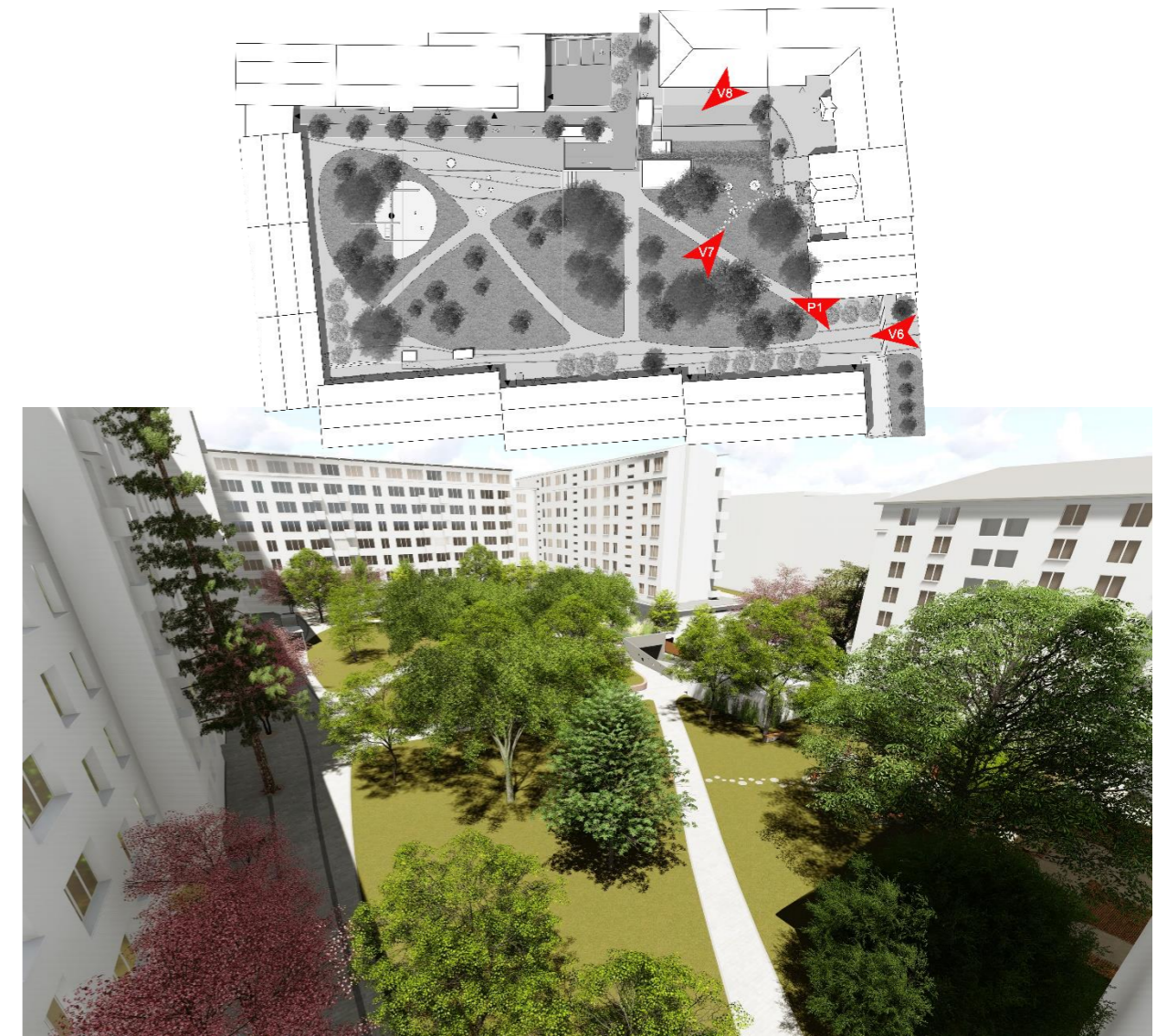
JIŽNÍ ČÁST VNITROBLOKU A VENKOVNÍ POSILOVNA

Obr. 138: Vizualizace 6, pohled od jižního vstupu směrem do vnitrobloku. Po stranách je patrná brána využívaná na uzavření prostoru na noc, vpravo noční branka pro obyvatele. Uvnitř prostoru vítací stromy uvádějící vstup

Obr. 139: Vizualizace 7, pohled na venkovní posilovnu

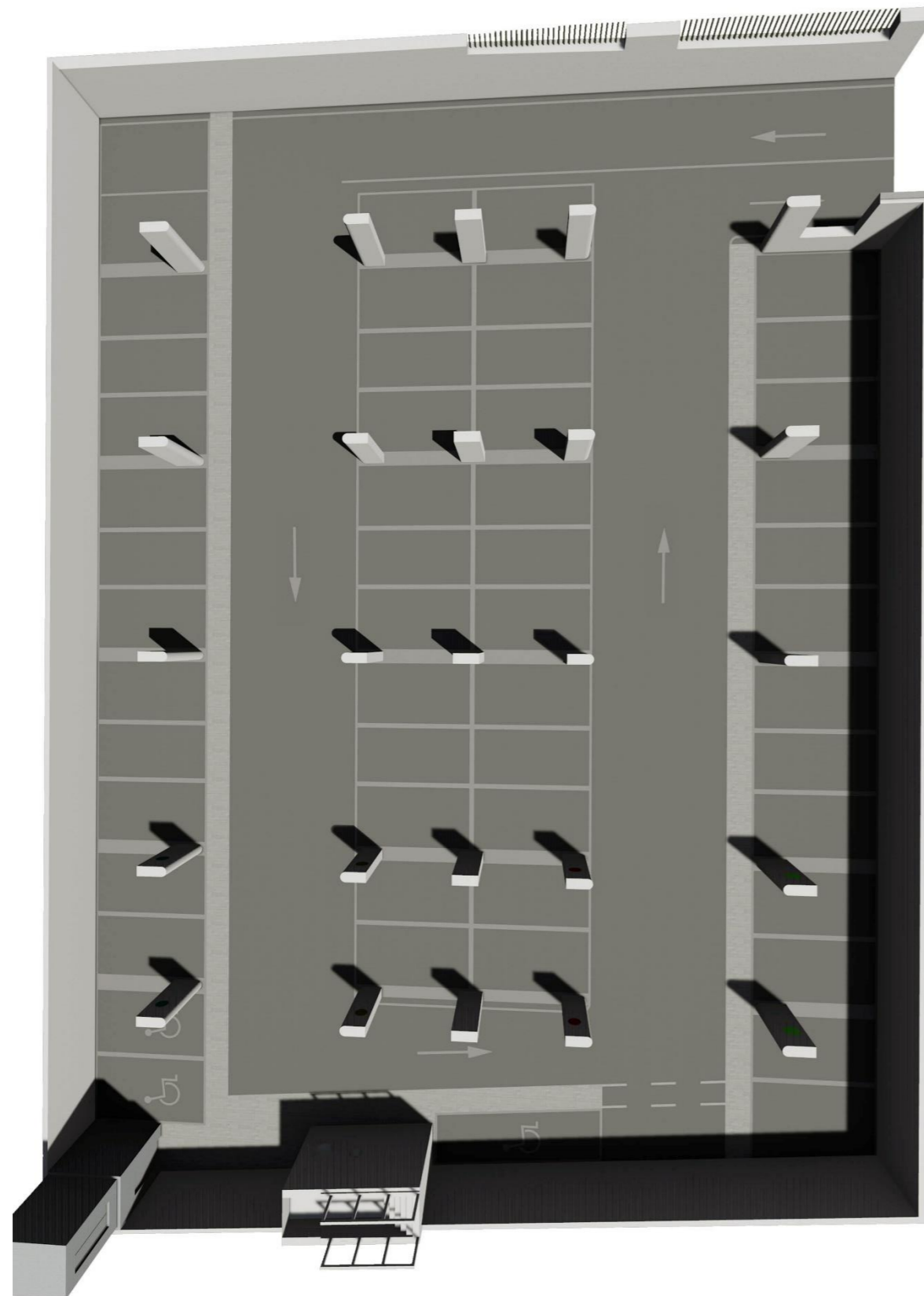

Obr. 140: Ptačí pohled z jižní strany vnitrobloku

Obr. 141: Vizualizace 8, pohled soukromou zahradu s jednoduchou konstrukcí pergoly a lehátky

PODZEMNÍ GARÁŽE

Obr. 142: Situace podzemních garáží ve vnitrobloku 2. Rozmístění jednotlivých prvků včetně odstavných stání pro handicapované dle normy. Garáže obsahují 53 stání.

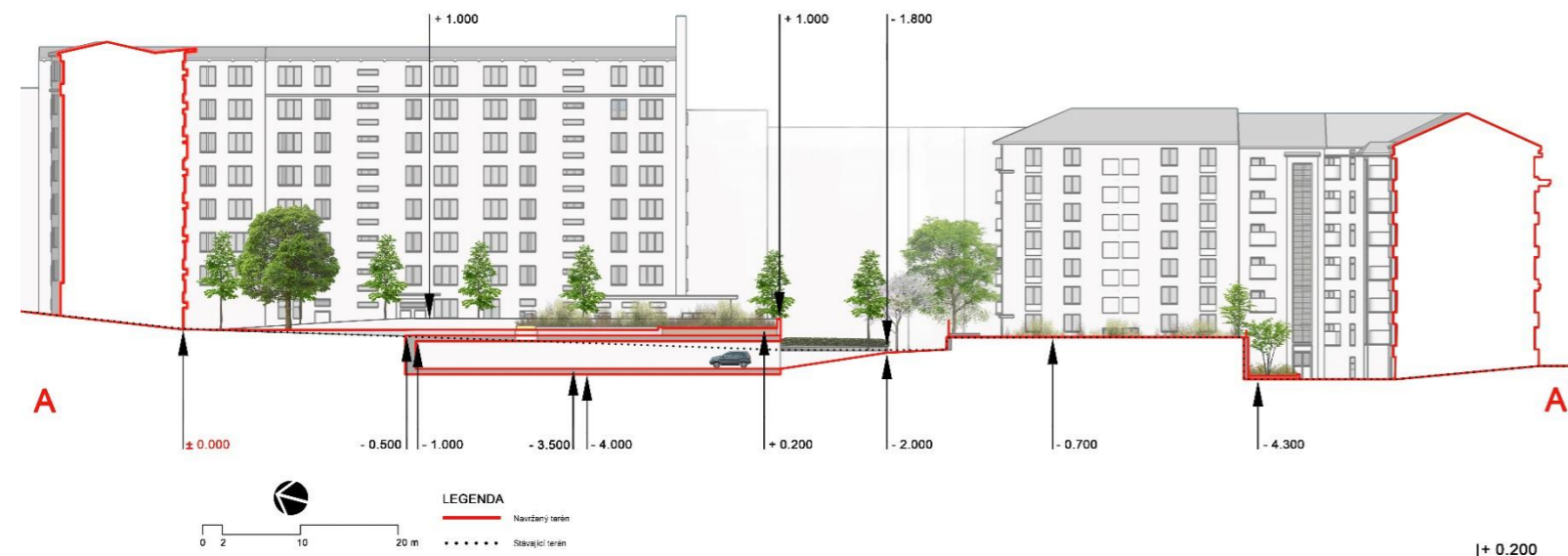

Obr. 143: Vizualizace 1, pohled na vjezd do garáží a přilehlé schodiště. V pozadí vjezd do vnitrobloku s vítacími stromy a soukromé parkoviště

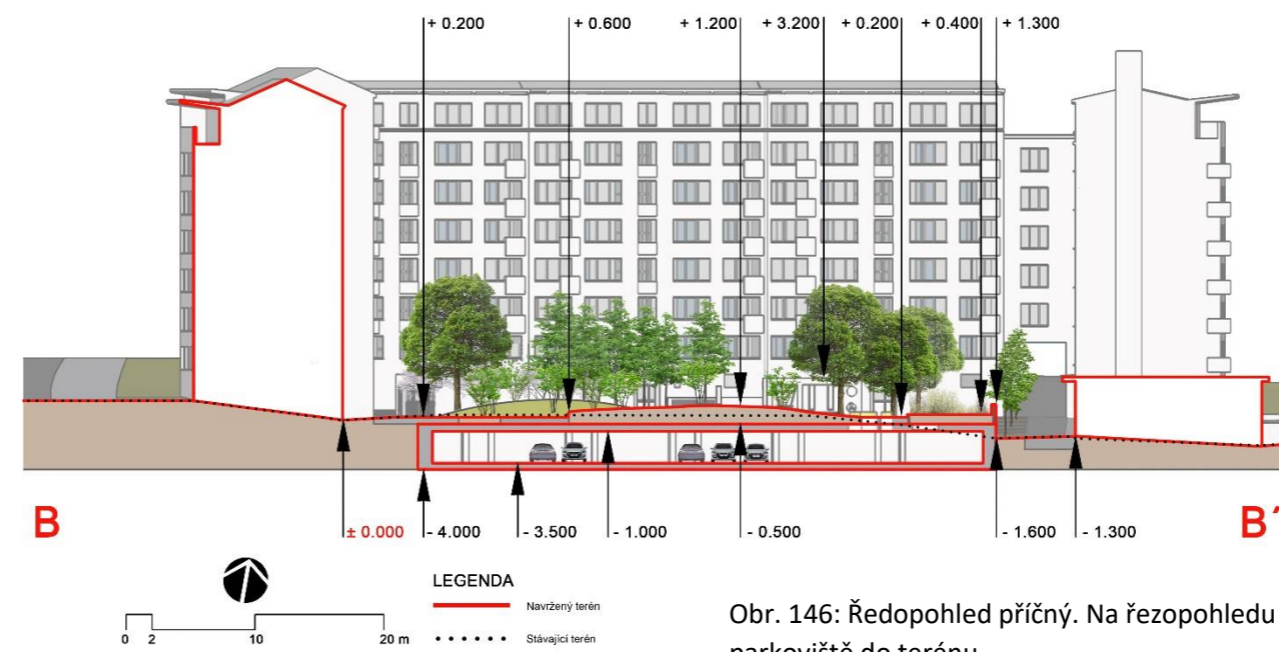

Obr. 144: Vizualizace 2, pohled do prostoru podzemního parkoviště

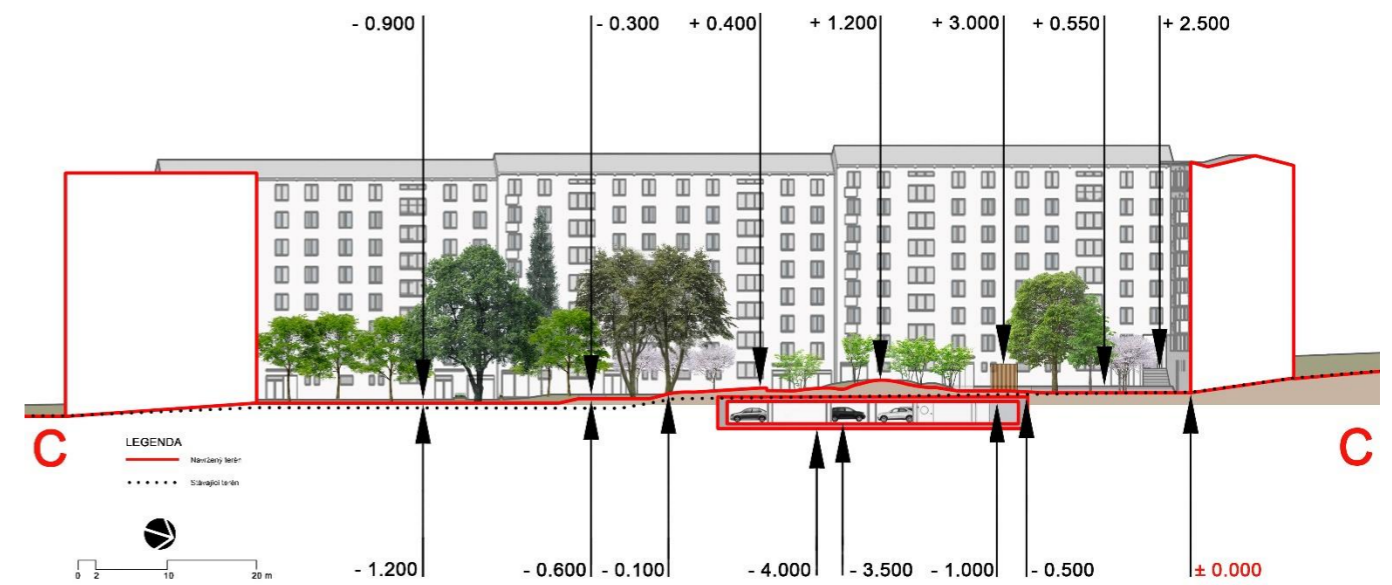
ŘEZOPOHLEDY VNITROBLOKU 2

Obr. 145: Ředopohled podélný. Na řezopohledu je zobrazeno zasazení podzemního parkoviště do terénu

Obr. 146: Ředopohled příčný. Na řezopohledu je zobrazeno zasazení podzemního parkoviště do terénu

Obr. 147: Ředopohled podélný. Na řezopohledu je patrné pozměnění terénu a vytvoření kopečků, které umožní vysázet menší dřeviny

Návrh obnovy vnitrobloku by měl vycházet z možností místa, jeho silných stránek a z požadavků obyvatel. Důležité je vytvořit kompromis mezi všemi zájmy v území, otázka je, do jaké míry reflektovat návrhy obyvatel. Například, pokud by autorka vytvářela práci pouze podle požadavků obyvatel 1. vnitrobloku, celou plochu by musela vybetonovat a vytvořit velké parkoviště. Protože to je primární zájem a potřeba místních lidí. Naší snahou by kromě návrhu spojeného s participací měla být i osvěta obyvatel, předvádění pozitivních příkladů ze světa i České republiky a vytváření polyfunkčních prostorů, které nebudou mít pro obyvatele pouze základní hodnotu (parkování), ale i tu přidanou, která není hned patrná.

Snahou autorky bylo využít v návrhu principy uvedené v teoretické části. Výrazným zásahem bylo uzavření prvního vnitrobloku, i když prostor patří městu Brnu. Autorka práce však vychází z analýz vnitrobloků v oblasti Veveří, jejich stavu a literární rešerše, která poukazuje na větší zájem obyvatel a větší údržbu u prostorů přístupných méně lidem. V případě uzavření vnitrobloku je možné ušetřit na jeho údržbě.

Významným problémem v Brně je výrazný nesoulad v podkladech týkajících se vnitrobloků (územní plán) a reálných procesech. Jak je již uvedeno v kapitole 3.6, v Brně platí územní plán z roku 1994, který nepovoluje stavbu povrchových parkovacích/odstavných stání ve vnitrobloku spadajícímu pod plochy bydlení. Tento územní plán měl být nahrazen aktualizací, která by je povolila, ale právě kvůli bodu týkajícího se parkování byla napadena odbornou i laickou veřejností a zrušena. Přesto se ve vnitroblocích parkovací stání nachází. Také autorce bylo na stavebním úřadu řečeno, že její návrh by pravděpodobně prošel a dostal povolení, přestože není v souladu s územním plánem. Jak je to možné?

Stavební úřad vysvětluje své jednání následovně. V případě, že je do vnitrobloku již proražen vjezd a nachází se v něm zpevněná plocha, povoluje úřad stavbu parkovacích míst, v rozsahu stávajících zpevněných ploch. Případy posuzuje každý samostatně, zaštiťuje se nemožností zjistit, zda v daném místě parkoviště stálo již před schválením územního plánu. V případě vnitrobloku 1, kdy je stav plochy výrazně pozměněn, stání je navrženo více, ale

poměr zpevněné a nezpevněné plochy původního stavu a návrhu se zvyšuje ve prospěch nezpevněných ploch, by bylo možné tento návrh uznat.

(Budíková, 2017)

Jednou z možností interpretace je, že si úřady vytváří alibi. Aktualizace územního plánu byla zrušena právě kvůli dodatku o parkování ve vnitroblocích, takže platí starý dokument, ale stání se v tichosti povolují, lidé o tom neví a vše je v pořádku. Druhou možností vysvětlení je snadnější regulace a jednodušší zásah úřadu proti plánované výstavbě. V případě legalizování aktualizace by byla možnost zastavět vnitroblok opravdu velká a hůře kontrolovatelná. Takto má úřad možnost nevhodné projekty nepovolovat s ohledem na územní plán.

Přesto si autorka myslí, že by měly být jasně dané možnosti revitalizace a využití vnitrobloků. Možností by bylo vyjmout plochy vnitrobloků z ploch určených k bydlení a vytvořit jim samostatnou skupinu v rámci ploch zeleně, s vlastními regulativy, co se zastavění a využití týče. Proti tomuto nápadu oponuje odbor územního plánování a rozvoje s tím, že územní plán není dokument, který by měl plochy řešit takto detailně. (OÚPR, 2017)

Další možností je regulovat vnitrobloky pomocí regulačního plánu, nebo zahrnout do nově vznikajícího územního plánu možnost výstavby povrchových stání, ale pouze v určité velikosti k poměru nezastavěné plochy, popř. pouze na již zpevněných plochách. V souvislosti se stavbou by mělo být navrženo i ozelenění nezpevněných ploch.

Vnitrobloky v Brně mají velký potenciál stát se kosterními plochami městské zeleně spolu s parky a příměstskými lesy. V centru města se jich nachází velké množství a část z nich zůstává pokrytá vegetací. O vnitrobloky je zájem a řešení jejich regenerace je stále větší prioritou. Soukromé a poloveřejné prostory se mohou stát plnohodnotnými zahradami pro obyvatele města a mají větší potenciál zůstat udržované a využívané. Vzhledem k velkému množství zpevněných ploch ve městě a měnícím se klimatickým podmínkám se tyto zelené plochy mohou stát významnými prostory s retenční schopností. Úbytek vody se stává palčivým problémem planety, je tedy potřeba vodu v prostředí zadržovat.

Ochrana vnitrobloků by měla být zakotvena v územním a regulačním plánu měst a lépe by se měly posuzovat požadavky na jejich změny. Vzhledem k tlaku dopravy na využití těchto prostorů by město Brno mělo rychle vyřešit systém rezidenčního parkování a rozporů stavebního úřadu s odborem územního plánování a rozvoje. Výhodou může být, že se vytváří nový Územní plán, ve kterém už může být legislativa sjednocená.

Autorka ukazuje dva modelové prostory, každý s jiným přístupem, avšak u obou jsou využity poznatky z teoretické části. Za nejvíce důležitou považuje práci s obyvateli a jejich podílení se na finálním vzhledu vnitrobloku v rámci participačního procesu nebo i samotné regenerace. Tak obyvatelé snadněji přijmou prostor za svůj a následně jej udržují a využívají.

Práce se zabývá vnitrobloky a jejich potenciálem pro město. Jako příklad bylo vybráno město Brno, kde se nachází specifická bloková zástavba s vnitrobloky z 18. – 19. století. Tyto zelené prostory zde mají velký potenciál stát se kosterní zelení města spolu s parky a příměstskými lesy.

Teoretická část práce je literární rešerší zabývající se charakteristickými znaky vnitrobloků, jejich možností revitalizace z určitých hledisek a jejich problémů. Součástí je šest referenčních příkladů podobných prostorů z České republiky i ze světa, které různými způsoby obohatily autorku práce.

Analytická část se věnuje vlastním terénním průzkumům autorky v řešeném území a vybraných dvou modelových vnitroblocích. Výsledky analýz jsou interpretovány pomocí grafických výstupů a jsou z nich vytvořeny závěry.

Návrhová část stojí na podkladech z teoretické a analytické části. Jedná se o studii dvou modelových objektů, jejíž vhodnost a funkčnost je dále prezentovaná na řezopohledech a vizualizacích.

KLÍČOVÁ SLOVA

Vnitroblok, městská zeleň, revitalizace, veřejný prostor

The work addresses courtyards and their potential for a city. As an example, Brno was chosen, with its specific block housebuilding from 18th and 19th century. These green areas have a great potential here to become a spinal verdure of the city together with its parks and suburban forests.

The theoretic part of the work is a literary research considering characteristic courtyards features, their revitalization possibilities from certain aspects, and their problems. Included are six reference examples of similar areas both from Czech Republic and the world, which enriched the author in different ways.

The analytic part considers the authors own terrain explorations in the discussed area and two selected model courtyards. The analysis results are interpreted with graphic outputs and conclusions are drawn from them.

The design part builds upon foundations from the theoretic and analytic parts. It is a study of two model objects, suitability and functionality of which is presented in sectional views and visualizations.

KEYWORDS

Courtyard, municipal verdure, revitalization, public area

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY A PRAMENŮ

TIŠTĚNÉ ZDROJE

BLAŽÍČEK, Oldřich a Jiří KROPÁČEK. *Slovník pojmů z dějin umění: názvosloví a tvarosloví architektury, sochařství, malby a užitého umění*. Vyd. 2. Praha: Aurora, 2013. ISBN 978-80-7299-104-4.

BRAUN, Markus Sebastian a Chris van UFFELEN, ed. *Atlas světové krajinné architektury*. V Praze: Slovart, 2014. ISBN 978-80-7391-860-6.

CULEK, Martin. *Biogeografické regiony České republiky*. Brno: Masarykova univerzita, 2013. ISBN 978-80-210-6693-9.

ČESKÁ REPUBLIKA. Zákon 183/2006 Sb., *Stavební zákon a vyhlášky: novela stavebního zákona od 1.4.2015*. In: Sbírka zákonů České republiky. Ostrava: Sagit, 2015, číslo 1081.

ČESKÁ REPUBLIKA. *Územní plán města Brna*. In: Územně plánovací dokumentace. Brno, 1994. Dostupné také z: <http://gis.brno.cz/lags/upmb/>

FRAGNER, Benjamin. *Labyrinty měst*. 1. Praha: Albatros, 1984. ISBN 13-865-84

GEHL, Jan a Lars GEMZØE. *Nové městské prostory*. 1. vyd. Šlapanice: ERA, 2002, 263 s. ISBN 80-86517-09-8.

GEHL, Jan. *Život mezi budovami: užívání veřejných prostranství*. Vyd. v češtině 1. Boskovice: Albert, 2000, 202 s. ISBN 80-858-3479-0.

HNILIČKA, Pavel. *Sídelní kaše: otázky k suburbánní výstavbě kolonií rodinných domů*. Vyd. 1. Brno: ERA, 2005, 131 s. ISBN 80-7366-028-8.

HONEJSKOVÁ, Andrea, Klára STACHOVÁ a Jakub HEPP, PUČEROVÁ, Klára, ed. *CzechScape: portrét současné české krajinné architektury = portrait of contemporary Czech landscape architecture*. Praha: Galerie Jaroslava Fragnera, 2014. ISBN 978-80-905782-3-4.

HRŮZA, Jiří a Josef ZAJÍC. *Vývoj urbanismu II díl*. Vyd. 1. Praha: České vysoké učení technické, 1997, S. 191-137. ISBN 80-01-01549-1.

JELLICOE, Geoffrey a Susan. JELLICOE. *The landscape of man: shaping the environment from prehistory to the present day*. 3rd ed., expanded and updated, Rev. and enl. ed. New York, N.Y.: Thames and Hudson, 1995. ISBN 0-500-27819-9.

KOCH, Wilfried. *Evropská architektura: encyklopedie evropské architektury od antiky po současnost*. Vyd. 1. Praha: Ikar, 1998. ISBN 80-7202-388-8.

KVĚT, Radan. *Historie Brna: z pohledu na zaniklé (zmizelé) objekty Brna, ale i na příklady ze současných náměstí a ulic*. Brno: Šimon Ryšavý, 2016. ISBN 978-80-7354-162-0.

KUČA, Karel. *Brno: vývoj města, předměstí a připojených vesnic*. Vyd. 1. Praha: Baset, 2000, 644 s. ISBN 80-862-2311-6.

MAIER, Karel. *Udržitelný rozvoj území*. 1. vyd. Praha: Grada, 2012, 253 s. ISBN 978-80-247-4198-7.

MCAVOY, Gregory E. *Controlling technocracy: citizen rationality and the Nimby syndrome*. Washington, D.C.: Georgetown University Press, c1999. American governance and public policy. ISBN 0-87840-740-5.

MELKOVÁ, Pavla. *Manuál tvorby veřejných prostranství hlavního města Prahy*. Praha, 2014. ISBN 978-80-87931-11-0.

PEJCHAL, Miloš a Pavel ŠIMEK. *Metodika hodnocení dřevin pro potřeby památkové péče*. Lednice: Tribun EU, 2012.

RASPER, Martin. *Urban gardening: zahrady ve městě : o touze po návratu k přírodě prorůstající asfaltem i betonem*. V Praze: Dauphin, 2014. ISBN 978-80-7272-562-5.

ROBEŠ, Martin. *Město, prostor, doprava: o rozdělení uličního prostoru a bezpečnosti dopravy z pohledu uživatele*. 1. vyd. Brno: Český a Slovenský dopravní klub, 2002. ISBN 80-901339-8-3.

SITTE, Camillo. *Stavba měst: podle uměleckých zásad*. Praha: ABF, 1995. ISBN 80-901608-1-6.

SENNETT, Richard, KRATOCHVÍL, Petr (ed.). *Architektura a veřejný prostor: texty o moderní a současné architektuře IV*. Vyd. 1. Praha: Zlatý řez, 2012, 164 s. ISBN 978-80-903826-4-0.

SCHMEIDLER, Karel. *Mobilita, transport a dostupnost ve městě*. Vyd. 1. Ostrava: KEY Publishing, 2010, 245 s. ISBN 978-80-7418-063-7

SCHMEIDLER, Karel. *Sociologie v architektonické a urbanistické tvorbě*. Vyd. 2. Brno: Z. Novotný, 2001. ISBN 80-238-6582-x.

ŠUBR, Jaroslav. *Zeleň obytných vnitrobloků: [Investice do rozvoje vzdělávání, reg.č.: CZ1.07/2.2.00/15.0084]*. Praha: Výzkumný a šlechtitelský ústav okrasného zahradnictví v Průhoncích, 1988.

WILHELMOVÁ, Dana a Jiří DAMEC. *Zahrada a město: katalog výstavy*. 2015. Brno: Mendelova univerzita v Brně. ISBN 978-80-7509-312-7.

ELEKTRONICKÉ ZDROJE

ARCHWARS. *Encyklopedie sídlišť* [online]. 2016 [cit. 2016-03-05]. Dostupné z: <http://vaderarch.wix.com/encyklopedie>

BAAROVÁ, Zuzana. Cihelny v okolí. In: *Kravis hora* [online]. [cit. 2016-03-04]. Dostupné z: <http://www.hvezdama.cz/kravihora/index.php?sekce=cihelny>

Česká geologická služba. *Geologická mapa 1 : 25 000* [online]. 2014 [cit. 2016-03-05]. Dostupné z: http://mapy.geology.cz/geocr_25/

Česká geologická služba. *Půdní mapa 1 : 50 000* [online]. 2014 [cit. 2016-03-05]. Dostupné z: <http://mapy.geology.cz/pudy/>

DUŠEK, Jiří. Kravis hora v čase. In: *Kravis hora* [online]. [cit. 2016-03-04]. Dostupné z: http://www.hvezdama.cz/kravihora/index.php?sekce=v_case

Design Transforms a Retirement Center Into a Dream Home: Sun City Takarazuka by SWA. *Landscape Architects Network* [online]. 2014 [cit. 2017-05-02]. Dostupné z: <https://landarchs.com/design-transforms-retirement-center-dream-home/>

GABZDYL, Pavel. Geologická minulost. In: *Kravis hora* [online]. [cit. 2016-03-04]. Dostupné z: http://www.hvezdama.cz/kravihora/index.php?sekce=v_case

Charlotte garden: SLA - Stig L. Andersson. *Landezine* [online]. 2010 [cit. 2017-03-02]. Dostupné z: <http://www.landezine.com/index.php/2010/08/charlotte-garden/>

JAHNOVÁ, Bc. Markéta. *Vnitrobloky jako specificky utvářený městský prostor*. Praha, 2015. Diplomová práce. Univerzita Karlova v Praze. Vedoucí práce PhDr. Ivan Rynda.

KLODA, Martin. Deset důvodů pro městskou blokovou zástavbu. In: *Archiweb* [online]. 2012 [cit. 2016-03-06]. Dostupné z: http://www.archiweb.cz/blog.php?blog_id=74679&id_article=205

Maier, Karel: Názvosloví a příklady metodiky užívané pro zpracování regulačních plánů. Praha: FA ČVUT, 2001. Materiál z výzkumného úkolu MSM 210000026 „Proměny urbanismu“.

Městské části a obvody. *Územně identifikační registr ČR* [online]. 2012 [cit. 2017-12]. Dostupné z: <http://www.uir.cz/mestske-casti-a-obvody>

MORAVSKOSLEZSKÝ SVAZ VOJENSKÝCH TÁBORŮ NUCENÝCH PRACÍ. Vzpomínky Vratislava Appela. In: *Kravis hora* [online]. [cit. 2016-03-04]. Dostupné z: http://www.hvezdama.cz/kravihora/index.php?sekce=vzpominky_a

NADACE PARTNERSTVÍ. *Metodika zapojení veřejnosti do revitalizace vnitrobloků v Brně* [online]. In: . s. 21 [cit. 2016-11-01]. Dostupné z: sidlistezije.cz/dokums_raw/vnitrobloky-metodika-final-tisk.pdf

Siedlung Schillerpark: Berliner Siedlungen der 1920er Jahre auf der UNESCO Welterbe-Liste. *Landesdenkmalamt Berlin* [online]. 2005 [cit. 2017-04]. Dostupné z: http://www.stadtentwicklung.berlin.de/denkmal/denkmae_in_berlin/de/weltkulturerbe/siedlungen/schillerpark.shtml

Sun City Tarakuza. SWA [online]. 2004 [cit. 2017-05-02]. Dostupné z: <http://www.swagroup.com/projects/sun-city-takarazuka-2/>

SVOBODA, Aleš. Protiletecký kryt. In: *Kravis hora* [online]. [cit. 2016-03-04]. Dostupné z: http://www.hvezdama.cz/kravihora/index.php?sekce=protiletecke_kryty

Vnitroblok Radhošťská. *Jan Červený* [online]. nedatováno [cit. 2017-01]. Dostupné z: <http://www.jancervený.cz/index.php/ukazky-praci/category/10-vnitroblok-radhostska->

Vnitroblok Radhošťská. *Stavba Web* [online]. nedatováno [cit. 2017-01]. Dostupné z: <https://stavbaweb.dumabyt.cz/vnitroblok-radhosska-2362/clanek.html>

Výzkumný ústav meliorací a ochrany půdy, V.V.I. *Geoportál SOWAC-GIS: Charakteristiky BPEJ* [online]. 2015 [cit. 2016-03-05]. Dostupné z: <http://geoportal.vumop.cz/index.php?projekt=zchbpej&s=mapa>

Wohnhof Klostersgasse 7-9: (courtyard) Leipzig. *Fagus/Seeleman* [online]. nedatováno [cit. 2017-02-03]. Dostupné z: <http://www.fagus-leipzig.de/en/projekt/rooftop-greenery-klostersgasse-7-to-9-leipzig>

ZAHRADNÍČKOVÁ, Klára a GRIMM. *Revitalizace vnitrobloků Brno - urbanisticko-architektonická studie: Principy využitelné pro obdobné úlohy v centru města (příloha)* [online]. Brno, 2011 [cit. 2016-11-01]. Dostupné z: www.vnitroblok.cz/files/Revitalizace_vnitrobloku_obecne_principy.pdf

Zigzag arquitectura: Vivaz, 131 viviendas protegidas. *Divisare* [online]. 2011 [cit. 2017-03-01]. Dostupné z: <https://divisare.com/projects/164880-zigzag-arquitectura-roland-halbe-vivazz-131-viviendas-protегidas>

ÚSTNÍ SDĚLENÍ

Ing. Arch. Danuše Budíková – stavební úřad

Odbor územního plánování a rozvoje

Ing. Lukáš Kozumplik - statik

SEZNAM PLÁNŮ A OBRÁZKŮ POUŽITÝCH V TEXTU

- OBR. 1: ČADOVÁ, Nikola. *Blok se zeleným vnitroblokem*. [schéma]. Brno, 2017
- OBR. 2: ČADOVÁ, Nikola. *Rozvolněná zástavba netvoří blok*. [schéma]. Brno, 2017
- OBR. 3: ČADOVÁ, Nikola. *Blok se zeleným vnitroblokem děleným*. [schéma]. Brno, 2017
- OBR. 4: ČADOVÁ, Nikola. *Zástavba rodinných domků tvoří blok s vnitroblokem ze soukromých zahrad*. [schéma]. Brno, 2017
- OBR. 5: ČADOVÁ, Nikola. *Blok se zastavěnými dvory, které netvoří vnitroblok*. [schéma]. Brno, 2017
- OBR. 6: ČADOVÁ, Nikola. *Dvůr ohraničený jednou budovou nelze považovat za vnitroblok*. [schéma]. Brno, 2017
- OBR. 7: KUČA, Karel. *Vývoj brněnské aglomerace v roce 1850*. [schéma]. Praha, 2000
- OBR. 8: KUČA, Karel. *Vývoj brněnské aglomerace v roce 1919*. [schéma]. Praha, 2000
- OBR. 9: KUČA, Karel. *Vývoj brněnské aglomerace v roce 1960*. [schéma]. Praha, 2000
- OBR. 10: ČADOVÁ, Nikola. *Uzavřený vnitroblok*. [schéma]. Brno, 2017
- OBR. 11: ČADOVÁ, Nikola. *Částečně otevřený vnitroblok*. [schéma]. Brno, 2017
- OBR. 12: ČADOVÁ, Nikola. *Neúplný vnitroblok*. [schéma]. Brno, 2017
- OBR. 13: ČADOVÁ, Nikola. *Funkce obyvatelů*. [fotografie]. Bratislava, 2017
- OBR. 14: KALOCSANYIOVÁ, Vendula. *Funkce rekreační – zahrádkaření*. [fotografie]. Brno, 2017
- OBR. 15: ČADOVÁ, Nikola. *Funkce dopravní – doprava v klidu*. [fotografie]. Brno, 2017
- OBR. 16: Česká televize. *Revitalizované arkádové pavlače z počátku 19. století, vnitroblok Karoliny Světlé, Praha*. [fotografie]. URL: <http://imgct.ceskatelevize.cz/cache/w512/upload/program/porady/10886931259/foto/uni_214411033230004.jpg?_ts=1403895064>
- OBR. 17: ČADOVÁ, Nikola. *Kombinace balkonů a předzahrádek s volně přístupným parterem*. [fotografie]. Mnichov, 2014
- OBR. 18: ČADOVÁ, Nikola. *Splynutí balkonů moderní výstavby se zeleným vnitroblokem*. [fotografie]. Mnichov, 2014
- OBR. 19: ČADOVÁ, Nikola. *Drobná architektura*. [fotografie]. Brno, 2017
- OBR. 20: ČADOVÁ, Nikola. *Plastika krávy*. [fotografie]. Brno, 2016
- OBR. 21: ČADOVÁ, Nikola. *Socha medvědu u divadla Polárka*. [fotografie]. Brno, 2016
- OBR. 22: ČADOVÁ, Nikola. *Graffiti ozvláštňující stěnu nenápadného dvora*. [fotografie]. Brno, 2016
- OBR. 23: ČADOVÁ, Nikola. *Vzrostlé stromy tvoří kostru vnitrobloku a plíce města*. [fotografie]. Brno, 2012
- OBR. 24: KALOCSANYIOVÁ, Vendula. *Zeleninové záhony lidem simulují zahrádky u domu*. [fotografie]. Brno, 2017
- OBR. 25: ČADOVÁ, Nikola. *Okrasné záhony*. [fotografie]. Brno, 2015
- OBR. 26: ČADOVÁ, Nikola. *U zpevněných prostorů lze využít vegetaci v nádobách*. [fotografie]. Bilbao, 2016
- OBR. 27: ČADOVÁ, Nikola. *Dělení vnitrobloku na jednotlivé zahrady*. [fotografie]. Brno, 2015
- OBR. 28: ČADOVÁ, Nikola. *Les připomíná porost vnitrobloku v Bratislavě*. [fotografie]. Bratislava, 2017
- OBR. 29: ČADOVÁ, Nikola. *Detail zpevněné plochy sloužící jako herní prvek*. [fotografie]. Mnichov, 2014
- OBR. 30: ČADOVÁ, Nikola. *Detail využití různých materiálů ploch*. [fotografie]. Mnichov, 2014
- OBR. 31: ČADOVÁ, Nikola. *Posezení restaurace sídlící v jednom z domů*. [fotografie]. Brno, 2017
- OBR. 32: ČADOVÁ, Nikola. *Dětské hřiště*. [fotografie]. Brno, 2015
- OBR. 33: ČADOVÁ, Nikola. *Veřejná knihovnička u posezení ve vnitrobloku*. [fotografie]. Bratislava, 2017
- OBR. 34: ČADOVÁ, Nikola. *Pergola s posezením vyrobená obyvateli zahrady pro schůze a relaxaci*. [fotografie]. Brno, 2013
- OBR. 35: ČADOVÁ, Nikola. *Zastavění části vnitrobloku supermarketem a garážemi*. [fotografie]. Brno, 2016
- OBR. 36: ČADOVÁ, Nikola. *Trafostanice*. [fotografie]. Brno, 2015
- OBR. 37: ČADOVÁ, Nikola. *Nevhodná rekonstrukce historického domu*. [fotografie]. Brno, 2015
- OBR. 38: NEVESELÁ, Veronika. *Chaotické zastavění prostoru přístřešky a budovami*. [fotografie]. Brno, 2017
- OBR. 39: ČADOVÁ, Nikola. *Různé ploty a zidky v rámci uzavřeného vnitrobloku*. [fotografie]. Brno, 2015
- OBR. 40: ČADOVÁ, Nikola. *Nechtěné dětské hřiště*. [fotografie]. Brno, 2016
- OBR. 41: ČADOVÁ, Nikola. *Kompenzace nedostatečného vybavení vnitrobloku*. [fotografie]. Brno, 2015
- OBR. 42: MARUŠČÁKOVÁ, Sabina. *Chybí zájem o prostor a snaha jej využít*. [fotografie]. Brno, 2017
- OBR. 43: ČADOVÁ, Nikola. *Nepořádek a černé skládky v místě, kde nejsou vidět*. [fotografie]. Brno, 2012
- OBR. 44: ČADOVÁ, Nikola. *Schéma umístění vnitrobloků v rámci komplexu*. [schéma]. Brno, 2017
- OBR. 45-48: Landesdenkmalamt Berlin. *Fotografie z komplexu*. [fotografie]. URL: <http://www.stadtentwicklung.berlin.de/denkmal/denkmale_in_berlin/de/weltkulturerbe/siedlungen/schillerpark.shtml>
- OBR. 49: EU Mies Award. *Schématiké zobrazení vnitrobloku*. [schéma]. URL: <<http://miesarch.com/work/1372>>
- OBR. 50-53: Landezine. *Fotografie z vnitrobloku*. [fotografie]. URL: <<http://www.landezine.com/index.php/2010/08/charlotte-garden>>
- OBR. 54: ČADOVÁ, Nikola. *Schéma umístění dvorů v rámci objektu*. [schéma]. Brno, 2017, podklad situace SWA. URL: <<http://www.swagroup.com/projects/sun-city-takarazuka-2/>>
- OBR. 55-58: SWA group. *Fotografie dvorů*. [fotografie]. URL: <<http://www.swagroup.com/projects/sun-city-takarazuka-2/>>
- OBR. 59: ČADOVÁ, Nikola. *Schématiké zobrazení vnitrobloku*. [schéma]. Brno, 2017. Podklad stavbaweb. URL: <<https://stavbaweb.dumabyt.cz/vnitroblok-radhosska-2362/clanek.html>>
- OBR. 60-62: ČERVENÝ, Jan. *Fotografie vnitrobloku*. [fotografie]. URL: <<http://www.jancervený.cz/index.php/ukazky-praci/category/10-vnitroblok-radhosska-%20fotky>>
- OBR. 63: BRAUN, UFFELEN. *Schématiké zobrazení vnitrobloku*. [schéma]. Praha, 2014
- OBR. 64-67: BRAUN, UFFELEN. *Fotografie vnitrobloku*. [fotografie]. Praha, 2014
- OBR. 68: ČADOVÁ, Nikola. *Schématiké zobrazení vnitrobloku*. [schéma]. Brno, 2017
- OBR. 69-71: HALBE, Roland. *Fotografie vnitrobloku*. [fotografie]. URL: : <<https://divisare.com/projects/164880-zigzag-architecture-roland-halbe-vivazz-131-viviendas-protégidas>>
- OBR. 72: ČADOVÁ, Nikola. *Schématiké zobrazení zelených ploch v rámci Brna*. [schéma]. Brno, 2017, podklad Schwarzplan EU, URL: <<https://www.schwarzplan.eu/en/product/figure-ground-plan-site-plan-brno/>>
- OBR. 73: ČADOVÁ, Nikola. *Schématiké zobrazení majetkoprávních vztahů*. [schéma]. Brno, 2017, podklad haptická mapa Brna, URL: <www.seznam.cz>
- OBR. 74: ČADOVÁ, Nikola. *Schématiké zobrazení přístupnosti*. [schéma]. Brno, 2017, podklad haptická mapa Brna, URL: <www.seznam.cz>
- OBR. 75: OBR. 73: ČADOVÁ, Nikola. *Fotodokumentace zelených vnitrobloků Veveří*. [fotografie]. Brno, 2017, podklad haptická mapa Brna, URL: <www.seznam.cz>
- OBR. 76: ČADOVÁ, Nikola. *Zobrazení širších vztahů a lokalizace řešeného území*. [schéma]. Brno, 2016, podklad ortofotomapa, URL: <http://geoportal.cuzk.cz/WMS_ORTOFOTO_PUB/WMSservice.aspx>
- OBR. 77: ČADOVÁ, Nikola. *Mapa využití území dle územního plánu*. [schéma]. Brno, 2017, podklad katastrální mapa, URL: <www.cuzk.cz>
- OBR. 78: KOUBA, Jan. *Pohled na Špilberk a katastrální území Veveří z dronu*. [fotografie]. Brno, 2017, URL: <www.flyfoto.cz>
- OBR. 79: ČADOVÁ, Nikola. *Pohled na katastrální území Veveří z hradeb Špilberku*. [fotografie]. Brno, 2017
- OBR. 80-82: *Historické fotografie řešeného území*. [fotografie]. Brno, 2016. URL: <www.encyklopedie.brna.cz>
- OBR. 83: ČADOVÁ, Nikola. *Schéma období výstavby jednotlivých domů řešeného území*. [schéma]. Brno, 2017, podklad katastrální mapa, URL: <www.cuzk.cz>
- OBR. 84-91: KUČA, Karel. *Výřezy historických map Veveří*. [mapy]. Praha, 2000
- OBR. 92: Česká geologická služba. *Výřez z geologické mapy Brna s vyznačeným řešeným územím*. [mapa]. 2014, URL: <http://mapy.geology.cz/geocr_25>
- OBR. 93: Česká geologická služba. *Výřez z pedologické mapy Brna s vyznačeným řešeným územím*. [mapa]. 2014, URL: <<http://mapy.geology.cz/pudy/>>
- OBR. 94: ČADOVÁ, Nikola. *Terén řešeného území*. [schéma]. Brno, 2016, podklad katastrální mapa, URL: <www.cuzk.cz>
- OBR. 95: ČADOVÁ, Nikola. *Graf věkového složení obyvatel Brna-střed*. [graf]. Brno, 2017, podklad MČ Brno střed URL: <<http://www.brno-stred.cz/demograficke-udaje>>
- OBR. 96: ČADOVÁ, Nikola. *Schéma rozdělení prostoru dle přístupnosti a majetku*. [schéma]. Brno, 2016, podklad katastrální mapa, URL: <www.cuzk.cz>
- OBR. 97: ČADOVÁ, Nikola. *Provozní analýza*. [schéma]. Brno, 2016, podklad katastrální mapa, URL: <www.cuzk.cz>
- OBR. 98: ČADOVÁ, Nikola. *Analýza inženýrských sítí*. [schéma]. Brno, 2016, podklad katastrální mapa, URL: <www.cuzk.cz>
- OBR. 99-102: ČADOVÁ, Nikola. *Činnosti ve vnitroblocích*. [fotografie]. Brno, 2015-2017
- OBR. 103: ČADOVÁ, Nikola. *Grafické znázornění analýz funkcí a dějů v území*. [schéma]. Brno, 2016, podklad katastrální mapa, URL: <www.cuzk.cz>
- OBR. 104-109: ČADOVÁ, Nikola. *Simulace oslunění*. [schémata]. Brno, 2017, vytvořeno v programu Lumion 6.0
- OBR. 110: ČADOVÁ, Nikola. *Grafické zobrazení analýzy povrchů*. [schéma]. Brno, 2016, podklad katastrální mapa, URL: <www.cuzk.cz>
- OBR. 111: ČADOVÁ, Nikola. *Grafické zobrazení vybavenosti vnitrobloků*. [schéma]. Brno, 2016, podklad katastrální mapa, URL: <www.cuzk.cz>
- OBR. 112: ČADOVÁ, Nikola. *Grafické zobrazení vizuálních vztahů*. [schéma]. Brno, 2016, podklad katastrální mapa, URL: <www.cuzk.cz>
- OBR. 113: ČADOVÁ, Nikola. *Dendrologický průzkum*. [schéma]. Brno, 2016, podklad katastrální mapa, URL: <www.cuzk.cz>
- OBR. 114: ČADOVÁ, Nikola. *Problémová mapa vnitroblok 1*. [schéma]. Brno, 2017, podklad katastrální mapa, URL: <www.cuzk.cz>
- OBR. 115: ČADOVÁ, Nikola. *Problémová mapa vnitroblok 2*. [schéma]. Brno, 2017, podklad katastrální mapa, URL: <www.cuzk.cz>
- OBR. 116: ČADOVÁ, Nikola. *Ptačí pohled na vnitroblok 1 z jižní strany*. [vizualizace]. Brno, 2017
- OBR. 117: ČADOVÁ, Nikola. *Ptačí pohled na vnitroblok 1 ze severní strany*. [vizualizace]. Brno, 2017
- OBR. 118: ČADOVÁ, Nikola. *Celková situace vnitroblok 1*. [mapa]. Brno, 2017
- OBR. 119: ČADOVÁ, Nikola. *Vizualizace 1*. [vizualizace]. Brno, 2017
- OBR. 120: ČADOVÁ, Nikola. *Vizualizace 2*. [vizualizace]. Brno, 2017

OBR. 121: ČADOVÁ, Nikola. *Ptačí pohled*. [vizualizace]. Brno, 2017
OBR. 122: ČADOVÁ, Nikola. *Vizualizace 3*. [vizualizace]. Brno, 2017
OBR. 123: ČADOVÁ, Nikola. *Vizualizace 4*. [vizualizace]. Brno, 2017
OBR. 124: ČADOVÁ, Nikola. *Vizualizace 5*. [vizualizace]. Brno, 2017
OBR. 125: ČADOVÁ, Nikola. *Vizualizace 6*. [vizualizace]. Brno, 2017
OBR. 126: ČADOVÁ, Nikola. *Vizualizace 7*. [vizualizace]. Brno, 2017
OBR. 127: ČADOVÁ, Nikola. *Vizualizace 8*. [vizualizace]. Brno, 2017
OBR. 128: ČADOVÁ, Nikola. *Podélný řezopohled*. [řezopohled]. Brno, 2017
OBR. 129: ČADOVÁ, Nikola. *Příčný řezopohled*. [řezopohled]. Brno, 2017
OBR. 130: ČADOVÁ, Nikola. *Ptačí pohled na vnitroblok 2 ze severovýchodní strany*. [vizualizace]. Brno, 2017
OBR. 131: ČADOVÁ, Nikola. *Ptačí pohled na vnitroblok 2 z jihovýchodní strany*. [vizualizace]. Brno, 2017
OBR. 132: ČADOVÁ, Nikola. *Celková situace vnitroblok 2*. [mapa]. Brno, 2017
OBR. 133: ČADOVÁ, Nikola. *Vizualizace 1*. [vizualizace]. Brno, 2017
OBR. 134: ČADOVÁ, Nikola. *Vizualizace 2*. [vizualizace]. Brno, 2017
OBR. 135: ČADOVÁ, Nikola. *Vizualizace 3*. [vizualizace]. Brno, 2017
OBR. 136: ČADOVÁ, Nikola. *Vizualizace 4*. [vizualizace]. Brno, 2017
OBR. 137: ČADOVÁ, Nikola. *Vizualizace 5*. [vizualizace]. Brno, 2017
OBR. 138: ČADOVÁ, Nikola. *Vizualizace 6*. [vizualizace]. Brno, 2017
OBR. 139: ČADOVÁ, Nikola. *Vizualizace 7*. [vizualizace]. Brno, 2017
OBR. 140: ČADOVÁ, Nikola. *Ptačí pohled*. [vizualizace]. Brno, 2017
OBR. 141: ČADOVÁ, Nikola. *Vizualizace 8*. [vizualizace]. Brno, 2017
OBR. 142: ČADOVÁ, Nikola. *Situace podzemních garáží*. [schéma]. Brno, 2017
OBR. 143: ČADOVÁ, Nikola. *Vizualizace 1*. [mapa]. Brno, 2017
OBR. 144: ČADOVÁ, Nikola. *Vizualizace 2*. [vizualizace]. Brno, 2017
OBR. 145: ČADOVÁ, Nikola. *Řezopohled podélný*. [řezopohled]. Brno, 2017
OBR. 146: ČADOVÁ, Nikola. *Řezopohled příčný*. [řezopohled]. Brno, 2017
OBR. 147: ČADOVÁ, Nikola. *Řezopohled podélný*. [řezopohled]. Brno, 2017

11

PŘÍLOHY

PŘÍLOHA 1 DOTAZNÍK PRO OBYVATELE VNITROBLOKŮ

1. Pohlaví:

- a) muž
- b) žena

2. Vzdělání:

- a) ZŠ
- b) SŠ
- c) VŠ

3. Věk

- a) do 15 let
- b) 15–26
- c) 26–50
- d) více

4. Práce:

- a) student
- b) zaměstnaný
- c) mateřská dovolená
- d) důchodce

5. Jste zdejší obyvatelem?

- a) bydlím v některém z domů vnitrobloku
- b) bydlím v blízkém okolí
- c) nebydlím zde

6. Jak často navštěvujete vnitroblok?

- a) více než 1x týdně
- b) 1x týdně
- c) více než 1x měsíčně
- d) méně

7. Jaké činnosti ve vnitrobloku provozujete?

- a) rekreace, odpočinek
- b) hra s dětmi
- c) venčení psa
- d) parkování auta
- e) jiné:

8. Co vám ve vnitrobloku chybí?

9. Co se vám na vnitrobloku líbí (přáli byste si zachovat)?

10. Cítíte se zde bezpečně?

- a) ano
- b) ne

11. Chtěl/a byste se vyjádřit k budoucí podobě?

- a) ano
- b) ne

Pokud ano, jakým způsobem?

- a) anketou s nabízenými možnostmi
- b) osobním rozhovorem
- c) veřejným projednáváním

12. Chtěli byste se podílet na budoucí podobě vnitrobloku?

- a) ne
- b) finančně
- c) fyzicky

13. Znáte se s ostatními uživateli vnitrobloku?

- a) neznám
- b) pouze od vidění
- c) znám je osobně
- d) nemám zájem o seznámení

Vnitroblok 1																			
Tabulka č.1 - Hodnocení stromů																			
Pořadové číslo	Číslo skupiny	Rod	Druh	Pěstební tvar (T/NT)	Průměr na pateru (cm)	Výška (m)	Šířka (m)	Průměr kmene (cm)	Obvod kmene (m)	Vitalita	Věkové stádium	Sadovnická hodnota	Poškození kmene	Poškození koruny	Výskyt hnilob a dutin	Výskyt suchých větví	Snížení statické stability	Nepříznivé těžiště	Poznámky
1.		Betula	pendula	NT	34	14	4	25	87	3	4	3	2	Vysoko posazené těžiště
2.		Betula	pendula	NT	51	15	3	21	62	3	4	3	.	1.	.	.	1	3 kmeny; poničený terminál	
3.		Populus	nigra	NT	98	20	4	86	302	3	4	4	.	2.	2.	.	.	.	Výmladky
4.		Pinus	nigra	NT	10	3,5	1,5	8	26	3	3	3	.	1.
5.		Pseudotsuga	mensiesii	NT	48	12	6	30	110	3	4	3	2	2	Vysoko položené těžiště
6.		Betula	pendula	NT	37	10	3	26	92	2	4	3
7.		Betula	pendula	NT	46	15	3	34	97	3	4	3	1	.	Konkurence dalšího stromu
8.		Betula	pendula	NT	28	7	2	19	58	3	4	3	Konkurence dalšího stromu
9.		Betula	pendula	NT	20	8	1,5	15	43	3	4	3	Konkurence dalšího stromu
10.		Populus	balsamifera	NT	40	15	4	39	115	2	4	3
11.		Populus	balsamifera	NT	34	10	3	32	102	2	4	3	1	.	.
12.		Populus	balsamifera	NT	64	15	5	52	166	2	4	3	Boule na kmeni
13.		Populus	balsamifera	NT	43	13	3	35	107	4	4	3	.	1.	.	.	1	1	.
14.		Prunus	spinosa	NT	38	5	2	20	60	3	4	3	.	1	1.	.	.	1	Výmladky
15.		Pinus	strobus	NT	49	20	5	52	107	2	4	3	2	2	Vysoko posazené těžiště
16.		Prunus	armeniaca	NT	44	6	4	35	90	4	4	4	.	1	1.	.	.	.	Boule na kmeni
17.		Pinus	strobus	NT	25	5	2	20	60	3	4	3	1	.	Vysoko posazené těžiště
18.		Prunus	avium	NT	55	5	6	47	106	3	4	3	.	.	.	2	.	.	Boule na kmeni
19.		Prunus	cerasifera 'nigra'	NT	8	4	1	6	30	3	3	3
20.		Quercus	petraea	NT	89	15	6	66	265	2	4	3	1	.	2 kmeny, tlaková vidlice
21.		Fraxinus	excelsior	NT	82	15	8	n 27	n 90	2	4	3	3 kmeny
22.		Cryptomeria	japonica	NT	43	15	5	38	90	3	4	3
23.		Acer	negundo	T	30	5	2	27	70	4	4	5	.	2	2.	.	.	.	nehodný řez
24.		Picea	abies	NT	40	15	5	37	76	3	4	3
25.		Abies	nordmanniana	NT	15	5	1	10	35	4	4	5	.	.	2.	.	2.	.	Konkurence dalšího stromu
26.		Picea	abies	NT	30	13	4	40	79	3	4	3	Konkurence dalšího stromu
27.		Pinus	nigra	NT	58	15	8	56	107	3	4	3	V blízkosti budovy
28.		Pseudotsuga	mensiesii	NT	34	18	2	34	69	2	4	3
29.		Pseudotsuga	mensiesii	NT	49	18	2	43	93	2	4	3
30.		Prunus	armeniaca	NT	36	5	6	21	50	4	4	4	.	2	1	2.	.	.	3 kmeny, výmladky
31.		Picea	omorika	NT	36	18	2	32	73	3	4	3	Konkurence dalšího stromu
32.		Picea	omorika	NT	42	18	2	34	80	3	4	3	Konkurence dalšího stromu
33.		Picea	omorika	NT	43	18	2	30	74	3	4	3	Konkurence dalšího stromu
34.		Picea	omorika	NT	51	18	2	43	91	3	4	3	Konkurence dalšího stromu

Vnitroblok 1																
Tabulka č.2 - Hodnocení skupin keřů																
Pořadové číslo skupiny	Rod	Druh	Pěstební tvar (T/NT)	Střední výška (m)	Procentické zastoupení taxonu (%)	Plocha (m ²)	Horizontální zápoj	Vitalita	Dendrologický potenciál jedince	Dendrologický potenciál SS	Poznámky					
SK1	Spiraea	x Vanhouttei	T	1	50	4	rozzvolněný	3	4	4	.					
	Forsythia	x intermedia	T		50			3	4		.					
SK2	Syringa	vulgaris	T	2	35	6	rozzvolněný	4	4	4	.					
	Forsythia	x intermedia	T		35			2	3		.					
	Spiraea	x Vanhouttei	T		30			3	4		.					
SK3	Cotoneaster	divaricatus	T	2	15	14	zapojený	3	3	3	.					
	Forsythia	x intermedia	T		20			2	3		.					
	Buxus	sempervirens	T		5			2	3		.					
	Rosa	sp.	T		60			3	3		.					
SK4	Symphoricarpos	albus	NT	1	90	4	rozzvolněný	3	3	4	.					
	Phisocarpus	opulifolius	T		10			4	5		Poničený řezem					
SK5	Symphoricarpos	albus	T	2	10	30	zapojený	3	3	3	.					
	Syringa	vulgaris	NT		10			4	4		Poničený řezem					
	Forsythia	x intermedia	NT		80			2	3		.					
SK6	Ligustrum	vulgare	T	1,5	100	7	zapojený	3	3	3	.					
SK7	Syringa	vulgaris	NT	2	50	2	rozzvolněný	4	4	4	.					
	Ligustrum	vulgare	T		50			3	4		.					
SK8	Thuja	occidentalis	T	2	100	17	zapojený	2	4	3	.					
SK9	Hibiscus	syriacus	T	2	100	16	zapojený	3	4	3	.					
SK10	Symphoricarpos	albus	T	0,7	90	3	zapojený	3	4	4	.					
	Ligustrum	ovalifolium	T		10			2	3		.					

Vnitroblok 1																
Tabulka č.3 - Hodnocení soliterních keřů																
Pořadové číslo	Rod	Druh	Pěstební tvar (T/NT)	Výška (m)	Šířka koruny (m)	Vitalita	Sadovnická hodnota	Poznámky								
K1	Syringa	vulgaris	NT	4	4	4	5	nepříznivé těžiště, snížení statické stability								
K2	Corylus	avellana	NT	5	6	2	3	.								
K3	Spiraea	x Vanhouttei	T	1,5	1	2	3	.								
K4	Acer	negundo	T	2	2	3	3	.								
K5	Syringa	japonica	NT	2	2	3	4	nehodný řez								

Vnitroblok 2

Tabulka č.1 - Hodnocení stromů

Pořadové číslo	Číslo skupiny	Rod	Druh	Pěstební tvar (T/NT)	Průměr na pařezu (cm)	Výška (m)	Šířka (m)	Průměr kmene (cm)	Obvod kmene (m)	Vitalita	Věkové stádium	Sadovnická hodnota	Poškození kmene	Poškození koruny	Výskyt hmlob a dutin	Výskyt suchých větví	Snížení statické stability	Neprůhledné těžiště	Poznámky
1.		Acer	platanoides	T	11	3	1	7	19	3	2	3	1	1	.	.	.	1	Poškození kmene zavaleno; silný vítr
2.		Acer	platanoides	T	12	3	1	8	24	3	2	3	1	1	Poškození báze; silný vítr
3.		Pseudotsuga	mensiesii	NT	35	11	5	27	79	3	4	3	.	.	.	1	.	.	Vysazena blízko budovy
4.		Pseudotsuga	mensiesii	NT	52	20	3	40	100	3	4	3	Vysazena blízko budovy
5.		Thuja	occidentalis	NT	30	2,7	1,5	n 11	n 29	4	4	4	1	2 kmeny; blízkost budovy; vyholený kmen
6.		Ilex	aquifolium	T	39	6	2,5	n 16	n 51	3	4	3	1	2 kmeny; blízkost budovy
7.		Juniperus	communis	NT	31	8	2,5	22	60	3	4	3	Zápoj
8.		Thuja	orientalis	NT	20	4	2	n 12	n 30	3	4	4	1	1	.	1	.	.	3 kmeny; zápoj; blízkost budovy
9.		Fraxinus	excelsior	NT	42	10	8	34	110	3	4	3	.	1	.	1	.	.	dutiny, boule; proschlá koruna
10.		Fraxinus	excelsior	NT	44	10	8	37	104	2	4	3	.	.	1	.	.	.	boule na kmeni
11.		Tilia	euchlora	NT	33	8	6	26	73	2	3	3
12.		Ailanthus	altissima	NT	60	10	5	n 24	.	4	4	5	3	1	.	.	3	.	Vrostlý v plotě; poničená báze i kmen
13.		Fraxinus	excelsior	NT	60	10	10	42	128	3	4	3	.	.	1	.	1	.	boule na kmeni
14.		Fraxinus	excelsior	NT	57	7	5	38	95	3	4	4	1	2	.	.	.	2	Zápoj, koruna nepravidelná; dutina, boule
15.		Malus	pumila	NT	35	3	3	22	60	4	5	4	3	1	2	1	.	.	Téměř zničený kmen
16.		Robinia	pseudoacacia	NT	41	7	5	33	91	3	4	3	Špatné větvení
17.		Robinia	pseudoacacia	NT	63	12	8	69	180	3	4	3	.	.	1	.	.	.	Plodnice hub - báze
18.		Robinia	pseudoacacia	NT	60	12	6	n 35	n 110	3	4	3	1	2 kmeny; výkrut
19.		Robinia	pseudoacacia	NT	56	10	5	41	130	3	4	3
20.		Robinia	pseudoacacia	NT	46	10	3	32	96	3	4	3	.	.	1	.	1	.	.
21.		Robinia	pseudoacacia	NT	27	9	3	20	59	3	4	3	1	vychýlené těžiště
22.		Robinia	pseudoacacia	NT	n 31	10	6	n 24	n 65	3	4	3	.	.	1	.	1	1	3 kmeny; tlaková vidlice
23.		Platanus	x hispanica	NT	19	5	3	14	41	2	3	3	1
24.		Platanus	x hispanica	NT	20	5	3	15	42	2	3	3
25.		Robinia	pseudoacacia	NT	66	7	8	n 35	n 99	3	4	3	.	.	.	1	1	.	2 kmeny; tlaková vidlice
26.		Prunus	fruticosa	NT	43	7	8	n 18	52	3	4	3	2	3 kmeny; výmladky; pěkný tvar stromu
27.		Ulmus	minor	T	40	4	1,5	25	60	4	5	5	3	3	1	1	.	.	Nevhodný řez; výmladky
28.		Aesculus	hippocastanum	NT	102	15	8	110	248	2	4	3	1	.	.
29.		Betula	pendula	NT	35	10	3	35	58	3	4	3	.	2	Špatné větvení
30.		Betula	pendula	NT	28	10	2,5	27	50	3	4	4	.	2	.	.	2	3	Vysoko položené těžiště
31.		Prunus	avium	NT	70	10	5	50	180	3	4	3	1	.	1	.	.	.	Rotace kmene
32.		Betula	pendula	NT	39	8	2	35	72	3	4	3	.	.	1	.	1	1	Špatné větvení

Vnitroblok 2

Tabulka č.4 - Hodnocení solitérních keřů

Pořadové číslo	Rod	Druh	Pěstební tvar (T/NT)	Výška (m)	Šířka koruny (m)	Vitalita	Sadovnická hodnota	Poznámky
K1	Ligustrum	vulgare	T	1,7	1	2	3	
K2	Rosa	canina	NT	2	1,5	3	4	Náletová dřevina
K3	Syringa	x chinensis	T	2	1,5	2	3	2 kmeny
K4	Forsythia	intermedia	T	0,8	1	2	3	.
K5	Cotoneaster	divaricatus	T	1,2	1	4	4	Nevhodný řez
K6	Syringa	vulgaris	NT	3	2	4	4	Výmladky; neudržované; poškozený kmen

Vnitroblok 2

Tabulka č.5 - Hodnocení stromořadí

Pořadové číslo ST	Taxon	Počet kusů (ks)	Počet řad	Délka (m)	Pěstební tvar (T/NT)	Úplnost (%)	Vhodnost druhového složení	Dendrologický potenciál	Půdní kryt	Poznámky
ST1	Acer Platanoides	4	1	12	NT	100	Ano	3	trávník	2 jedinci užší růst

Vnitroblok 2

Tabulka č.3 - Hodnocení skupin keřů

Pořadové číslo skupiny	Rod	Druh	Pěstební tvar (T/NT)	Střední výška (m)	Procentické zastoupení taxonu (%)	Plocha (m ²)	Horizontální zápoj	Vitalita	Dendrologický potenciál jedince	Dendrologický potenciál SS	Poznámky
SK1	Symphoricarpos	albus	T	1	100	2	zapojený	4	4	4	
SK2	Cornus	mas	T	1,3	90	22	zapojený	3	3	3	
	Cotoneaster	divaricatus	T		10			3	3		
SK3	Cornus	mas	T	1,3	90	26	zapojený	3	3	3	
	Cotoneaster	divaricatus	T		10			3	3		
SK4	Forsythia	intermedia	T	1,2	50	36	zapojený	3	3	3	
	Spiraea	x Vanhouttei	T		50			3	3		
SK5	Prunus		T	1	50	3	rozvolněný	4	4	4	Špatný stav výsadby
	Lonicera	tatarica	T		50			4	4		
SK6	Lonicera	tatarica	T	1,2	100	3	rozvolněný	3	4	4	Nevhodný řez
SK7	Spiraea	x Vanhouttei	T	1,2	70	44	rozvolněný	3	4	3	
	Lonicera	tatarica	T		10			3	4		
	Cotoneaster	divaricatus	T		20			3	4		
SK8	Symphoricarpos	albus	T	1,2	80	22	rozvolněný	3	4	3	
	Cotoneaster	divaricatus	T		20			3	4		
SK9	Ligustrum	vulgare	T	1,7	100	8	zapojený	2	4	3	
SK10	Forsythia	intermedia	NT	2	100	9	zapojený	3	4	4	Špatné větvení
SK11	Symphoricarpos	albus	NT	1,7	100	3	zapojený	3	4	4	Chybí údržba
SK12	Syringa	vulgaris	T	2,5	100		rozvolněný	3	4	3	Neúplná
SK13	Prunus	spinosa	NT	3	100	12	zapojený	3	4	4	Náletové dřeviny

ZÁKLADNÍ BILANCE HMOT - VNITROBLOK 1:		
	Původní stav	Navržený stav
Celková plocha území	4 397 m ²	4697 m ²
Zpevněná plocha	2511 m ²	2100 m ²
Nezpevněná plocha	1886 m ²	2597 m ²
Počet budov	21	19
Počet odstavných stání	34	40
Plocha trávníku	1350 m ²	2096 m ²
Počet stromů	34	45
Počet stromů odstraněných	22	0
Ze zdravotních důvodů	7	0
Z kompozičních důvodů	15	0
Počet stromů navržených	0	33
Plocha keřových skupin	243 m ²	265 m ²
Plocha k. skupin odstaněných	243 m ²	0
Ze zdravotních důvodů	81 m ²	0
Z kompozičních důvodů	162 m ²	0
Plocha k. skupin navržených	0	265 m ²
Plocha záhonů	57 m ²	236 m ²

ZÁKLADNÍ BILANCE HMOT - VNITROBLOK 2:		
	Původní stav	Navržený stav
Celková plocha území	6440 m ²	6440 m ²
Zpevněná plocha	3 141 m ²	3266 m ²
Nezpevněná plocha	3299 m ²	3174 m ²
Počet budov	18	20
Počet odstavných stání	38	64
Plocha trávníku	2612 m ²	2717 m ²
Počet stromů	34	67
Počet stromů odstraněných	15	0
Ze zdravotních důvodů	7	0
Z kompozičních důvodů	8	0
Počet stromů navržených	0	47
Plocha keřových skupin	423 m ²	83 m ²
Plocha k. skupin odstaněných	388 m ²	0
Ze zdravotních důvodů	50 m ²	0
Z kompozičních důvodů	338 m ²	0
Plocha k. skupin navržených	0	48 m ²
Plocha záhonů	264 m ²	374 m ²